

Տ Ի Ի Ս Թ Ո Ւ Ր

ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ ԷՖԲԵԱՐ ՆԱՄ ՃԵՐԻՏԷՆԻՆ
Ս Ա Հ Ի Պ Ի Մ Թ Ի Ե Ա Ջ Ը
Պ. Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՄԱՐԻՇԻԹԻՅԱԿ
ԼԻՍԱՆԸ ԼԷԹԱՅԷԹՐԻՍԱՆԸ ԹԻՐԻՐԲԻՏԷՆ
ԱՅՆԷՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷ ՀՐՈՒՅԱԹԱ ՆԱԳԼ
ՎԷ

ՄԷԱՐԿԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՆ ՆԷՋԱՐԷԹԻ ՃԷԼԻԼԷՍԻ
ԸՈՒԽԱԹԸՅԻԱ ԹԱՊ ԱՆ ՆԷՇՐ ԻՏԻԼՄԻՇ ՏԻՐ

ՃԻԶ 2 — ՂԾ. 5

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ԴԱԼԱԹԱՏԱ, ԲԷՐՇԷՄՊԷ ԲԱՋԱՐԸՆՏԱ, Ն. 41, ԻԲՈՒ ԽԱՆԸՆՏԱ
ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ ԷՖԲԵԱՐ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

1881

20
45-6

րին, միւսապէս վաստակաւոր, պիղ-
ղաթ քէնտիւնքին, վէ եախօտ իդա-
մէթկեաշարընտա սաքին պուլունան
ադրապա վէ եա խըտմէթքեարլարըն-
տան պիրինէ թէսլիմ օլունուր :

26. Միւսապէս, տալէթիյեէ բու-
սուլասընը, մուլթադա իդամէթկեաշ-
տա թէսլիմէ մէճպուր օլմանըպ, ճէլպ
օլունաճադ քիմէսնէնին զաթընա օլ-
մադ իւզրէ, իդամէթկեաշընըն խա-
րիճինտէ, վէ պիր սէֆինէտէ (¹) պիլէ,
թէսլիմ իտէպիլիր : Վէ էկէր, ինզար
օլունաճադ շախս, թէսլապի էճնէ-
պիլիէտէն իսէ, գօնսօլսուունա, վէ եա
թէրճիւմանընա, վէ պիր շիրքէթ շիրէ-
քեասընտան օլուպ տա, շիրքէթ պա-
գը իսէ, շիրքէթին իդամէթկեաշըն-
տա պուլունան միւտիր վէ եա շիւ-
րէքեասընտան պիրինէ, վէ իֆլաս հա-
լինտէ իսէ, անտիքլէրլինտէն պիրինէ,
իթա վէ թէսլիլ իտէր : Վէ էկէր շախ-
սը մէրգում, ինզար օլունաճադ մահ-
քէմէնին, տայիրէյի հիւքմիւ խարի-
ճինտէ պիր մահէլտէ մուգըիմ իսէ,
տալէթիյեէ բուսուլասը, քէնտիւնէ
թէսլիլ օլունաճադ իւզրէ, րէյիսի մահ-
քէմէ թարաֆընտան, օլ մահէլլին,
պիւլիւք մէճմուրունա եազըլաճադ
թահրիրաթա լէֆֆէն, իրասլ գըլը-
նըր : Վէ մէմալիքի էճնէպիլիէտէ օլ-
սուլու թադտիրտէ, քէզալիք, քէն-
տիւնէ թէսլիլ օլունաճադ իւզրէ, պա
թահրիրաթ, ումուրու խարիճիյեէ նէ-
զարէթինէ կէօնտէրիլիր : Վէ մալիում
պիր իդամէթկեաշը, վէ եա մահէլլի
սէքէնասը օլմասըլը սուրէթտէ, տա-
լէթիյեէ բուսուլասը, մահքէմէ րէ-
յիսինին էմրիլլէ, տալանըն արզ օ-
լունաճադ մահքէմէնին տիւլանխա-
նէսինէ թաալիգ, վէ պիր սուրէթի
զազէթաւա տէրճ իլէ, իլան իտիլիր :

27. Միւսապէս, տալէթիյեէ բու-
սուլասընը, կէրէք պիղղաթ ճէլպ օ-
լունաճադ քիմէսնէնէ, վէ կէրէք ադ-

րապա վէ խըտմէթքեարլարը վասթա-
սըլա, իդամէթկեաշընա, վէ եախօտ
պալէտտէ մուհարրէր ատէմէրտէն
պիրինէ թէսլիմ իլլէտիւրտէ, տիկէր
պիր նիւսիսէսինի, թէսլիմ իթտիկի
քիմէսնէնէ, ալպ իթմիլ օլսուլունու,
վէ եէվմի թէսլիմինի միւշիր, իմզա վէ
եա թէմշիր իթտիրալիւրտէն սօնրա,
հըֆլ օլունաճադ իւզրէ, մահքէմէնէ
իթա իտէր :

28. Տալէթիյեէ բուսուլասը, թէս-
լիմ օլունաճադ քիմէսնէ, միւհրիւ օլ-
մասըլընը, վէ եազը պիլմէտիկինի
պէեան, վէ եա միւհիւր պասմադ, վէ
եա իմզա գօյմադտան իսթինքեաֆ ի-
տէր իսէ, օլ հալտէ միւսապէս, տա-
լէթիյեէ բուսուլասը սահիպինէ վիրիլ-
տիկինի, վէ իմզա գօյմադ իսթէմէտի-
կինի, վէ սայիր կիւնա սէպէպինի,
տալէթիյեէ բուսուլասընըն նիւսիսէյի
սանիյեէսինէ թահրիր իթտիրէրէք,
ճէլպ օլունաճադ քիմէսնէ, էկէր պի-
գարիյեէտէ սաքին իսէ, գարիյէ էյիմ-
մէ (²) վէ մըլսթարլարընտան, վէ եա-
խօտ բաբասլարընտան մէվճուտ օլան-
լարընա, վէ պուլնարտան քիմէ պու-
լունաճադ իսէ, գարիյեէնին իլէրու կէ-
լիլլէրինտէն իքի իւշ քիլիէ, վէ մէէ-
մուրինտէն պուլունաճադ սուրէթտէ
տայիրէսի ամիրլէրինտէն պիրինէ, վէ
գասապատա սաքին օլսուլու հալտէ,
մահէլլէսի էյիմմէ վէ մըլսթարանըն-
տան գանդիսի պուլունապիլիր իսէ ան-
լէրէ, վէ միւմքին օլսուլու թադտիր-
ճէ, գօյնլարընտան պիր իլիսինէ,
վէ կէմիտէ իսէ, կէմինին գաբուտա-
նընա, իմզա վէ թէմշիր իթտիրմէկէ,
վէ պուլնարտան հիշ պիրինին իճրասը-
նա տէսթրէս օլունաճադ իսէ, տէր-
հալ քէյֆիյեէթի, մահքէմէ րէյիսինէ
իսթար իթմէկէ, միւսապէսըլար մէճ-
պուր տուր :

29. Նիկիրմի պէշինճի, երկիրմի ալ-
թընճը, երկիրմի եէտինճի, երկիրմի

(¹) Սէֆինէ, կէմի :

(²) էյիմմէ, իմամլար :

սէքիզինճի մատտէլէրին , ահքեամը միւնտէրիճէսինէ թէվֆիգ հարէքէթ օլունամատըղը հալտէ , իրսալ վէ թէս- լիմ օլունան տավէթիյեէ բուսուլասը , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ տիր :

30. Միւպաշըրըն բուսուրունտան տօլանը , տավէթիյեէ բուսուլասընըն հիւքմիւնզ գալտըղը թէպէյեիւն ի- տէր իսէ , միւպաշըր , հիւքմիւնզ գա- լան բուսուլա մասրաֆընըն թազմինի- նէ մէճպուր օլուր , վէ իճապընա կէօ- րէ , մէճմուրիյեէթինտէն թարտ տա- խի օլունուր :

31. Մէվատտը միւհիմմէ վէ միւս- թաճէլէտէն մատտա խուսուսաթտա իհզար օլունաճադ քիմէսնէնին իգա- մէթկեահը , մահքէմէնին պուլունտու- ղու շէհիր վէ եա գասապա տէրու- նինտէ օլտուղու սուրէթտէ , տավէ- թիյեէ բուսուլասընտա կէօսթէրիլէ- ճէք մէհլ , բուսուլանըն թարիլի թէպ- լիզինտէն իթիպարէն , իւշ կիւնտէն ադալլ օլամազ : Օլ քիմէսնէնին իգա- մէթկեահը զիքր օլունան շէհիր վէ գասապա խարիճինտէ եանի պիր գա- րիյեէտէ , եախօտ տիկէր պիր գաղա վէ եա լիվա տախիլինտէ օլտուղու հալտէ , մէսքէնի օլան մահէլլին , իա- պաթը վիճուտ իտէճէկի մահքէմէեէ գաշ սաաթ մէսաֆէսի վար իսէ , պէ- հէր ալթը սաաթ , պիր կիւն իթիպա- րըյլա , մէհլի մուպեէնէ զամմ օլու- նուր :

32. Անատտու վէ Բում-իլի գըթա- լարընըն , բէք իչէրուլէրինտէն , վէ Մըսըր վէ թարապլուսու զարպ , վէ թունուս , վէ Հիճազ , վէ Նէմէն կի- պի , Մէմուլիքի մահրուսէնին գըթաա- թը պալիտէ վէ սայիրէսինտէն , վէ Մէ- մուլիքի մահրուսէեէ հէմճիվար օլան մէմալիքի էճնէպլիյեէտէն իհզար օլու- նաճադլարա , իքի պյտան տէօրթ ա- հա , վէ հէմհուտուտ օլմանան մէմա- լիքի էճնէպլիյեէտէն կէթիլիլէճէքլէ-

րէ , տէօրթ պյտան ալթը աեա գա- տար , վէ Ամէրիգա միսիլլու մէմալի- քի պալիտէտէն կէլէճէքլէրէ , պիր սէ- նէ մէհլ թայեիւն օլունուր : Մունթա- զամ վարօր իշլէմէեէն ատալարտան , վէ մէմալիքի պահրիյեէտէն իհզար օլու- նաճադլարա վիլիլէճէք միւտտէթ , ի- ճապընա կէօրէ , մահքէմէ ճանիպլի- տէն թայեիւն իալիլր : Տիւէլի էճնէ- պլիյեէ մէմալիքինտէն ճէլպ օլունա- ճադլարըն միւտտէթի , մուհարէպէ կիպի ահվալը ֆէվգէլատէտէ (¹) , թէմ- տիտ (²) օլունուր :

33. Պիր տալա , մէվատտը միւս- թաճէլէտէն օլտուղու հալտէ , միւտ- տաինին , իսթիտայի մախսուսու իւ- գէրինէ , միւտտաի ալէյհ տէրհալ , վէ եախօտ իսթիտանըն իրթէսի կիւ- նիւ , մահքէմէեէ ճէլպ օլունապլիլր . վէ մէյտանտա սէնէտաթըր ըէսմիյեէ կիպի , տէլայիլի գավիյեէ պուլուն- տուղու թագտիրտէ , միւտտաի ա- լէյհէ թէրէթթիւպ իտէճէք զարար ու զիեանըն թազմինի զըմընտա , միւտ- տայիտէն քէֆալէթ վէ եա թէէմի- նաթըր գավիյեէ ալընտըգտան սօնրա , միւճէրրէտ վիգաեայի հուգուգ իչին , միւտտաի ալէյհին էմվալը տախի , հաճզ իթտիրիլէպլիլր :

34. Օթուզ իւշիւնճիւ մատտէտէ պէեան օլունան ճէլպ վէ իհզար քէյ- ֆիյեէթի , իգամէթկեահը օլմանըպ- տա , մահէլլի ախէրէ աղիմէթ ու զայ- պուպէթի մէլհուզ օլան շախս հադ- գընտա , վէ թէլէֆ վէ զիեաի միւհ- թէմէլ վէ գապիլ պուլունան էմվալ ու էշեայի մէնգուլէեէ միւթաալիգ տալալարտա , վէ սայիր էմալի օլան խուսուսաթտա տախի ճարի օլապիլր ,

(¹) Ֆէվգէլատէ , ատէթին խարիճինտէ :

(²) Թէմտիտ , ուղաթմազ :

ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ

ՄՈՒՀԱՔԵՄԱԹԱ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ՄԵՆԻՔԵ ԶԵՂԱՅԵԿԵԿԵ, ԴՆԴԱԿԵՄԱՆԸ ԿԵՆԷ
ՕԼՈՐԸ, ՎԷ ՈՒՄԱՐՈՒ ՂԱՊԸԼԵՆԸՆ ԿՈՐԵԼԷ
ԵՆԴԱՐՈՒ ԿԵՆԵՆԸՆԿԱ ԿԵՐ :

35. ՄԵՀԱՔԻՄԻ ՆԻՂԱՄԻՅԵԿԵՄԵ, ՄՈՒՐ
ՐԱՓԱԿԱԹ ԿԵՆԵՆ (1) ԻՏՐԱ ՕՂՈՆՈՐ.
ՓԱԳԱԹ, ԿԵՆԻ ԻՏՐԱՍՆՆՈՒ ԽԵՃԱԼԵԹ
ՎԷ ԵԱ ՄԱՏԳՈՐՈՒ (2) ՄՈՒՏԻԿ ՕՂԱՆ
ՄԱՎԱՂԱՐ, ՄԱՏԳԵՄԵՆԻՆ ԳԱՐԱՐՈՂԵՂԱ,
ԽԱՓԻԿԵՆ ԻՏՐԱ ՕՂՈՆԱԿԻԼԻՐ :

36. ԷՄՆԱՅԻ ՄՈՒՀԱՔԵՄԱԹՄԵ, ՄԱՏ-
ԳԵՄԵՆԻՆ ՈՒՄՈՐՈՒ ՂԱՊԸԼԵՄԱՐ, ԲԵՂԻՍ
ԿՈՒՐՈՆԱՆ ՂԱԹՄԱ ՄՈՒՀԱՎԻԼԵՂ ՄԻՐ :

37. ԷՄՆԱՅԻ ՄՈՒՀԱՔԵՄԵՄԵ, ԹԱՐԱ-
ՓԵՅՆԱԿԵՆ ԿԻՐԻ ՍԵՅԼԵՐ ԻՔԵՆ, ՄԻԿԵՐԻ
ԱՆԸՆ ՍԵՅԼԻՆԻԼ ԲԵՄԱԿԵ, ՎԷ ԵԱԽՈՒ
ԻՓԱՄԵՍԻ ԽԻԹԱՄԿՈՒՐՄԱԳԱՐՈՂՆ ԵՆԴՐ
ՈՒ ԹԵՔԳԻԿԵ ԳԱՂԸՂԱՄԱԳ, ՎԷ ԵԱԽՈՒ
ԽԱՍՄԵ ԳԱՐՂԸ, ԷԼՓԱՂԸ ԹԱՏԳԻՐԻԿԵ
ԽԻԹԻՄԱԼ ԽԵՄԵԿ ԿԻԿԻ ՀԱՐԵՔԵԹԵ
ԵԻՐԱԹ ԽԵՂԵՐ ԽԱԵ, ԲԵՂԻՍ ԹԱՐԱՓԵՐՆ-
ՄԱՆ ՄԵՆՆ ՕՂՈՆՈՐ :

38. ԽԻԹԻՄԱԽ ՄՈՒՀԱՔԵՄԱԹ ԽԵՂԵՆ,
ԽԱՐԻՏԱԿԵՆ ՄԱՏԳԵՄԵՆԵ ԿԵԼԵՆԵՐ, ԲԵ-
ՄԱՅԻ ԵՄԵԿ ՎԷ ՍԻՐԵԻԼԹ ԻՂԸՐԵ ՄՈՒ-
ՐՈՒԿ, ՆԻՂԱՄԻՆԸՆ ՎԻԳԱՆԵՍԻ ԽԵՂԵՆ, ԲԵ-
ՂԻՍԻՆ ԲԵՄԱՓԵՅԵՂԻ ԷԼՄԱԽՐ ՈՒ ԹԵՆԿԻ-
ՀԱԹՐՆԱ, ՄԵՐՀԱԼ ԽԻԹԱԹՄԱ ՄԵՃ-
ԿՈՒՐ ՄՈՒՐ : ՄԱՄԻԽԵՆԱՆ (3) ՀԵՐ ԲԻՄ
ՕՂՈՐ ԽԱԵ ՕՂՈՒՆ, ԲԵՂԻՍԻՆ ԵՄԻ ՈՒ ԹԵՆ-
ԿԻՆԵՆ ԽԻԹԱԹ ԽԻԹՄԵԳ, ՎԷ ԵԱԽՈՒ
ԹԱՐԱՓԵՅԵՂԻՆ ԽԻՓԱՄԵԼԵՐԻ, ՎԷ ԲԵՂԻՍ
ՎԷ ՄԱՂԱՆԸՆ ԲԵՂԱՄԸ, ՎԷ ՄԱՏԳԵՄԵՆԻՆ
ՀԻՐՄՈՒ ԳԱՐԱՐՈՂ ՀԱՂԸՂՆՈՒ ԹԱՏ-
ԱՐԻՆ (4) ՎԷ ԵԱ ԹԱՂԱԿԻՆԻ (5) ՄԻԼԹԵ-
ՂԱՄԻՆ ԿԻՐ ԿԻՆԱ ԽԱՐԵԹ ՎԷ ՀԱ-

ՐԵՔԵԹ ԽԱԿԵՐ, ՎԷ ԵԱԽՈՒ ՀԵՐ ՆԱՍՐԸ-
ՍԱ, ԿԻՐԻՐԼԹԻՐ ՎՈՒԳՈՒՆԵՆ ՍԵԿԵԿ
ՕՂՈՐ ԽԱԵ, ԳԱՂԸԿ ԿԻԹՄԵՍԻՆԵ ԵՄԻ
ՕՂՈՆԱՐԱԳ, ԽԱՂԸՄԱՄ (6) ԽԻԹՄԵՍԻԿԻ
ՀԱԼՄԵ, ՄԵՐԱԳԱԿ ԿԻՐԻՓԻԹ Օ-
ՂՈՆԱՐԱԳ ՄԱՏԳԵՄԵՄԵՆ ԹԱՐՄ ԽԻՐԻՐ :

39. ԿԻՐԻՐԼԹԻՐ ԵՆԵ ՍԵԿԵԿ ՕՂԱՆ ԲԻ-
ՄԵՄԵ, ՄԱՏԳԵՄԵՆ ԵՆԵՄՈՒՐԻՆ ՎԷ ԽԱՄԵ-
ՄԵՍԻՄԵՆ ՕՂՈՒՂՈՒ ՀԱԼՄԵ, ՕԹՈՒԳ
ՍԵՔԻՂԻՆԸՆ ՄԱՄԵՄԵՄԵ ԿԵՆԱՆ ՕՂՈՆԱՆ
ՄՈՒՄԱՄԵԼԵՄԵՆ ԿԱՂԿԱ, ԿԻՐ ԱՅԼԸԳ ՄԱ-
ԱՂԸ ԳԱԹ ՕՂՈՆՈՐ :

40. ԱՂԱՆԸՆ ՎԷ ՍԱՅԻՐ ԵՆԵՄՈՒՐԻՆԻ
ՄԱՏԳԵՄԵՆԻՆ ԻՏՐԱՅԻ ԵՆԵՄՈՒՐԻԿԵԹԵԼԵ-
ՐԻ ԵՄՆԱՍՆՆՈՒ, ՆԱՄՈՒՍՈՒՆԱ ԹՈՒՐՈՒՆ-
ՄԱԳ, ՎԷ ԵԱ ԿՈՒՆԵՂԱՐԸ ԽԱՄՓԵ (7) ԽԻԹ-
ՄԵՔ ՄԻՍԻՂԸ ՀԱՐԵՔԵԹԵ ԵՆԵՄԱՐԵԹ Խ-
ՄԵՆԵՐ, ԲԵՂԻՍԻՆ ԵՄԻՂԵՆ, ՄԵՐՀԱԼ
ԿԻՐ ՈՒ ԿԻՐԻՓԻԹ ՕՂՈՆԱՐԱԳ, ՄԱՏԳԵ-
ՄԵՆԻՆ ԳԱՐԱՐՆԱՄԵՍԻՂԵՆ, ԹԵՎԸՐՓԻՍԱ-
ՆԵՆԵ ԽՐԱՎ ՕՂՈՆՈՐ, ՎԷ ԵԻԿԻՐՄԻ
ՄԵՐԹ ՍԱԹՄ ԳԱՐՓԵՐՆՈՒ ԿԻՐ ԽԻԹԻՆ-
ԹԱԳ, ԹԵՕՏԵՄԵԹԻՆԻ ԽԱԿԱԹ ԽԱԿԵՐ
ՍՈՒՐԵԹԵՆ, ԵՆԵՄՈՒՐՈՒ ՃԱՆԻԿԻՆԱԿԵՆ
ԵԱՐԸՂԱՃԱԳ ԹԱՂԸՐԻ ԽԱԿԵՐԻՆԵ, ԵԻ-
ԿԻՐՄԻ ՄԵՐԹ ՍԱԹՄԱՆ ԿԻՐ ՀԱՓ-
ԹԱԵԱ ԳԱՄԱՐ, ՀԱԿԱՍ ԽԸԿԱ ԽԸԵ,
ՄԻՆՃԱՂԱԹ ՕՂՈՆՄԱՍՆԱ, ՄԱՏԳԵՄԵՆ
ԹԱՐԱՓԵՐՆՈՒՆ ՀԻՐՄՈՒՐՈՒՐ : ՄԻԼԹ-
ԹԵՀԻՄ, ՄԵՐԱԳԱԿ, ԿԻՐ ՈՒ ԿԻՐԻՓԻԹ
ՕՂՈՆԱՄԱՄՈՂԸ ՀԱԼՄԵ ՄԱԽԻ, ԿԵՂԵՂԻՆԵ
ՍԱԿԻՓ ԽԱՂԸՔԸՐ ԵՆԸԿԱ ՂԸՆԱԿԵՆ ՀԻՐՄ-
ՕՂՈՆՈՒԿ, ՓԱԳԱԹ, ԿՈՒ ԿԱԿԱՄԵ
ԵԱՐԸՂԱՃԱԳ ԽԱՄԸՆ, ԲԵՆՄԻՍԻՆԵ ՎԷ
ԵԱ ԽԱՄԵԹԹԻՆԵՆԱՆ, ԹԵԿԱԿԻՐԻ ԹԱ-
ՐԻՍԻՆԱԿԵՆ ՕՆ ԿԻՆ ՄԻՐՈՒՐԻՆԵ ԳԱ-
ՄԱՐ, ՀԱԿԱ ՕՂՈՆՄԱԳ ԽԱՂԸԵ, ԲԵՆ-
ՄԻՐԻՐԻՆԱԿԵՆ ԿԵԼԻՐ ԽԱԵ, ՕՂ ՀԱԼՄԵ,
ՄԵՓԻ ՄԱՎԱՆԱ ՀԱՂԸՂ ՕՂՈՐ : ՄԻԼԹ-
ԹԵՀԻՄԻՆ ԹԵՕՏԵՄԵԹԻ, ԵՆԸԿԱ ԳԱՆՈՒՆ-
ՆԱՄԵՍԻ ՄՈՒՏԻԿԻՆԵՆ, ԵՆԸՔԻՐԸ ԵՆԸԿԱ-
ՄԱՆ, ԵՆԵՄԱԽ (8) ՄԻՆՃԱՂԱԹՐ ՄԻՆԱ-

(1) ԱԼԵՆԵ, ՀԵՐ ԲԵՄ ՀՈՒԳՈՒՐՈՆՈՒՄ :

(2) ՄՈՒՀԱՐ, ԳԱՐԱՐ :

(3) ՄԱՅԻՆ, ՍԱՄԻՂԵՐ, ՄԻՅՆԵՂԻՆԸՆԸՆԸՆ :

(4) ԹԱՏԱՆ, ԿԵԼԵՄԵՆԸՆԸՆ :

(5) ԹԱՏԱՆ, ԿԵՐԱՅԻՄԱՄԱԳ :

(6) ԽԱԼԵՄԱՐ, ԽԻԹԱԹ :

(7) ԽԱՓԵ, ԳՈՐԳՈՒԹՄԱԳ :

(8) ԵՆԵՄԱԽ, ԵՆԸՔԵՄԱՄԱՄ :

թէլզիմ կէօրիւիւր իսէ , օլ հալտէ , գանունու մէզքիւր ահքեամընա թաթալիգան , մուհաքէմէ , վէ թէէտիպի իճրա օլունմագ իւզըէ , քէյֆիյեթթ , իճապ իտէն մահքէմէյի ճէզալիյեթէ հավալէ օլունուր :

ՅԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Թարգմանի հանգիստի կէլէլէրէ , վէ Կաթալի
Եւս սարէթի բաշէթի պէտանընա Կըր :

41. Միւտտաի վէ միւտտաի ալէյհա-տէն հէր պիրի , մահքէմէսէ պիլզաթ կէլմէկէ , վէ եախօտ պիր մահքէմէտէն , վէ եա պիր մահքէմէ տաալի գալէմիւնտէն մուսատտագ վէքեալէթնամէ իթասըյլա , վէքիլ կէօնտէրմէկէ , վէ եախօտ վէքիլ իտէճէկի քիմէսնէ իլէ պիրիքաէ կէլիպ , վէքեալէթինի թէսճիլ (1) իթտիրմէկէ մէճպուր ոուր :

42. Պիր մահքէմէտէ , մուհաքէմէսէ թէվէքիլ (2) օլունան քիմէսնէնին վէքեալէթի , օլ մահքէմէնին նիհայէթ (3) գարարընըն թէֆհիմինէ գատար միւթէպէր օլուպ , իթիրաղ ալէլ հիւրմ , վէ իսթինաֆ , վէ իատէյի մուհաքէմէ , վէ թէմեիլ իսթիրալարընա տախի վէքիլ օլտուղու , վէ եախօտ տալանըն սօն տէրէճէսէ գատար մուհաքէմէսինէ մէէզուլն պուլունտուղու , վէ եախօտ հէր վէճհէ վէքիլի միւֆէվիլէզ (4) վէ մուրախասս իտուկի , վէքեալէթնամէսինտէ միւսարրահ (5) օլմատըգճա , մուհաքէմէթըն հէր պիր տէրէճէսինտէ գապուլ օլունամագ :

43. Մէհաքիմի նիլամիյեթ մէհմուրլարընտան հիշ պիրիսի , պիր մահքէմէտէ տալա վէքեալէթինտէ պուլուննամագ . սնճագ , քէնտի տալասը իւնին պիլզաթ մուհաքէմէսէ սէլահիյեթի օլտուղու կիպի , զէվճէսինէ , վէ

քէնտիսինին վէ զէվճէսինին ապա ուէճտատ , վէ էվլատ ու ահֆատընա , վէքեալէթ իտէպիլիլ . վէ վասի իսէ , պիլվիսաեթ , վէ միւթէվէլլի իսէ , պիլթ թէվիլիսէ մուհաքէմէ օլապիլիլ :

44. Եէվմի մուայեհէնտէ , մահքէմէսէ կէլէճէք ասհասը տաալի , «էլադատէմֆի էլ ագտէմ» գաիտէսինէ թէվիլիգան , միւհղիր վասըթասըյլա , մահքէմէ օտասընա ճէլալ , վէ , ասըլ , վէ եախօտ վէքիլ օլտուղլարը պիլթ թահագըգ , վէքիլ օլանլարըն վէքեալէթ սէնէտի ախղ ու հըֆղ , վէ եախօտ շիֆահէն թէվիլիլ օլունուր իսէ , քէյֆիյեթթ , թէվիլիլ իսթիրտանըն զիյրինէ գայտ իլէ , միւվէքիլիլ (6) իմղա իթտիրիլտիքաէն սօնրա , զապթ քեաթիպի մարիֆէթիլլէ , էվվէլա միւտտալինին , վէ պատէհու միւտտաի ալէյհին արղուհալ վէ լայիհա , վէ էվրագը սայիրէլէրի գրաաթ օլունտուղտան սօնրա , քէզալիլ , իպթիտա միւտտաի , վէ պատէհու միւտտաի ալէյհին իֆատաթը իսթիմա օլունուր :

45. Կէրէք միւտտաի , կէրէք միւտտաի ալէյհին շախսը , մահքէմէճէմէճուլ պուլունտուղու , վէ իգամէ օլունան տալա , քէնտի տալալարը օլտուղունա տէլալէթ իտէր եէալէրինտէ էվրագը միւթէպէրէ պուլունմատըլը թագտիրտէ , շախալարընը , վէ իամ ու շէօհրէթլէրիլլէ սանաթ ու մահէլլի իգամէթլէրինի մուարիֆ (7) , մահէլլէլէրի միլթարընտան , վէ եախօտ թապի օլտուղլարը էսնաֆ քէթիլտապընտան , վէ եա ամիր վէ զապիլթլէրինտէն , պիր գըթա իլմ ու իտապըր կէթիլիլմէսի լաղըմ տըր :

46. Լանայի մուհաքէմէտէ , թարաֆէ յիտէն պիրի , սաաէտին (8) խարիճին չըգար , եախօտ մահքէմէճէ օլունան սիւալէ ճէվապ վիլմէզ իսէ ,

(1) Թէ-ճէլ , սիճիլ տէֆթէրինէ եազաըրմագ :

(2) Թէ-ճէլ , վէքիլ թալիին իլմէք :

(3) Նիհ-եթիլ , սօն :

(4) Մի-ֆէվէլ , իհալէ օլունմուլ :

(5) Մի-սարահ , պէտան իտիլմիլ :

(6) Մի-վէ-վէլ , վէքիլ իտէն ատամ :

(7) Մի-թէֆ , պէլլի իտիճիլ :

(8) Սապէր , հօլ , հուտուտ :

պիրինճի վէ իրննճի տէֆա իսթար օլունարադ, իսթիսալ⁽¹⁾ իթմէդ իսէ, միւնալէպէտէն⁽²⁾ իսթինա⁽³⁾ իթմիշ տոտ օլունուր:

47. Էմրի մուհաքէմէնին իտարէսի, ըէյիսէ այիտ օլտուղունտան, միւնալաֆաա էսնաալնտա, աաղատան հիշ պիրի, միւտտաի վէ եա միւտտաի ալէյհ իլէ միւքեալէմէ իտէմէնէճէկի կիպի, միւզաքէրէ վաղթի կէլմէմիշ իքէն, օլ տալա ալէյհինէ, վէ եա լէհինէ պիր կիւնա ըէյ ու էֆքեար պէեան իթմէքտէն, վէ եախօտ թարաֆէյնտէն պիրի իլէ միւզահասաեա կիրիշիալ, վաղը օլան իտտաա, վէ եա տէֆի լէէէյիտ, վէ եախօտ ճէրհ իտէր էսպապը տէլայիլ սէրա իթմէքտէն իճթինապ իտէճէք տիր:

Շու դատարքի, միւտտաի վէ միւտտաի ալէյհտէն պիր կիւնա սիւալ վէ իսթիզահ⁽⁴⁾ օլտուղու թաղտիրտէ, թարաֆէյն իֆատաթընը իքմալ իյէտաիքտէն սօնրա, ըէյիստէն պատէլ իսթիզան⁽⁵⁾ սիւալ վէ իսթիզահ իտէր:

48. Պիր մահքէմէեէ, գաթը մասլահաթ ճա, վաղայիֆինտէն օլմսեան պիր տալա արղ օլունտուղու թաղտիրտէ, թարաֆէյնտէն պիր կիւնա թալէպ վէ իթիլաղ վաղը օլմսմըշ, վէ բույեէթինէ միւզալէքէթ գըլընմիշ օլտա պիլէ, մահքէմէ օլ տալա եր ըէտո իթմէկէ մէճպուր տուր: Պիւնտէն ալէյհ, թարաֆէյնին արղուհալ վէ էվրաղը գըաաթ օլունտուղու սօնրա, տալանըն բույեէթինէ մահքէմէնին սալահիյեէթի օլմստըղը անլաշըլըր իսէ, պիլ միւզաքէրէ, վիրիլէճէք գարար, թարաֆէյնէ լէէֆհիմ⁽⁶⁾ օլունարադ, մուրաֆաատան սարֆը նաղար օլունուր. օլունմսեալ տա, օլ տալանը բույեէթ իթտիկի թաղտիրտէ, օլ հիւքմիւ հալի օլան իլամ⁽⁷⁾, ֆէսիս եա նաղղ օլունուր:

(1) Իսթիսալ, միւ վաֆադաթ իթմէք:

(2) Միւնալէպէ, ճէվալ վ'րմէք:

(3) Իսթինա, չէքինմէք:

49. Էսպապը գանունիյեէտէն տօլաեը, պիր տալանըն պիր մահքէմէտէն տիկէր մահքէմէեէ նաղղ ու հալալէսի, թարաֆէյնտէն պիրի, պիւնու, մուհաքէմէեէ կիրիշիլմէզտէն էվլէլ իսթիտա իթմէտիքճէ, ճայիլ օլմալ:

50. Մահքէմէ, թարաֆէյնտէն պիրինին, իտտաա վէ իֆատէսինի միւզահէմ⁽⁶⁾ վէ եա գարըշըղ կէօրիւր իսէ, շիֆահէն վէ եախօտ թահրիքէն, քէնտիսինտէն թաֆսիլաթ վէ իյզահաթըլաղըմէեի թալէպ իտէր:

51. Վէքիլլէրի օլտուղու հալտէ, իճապ իտէր, վէ մահքէմէճէ գարար վիրիլըր իսէ, իֆատաթըլ իսթիմա օլունմաղ իւզըրէ, միւտտաի վէ եա միւտտաի ալէյհ, պիլ գաթ մահքէմէեէ ճէլպ օլունաալիլըր. ֆաղաթ, կէլմէսինէ պիր մանիկ շէրի օլտուղու թաղտիրտէ, խանէսինէ կիտիպ թաղրիքինի ալմաղ իլին, մահքէմէ աաղաալնտան պիրի մէէմուր գըլընըր, մէէմուրու միւմաիլէյհ, մահքէմէ քեաթիպլէրինտէն պիրի իլէ, իքի միւթէպէր շահիտի պիլ իսթիսահալ, թաղըրի ալընահաղ շալաթն իֆատաթընը թահրիք, վէ շահիպլէրէ տախի իմլա վէ լէէմհիւր իթտիրըր:

52. Մուրաֆաանըն իլք մէճլ սինտէ, նէթիճէյի հիւքմ⁽¹⁾ լահիգ օլմաաղըլ, վէ միւտտաի ալէյհին իզամէթկեահը օլմաաղըլ հալտէ, պիր իզամէթկեահ թայեկինի իլէ, մահքէմէնին գալթտէֆթէրինէ գայա վէ իշարէթ իթտիրմէկէ մէճպուր տուր. Իզամէթկեահ թայեկիննտէն իսթինքեաֆ իթտիկի, վէ ֆիրաղը մէճուղ պուլունտուղու թաղտիրտէ, միւտտաինին թալէպի իլէ, մահքէմէ թարաֆընտան հէր նէ վաղըթ, մահքէմէեէ տալէթ օլունուր իսէ, լէսիլմ⁽²⁾ իթմէք իւզըրէ, քէնտիսինտէն նէֆսինէ քէֆիլ թալէպ

(1) Իսթիզահ, իյզահաթ իսթմէք:

(2) Իսթիզահ, բուսաթ իսթմէք:

(3) Միւնալէպէ, գարալը, իյի աղաղըլմաղ:

օլունուր . շաեհա քէֆիլ իթասընտան տախի իմթինա իտէր իսէ , օլ հալտէ թէվզըֆ օլունարադ , ֆէրտասը կիւ . նիւ էվվէլպէ էվվէլ օլ տավա ըույեէթ օլունուր :

Յ3. Էսնայի մուխասէմէտէ , թարաֆէյնտէն պիրի վէֆաթ իյլէտիրտէ , վուգուի վէֆաթը , վէրէսէսի թարաֆընտան մահքէմէեէ , վէ մահքէմէ ճանիպինտէն տախի տիկէր թարաֆա թէպլիղ օլունաճադ տըր : Վէ պու հալտէ , մուհաքէմէյի վագըսնըն իթ . մամը ըույեէթի զըմնընտա , տիկէր թարաֆ տախի , միւճէտտէտէն ար . զուհալ թագտիմիլյէ , միւթ էվէֆանըն վէրէսէսինի ճէլպ վէ իհզար իթտիր . մէկէ մէճպուր օլուպ , իթտիրմէտիկի թագտիրտէ , քէնտիսինէ վէֆաթ խու . սուսունուս թէպլիղինտէն սօնրա , մու . հաքէմէեէ տայիր հէր նէ եարըլըր , վէ նէեէ գարար վիրիլիւր իսէ , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ ատու օլունուր : Մուհաքէմէյի վագըսնըն իթ . մամը ըույեէթի զըմնընտա ճէլպ վէ իհզար օլունան վէրէսէ , միւտտէթի մուայեհնէ զարֆընտա , մահքէմէեէ կէլմէտիկի հալտէ , միւթ էվէֆանըն հիյնի հաեաթընտա վուգու պուլմուշ օլան մուհաքէմաթ , ուսուլի իւզըրէ , զըեապէն ֆասլ ու իթմամ օլունուր :

Յ4. Տավա վէ տէֆի տավանըն իս . պաթը , վէ թահլիֆ⁽¹⁾ խուսուսլարըն . տա , ահքեամը Ատլիյեհնին Պէյեի . նաթ . քիթասըլընտա մուհարըրէր ահքեամը մախսուսէեէ թէվֆիդ . հարէքէթ օլունուր . վէ իսպաթը միւտտաա զըմնընտա պիր մէհլ թալէպ օլունտուգ . տա , իճապը հալ վէ մասլահաթա կէօ . րէ , միւնասիպ պիր միւտտէթ թայ . եին գըլընըր :

Յ5. Պիր տավանա միւթէպլիդ տէ . վայիրի ըէսմիյեհտէ , էվրադ վէ եա գուեուտ պուլընուր , վէ օնլարա միւ .

րաճաաթա լիւզում կէօրիւնիւր իսէ , պունլարը իսթիհալ վէ իպրադ իթմէ . րիւզըրէ , սահիպ տավանա , պիր մէհլի միւնասիպ վիրիլիւր . վէ սահիպ տա . վանըն , իսթիհալընա միւգթէտիր օ . լամանաճաղը գուեուտ վէ էվրադ , մահքէմէ ճանիպինտէն պիր միւզա . քէրէ թանղիմիլյէ , ճէլպ օլունուր :

Յ6. Իսպաթը միւտտաա⁽²⁾ զըմնըն . տա իպրադ օլունան էվրադ , տիկէր թարաֆտան գապուլ օլունմադ վէ եա ինքեար օլունուր իսէ , քիթասըր իգ . րարըն պասըր ըապիինտէ , վէ քիթա . պըր Պէյեինաթըն պասըր սանիսինտէ միւնտէրիճ օլան ահքեամա թէվֆիդ . մուամէլէ օլունուր . անճադ , իպրադ օլունան սէնէտին սաթթէլիկի խտտաա իլէ , սաթթէքեարըլըր մատտէսինին թէտղըր թալէպ օլունուր , վէ օլ պուպտէ , տէլայիլ վէ էմարաթըր գա . վիյեհէ կէօրիւլիւր իսէ , սէնէտին սաթ . թէ օլտուղունու խտտաա իտէն քիմէս . նէ , միւտտաապընը իսպաթ իտէմէտի . կի հալտէ , խասմինին զարար ու զի . եանընը թէէտիյեհէ իտէճէկինէ , քէն . տիսինտէն քէֆիլ ալընարադ , իշպու սաթթէքեարըլըր տավասընըն թէտղըր վէ ըույեէթի , պիրտ օլտուղու մահ . քէմէեէ հավալէ , վէ պունուն հալլ ու համմինէ⁽³⁾ գատար , աարլ տա . վանըն ըույեէթի թէէսիր գըլընըր . շու գատար քի , սաթթէլիկի խտտաա օլունան էվրադ , տավանըն միւթէ . զամմին⁽⁴⁾ օլտուղու պիր գալ մատ . տէտէն պիր իքիսինէ միւթապլիդ պուլընտուղու հալտէ , պունուն իչին տիկէրլէրի թէէսիր իտլմէեհէրէք , ըույեէթ վէ հիւքմ օլունուր :

Յ7. Պիր տավանըն ըույեէթի էսնա . տա , իպրադ օլունան էվրադ վէ սէ . նէտաթըր ըէսմիյեհտէն պիր մէհմու . րուն վէ եա պիր մէվզըրի ըէսմինին սուի մուամէլէսի անլաշըրըր իսէ , մահքէմէ

(¹) Թահլիֆ , եէմին վիրմէք :

(²) Իթմամ , տավա :

(³) Համմ , քէսմէք վիրմէմէք :

(⁴) Միւթէլէպի , հավի վէ միւշթէմիլ օլան :

տէրհալ պա միւղաքէրէ մէրճախնէ պէ-
հանս ս. ինթարը. քէյփիւնէթէ մէճպուր
տուր:

58. Պիր տաւաննն բույնէթի էանա-
սընտա, միւտտաի վէ եա միւտտաի
պէյհտէն պիրի թարաֆընտան տէրմի-
հանս օրունանս տաւայի հատիսէ, տա-
վայի տալիյնէնն էանայի բույնէթինտէ
ֆապ օրունասպիրի. միւճէտտէտէն ար-
ղուհալ վիլմէք, վէ տիկէր թարաֆա
թէպիրի օրունապ կիպի թէքէլիւֆէ
հաճաթ եօգ տուր:

59. Բույնէթի մուհասէպէ, վէ մու-
այնէնէյի տէֆաթիր⁽¹⁾ վէ էվրադա
միւհթաճ, վէ եախօտ միւշքիլ վէ տօ-
լաղը պիր տաւա օրտուղու, վէ լիւ-
ղում կէօրիւլաիլիւ հալտէ, օլ տա-
վանը էթրաֆըյա թահգըղ ու թէֆ-
թիշ իթտիքտէն սօնրա, միւմքին օ-
լուր իսէ թարաֆէյնի սուհ իթմէք,
վէ օլմաղ իսէ, թէտղըպթը վա-
գըա, վէ բէյ վէ միւթալալարընը
միւպէյնին թաղրիր վիլմէք իւղրէ,
թարաֆէյնտէն միւնթէխապ, պիրէր
վէ եա իքիշէր միւմէյնիլաէն իպարէթ
պիր էնճիւմէն թէշքիլ օրունուր. վէ
իշպու միւմէյնիլաէն ինթիլապըն-
տան, առհապը տաւա իսթինքեաֆ ի-
տէր իսէ, մահքէմէճէ ինթիլապ վէ
թային գըլընը. քէպալիք, միւշէվ-
վէշ վէ բիւրիւզիւ. պիր տաւանն
թէսհիլի⁽²⁾ բույնէթի իլին, թարաֆէյ-
նին իֆատաթը վաղըալարը, վէ իպ-
րաղ իտէճէքէրէն էվրադ. մաէլէրի իւ-
ղէրինէ, իսիլասայի տաւանը, վէ հալլ
օրունաճաղ. ճիհէթէրինի միւպէյնին
պիր գըլթա թաղրիր թանդիմ վէ ի-
թա իլլէմէք իւղրէ, մահքէմէ օլ տա-
վանը, քէնտի աաղապընտան, պիրինէ
հալալէ իտէպիրի:

Կէրէք միւմէյնիլաէն թարաֆընտան
վիրիլէճէք պիր գըլթա, վէ եախօտ
եէկտիկէրէ միւխալիֆ օլարադ. իքի

գըլթա թաղրիրէր, վէ կէրէք աա-
ղանն թանդիմ իտէճէկի թաղրիր,
հէր հալտէ թարաֆէյն հուղուրուն-
տա գրաաթ, վէ պու պապտէ պիր
կիւնա իֆատէ վէ իթիլաղըալը վար
իսէ, իսթիմա վէ թէտղըգ օրունտուգ-
տան սօնրա, իճապը վէճհէլէ, ֆապը
տաւա օրունուր:

60. Մէճէլլէյի Ահքեամը Ատլիյնէ-
նին պին սէքիլ եիւզ եիկիլմի ալթըն-
ճը մատտէսինտէ մուհարէր օլտու-
ղու իւղրէ, թարաֆէյնին սուհա բաղ-
պէթէլլի, մէմուլ օլան, վէ եախօտ
մուհաքէմ եանի հաքէմէր մարիֆէ-
թիլլէ բույնէթի գապիլ վէ միւնասիլ
կէօրիւլէն մուխասէմէլէրտէ, մուսիհ
վէ եա մուհաքէմ թայիլին խուսու-
լարը թարաֆէյնէ թափալիկէ վէ իս-
թար օրունարադ, մուվաֆադաթ իթ-
տիքէրի հալտէ, Ահքեամը Ատլիյնէ-
նին քիթապը Սուհունտա միւնտէրիճ
օլան մէսայիլէ թէվֆիդան սուհ վէ
եախօտ քիթապը Կաղանն թահքիմ
ֆապընա թէվֆիդան հիւքմ թայիլին
իթտիլիլլի. մուվաֆադաթ իթմէտիք-
լէրի թաղտիրտէ, մուհաքէմէ բույ-
նէթ վէ իթմամ օրունուր:

61. Սուհ վուղուինտէ, սուրէթի
սուհու միւպէյնին պիր գըլթա սէ-
նէա թանդիմ, վէ թարաֆէյնէ իմզա
վէ թախթիմ⁽³⁾ իթտիլիլլէրէք, իշպու
սէնէտին գիլրի պիթթաստիք իլամ օ-
լարադ, թարաֆէյնէ վիրիլի:

Մուհաքէմ թայիլին հալինտէ տա-
խի, թարաֆէյնին, թանդիմ, վէ իմ-
ղա, վէ թախթիմ իտէճէքէրի թահ-
քիմնամէ, մահքէմէնին զապթ տէֆ-
թէրինէ գայա օրունտուգտան սօնրա,
մահքէմէլլէրէ հալալէ օրունաճաղ, վէ
մահքէմէլլէր թարաֆընտան, սուրէթի
հիւքմէրինի միւպէյնին կէլէճէք վա-
րադայի հիւքմիլիկէ տալի, մահքէմէ-
տէն գիլրի պիթթաստիք, իլամ օլմաղ

(1) Տէֆաթիր, տէֆթէրէր:

(2) Թէսհիլ, գօլայալարընաղ:

(3) Թախթիմ, միւհիւրլէմէք, խոթէմ պատ-
մազ:

իւզրէ , թարափէյնէ իթա վէ թէպիլիզ
օլունաճադ տըր : Թահրիմնամէտէ հէր
նէ դայա վէ շարթ թահրիր օլունմուշ
խէ , ծնա ըխանէթ օլունմադ լաղըմ
աըր . պինաէն ալէյհ , տալանըն իս-
թինաֆ օլունմամաըր շարթը տալի ,
թահրիմնամէտէ տէրծ օլունմուշ իսէ ,
մուհաքթէմէրլին վարադայի հիւքմիյ-
նէսի իւզէրլինէ , ահատարի⁽¹⁾ թարա-
փէյն , իսթինաֆր տալա իտէմէզ :

62. Էսպատպը էրզապի աթիլէ-
տէն պիրի մէվճուտ օլուր իսէ , միւտ-
տաի վէ եախօտ միւտտաի ալէյհ ,
մահրէմէ աղասընտան պիրինի բէտտ
իտէպիլիւր . եանի , անըն մուհաքթէմէ-
տէ պուլունմամաըրը թալէպէ հագդ
ու սալահլիյնէթի օլուր . պիրինծիսի , օլ-
աաղանըն , տալայի վազըատա , տօղ-
րուտան տօղրուեա , վէ օախօտ տօ-
լտեըսըյլա , մէնֆատթը մալիյնէսի օլ-
մասը . իրինծիսի , խատմինտէն պիրի-
նին ուսուլ վէ ֆիրուինտէն , եանի ա-
պա ու էճատա , վէ էպինա ու ահֆա-
տընտան պիրի իլէ , դարնտաշ , վէ ա-
մուճա , վէ տանը , վէ տամա , վէ
գանըն բէտէր , վէ տամատըն պապա-
սը կիպի , իքինծի , վէ իւշլունճիւ , վէ
տէօրտիւնճիւ տէրէճէնէ գատար դա-
րապէթ⁽²⁾ վէ սըհրլիյնէթի պուլուն-
մասը . իւշլունճիւսիւ , թարափէյնտէն
պիրի իլէ առապէթի տիւննէվիլիյնէսի
պուլունմասը . տէօրտիւնճիւսիւ , թա-
րափէյնտէն պիրի իլէ տէրտէսթի մու-
հաքթէմէ պիր տալասը օլտուղու հալ-
տէ , օլ էանատէ , տիկէր թարափըն
մուհաքթէմէյի տալասընա , միւպաշէ-
րէթ իտիլիշ օլմասը տըր :

Տալանըն հիւքմիւնէ գատար բէտ-
տի առադա իսթիտաըր մագպուլ օլուպ ,
վուգուի անտէ պիթ թէտղըզ , սըհ-
հէթի թէպէյնիւն իյլէտիլի հալտէ ,
օլ աաղանըն մուհաքթէմէտէ պուլուն-
մամասընա , վէ սըհհէթի թէպէյնիւն

իյլէմէտիլի թագտիրտէ , միւսթէտի-
տէն⁽³⁾ եիւզ զուրուշտան պէշ եիւզ
զուրուշա գատար , ճէզայի նագտի տ-
լընմասընա գատար վիրիլի :

63. Էմիլալը մանգուլէ վէ զայրի ման-
գուլէ տալալարընտա , միւնաղի իւն
ֆիհին քէշֆ ու մուայնէնէսիլլէ , էհլի
խըպրէ վէ վուգուֆուտան մալիւմաթ
ալընմասընա իւզոււմ կէօրիւլիւր , վէ
եախօտ թարափէյնտէն պիրի իսթիտա
իտէր իսէ , օլ վէճէ , վէ թարափէյն
վէ եախօտ վէքիլլէրի հաղըր օլտուղ-
լարը հալտէ , քէշֆ ու թահգըզ իյլէ-
մէք իւզրէ , մահրէմէնին պիր գըթա
գարաբնամէսիլլէ , աաղասընտան պի-
րի նանիպ թայիլին օլունուր : Մէղըիւր
գարաբնամէտէ , էհլի խըպրէ վէ վու-
գուֆուն քիմէր օլաճաղը , վէ իճրա
օլունաճադ քէշֆ ու թահգըզաթ նէ-
տէն իպարէթ օլտուղու , վէ մահէլլ ,
վէ վաղթի իճթիմա քէյֆիլիւթը պիթ
թահրիր , նանիպէ , վէ պիր գըթա սու-
րէթի թարափէյնէ իթա օլունաճաղը
միսիլլու , մահէլլինտէ քէշֆ ու մուայ-
նէնէ օլունաճադ ահլալ ու քէյֆիլի-
եաթ , վէ ալընաճադ մալիւմաթ իւզէ-
րինէ , նայիւպ թարափընտան , տէր-
հալ պիր գըթա թագըրի թանգիւմ⁽⁴⁾ ,
վէ քէնտիսի իլէ էհլի խըպրէ վէ վու-
գուֆ ճանիպիլիտէն , իսկա վէ թախ-
թիւմ օլունարագ , պիր գըթա սուրէ-
թի թարափէյնէ վիրիլաիքտէն սնըրա ,
մահրէմէնէ իթա օլունաճադ , վէ ա-
նըն իւզէրլինէ թարափէյն մահրէմէնէ
ճէլպ , վէ մուհաքթէմէլլէրի իքմալ օլու-
նաճադ տըր : Էհլի խըպրէ վէ վու-
գուֆուն , մահրէմէճէ գաթ օլունա-
ճադ իւճրէթ վէ եախօտ եէվմիլիյնէսի
իլէ , աաղանըն մէտարիֆի զարուրիյ-
նէսի , հագդսըզ չըզան թարափա ըիւ-
ճու իթմէք իւզրէ , էվվէլ էմիրտէ քէշ-
ֆի թալէպ իտէնտէն ալընաճադ տըր :

64. Գանուլէն վէ նիզամէն մէմու ,

(¹) Ահապէ Ռաբճէյն , թարափէյն ուն պիրի :

(²) Գարապէլ , եաղընըզ , աղբապալըզ :

(³) Միւսթէտէ , իսթիտա իտէն :

(⁴) Թանգիւմ , իւրթիպ իթմէք , եարմագ :

վէ ատապը ումումիյեէնէ մուղայիր , վէ տապիչի ումումիյեի մուխիլլ օլմա-
եան , վէ շէրայիթի գանունիյեէ վէ
նիզամիյեէնէ մուվաֆըդ օլան մուգա-
վէլէ սէնէտէրլինն ահքեամը մէրի վէ
միւթէպէր ատտ օլունուր . ֆադայթ ,
պու միսիլլու մուգավէլաթ , եայլընը
ադտը իմլա իտէնլէր հագդընտա միւ-
թէպէր օլուպ , իմլասը օլմաեանլարա
շիւմուլի օլամաղ : վէ ակէրին հուգուգ
վէ մէնաֆիինէ թէճավուղ իթմէղ :

ՅՅ. Էմնայի մուհաքէմէտէ , զապթ
քեաթիպլէրի , մահքէմէ ըշիսիլլէ ա-
աղայի մէվճուտէնին էսամլաֆնի , վէ
թէրճիւման վար իսէ անըն տախի իս-
մինի , վէ թարաֆէյնին , վէ շուհուտ
իգամէ օլունմուշ իսէ , անլէրին տախի
իսմ ու շէօհրէթ վէ թապիլիյեթլէրի
իլէ իֆատէլէրինի , վէ թարաֆէյնտէն
իպրազ օլունան էվրագ վէ սէնէտա-
թըն իճապընա կէօրէ պեինլէրինի ,
եախօտ խիւլասալարընը , վէ տավանա
թէալլիւղ իտէն ահվալըն թարիլսի վու-
գուի , վէ մահքէմէճէ ճէրէեան իտէն
թէտգըգայթ վէ միւղաքէրաթ , վէ վի-
րիլէն հիւքմ ու գարարը , պիր վա-
րագայի մախսուսէ իւղէրլինէ զապթ ու
թէրգըլմ իտէրլէր :

Իշպու զապթ վարագասը , նիհա-
եթ իւշ կիւն զարֆընտա , ըշիսի վէ
աաղայի մէվճուտէ հուգուրունտա լէ-
տէլ գըրաէ (¹) , ճէրէեանը մատտէե
մուվաֆըդ օլտուղու թաստիգ օլուն-
տուգտան սօնրա , պիթթէպէիլ (²) ,
ղեյրի , ըշիսի վէ աաղայի մէվճուտէ
վէ զապթ քեաթիպլի թարաֆընտան
իմլա օլունուր :

Պիր տավանըն մուհաքէմէսի , պիր
կիւնտէ խիթամ պուլմաներպ , վաղթը
ակէրէ , վէ եախօտ պաղը թէտգըգա-
թա , վէ իսթիլամ վէ իսթիշարա թէ-
ալլիւղ օլունտուղու հալտէ , մուախ-
խարէն ճէրէեան իտէճէք մուամէլաթ ,
վէ լահիգ օլաճագ գարարլար տախի ,

մինվալի մէշրուհ իւղրէ , միւթէսէլաի-
լէն զապթ վէ թահրիր , վէ իլամըն
թէալլիտ վէ թանգիմինէ էսաա իթթի-
խազ գըլընըր :

Ձապթ վարագալարընըն քեաֆֆէ-
սի , նիւմէրօլու պիր վարագայի մախ-
սուսէտէ , պիր սիւեագտա , վէ տէֆ-
թէր թուլթուլաճագ սուրէթտէ իս-
թիմալ օլունարագ , ալթը պոտա պիր
քէրրէ ճիրուլէթտիրիլպ , զապթ ճէ-
րիտէսի իթթիլաղ օլունուր :

ՅԵ. Գարարը գարինէ ալէյհինէ , տա-
վանըն ասըլ հիւքմիւնտէն սօնրա իս-
թինաֆ օլունապիլէճէկի միսիլլու , իս-
թինաֆ ֆասլընտա պէեան օլունաճա-
ղը վէճէլէ , գապլ էլ հիւքմ տախի իս-
թինաֆ օլունմասը ճայիղ տիր . պի-
նտէն ալէյհ , տավանըն ըույեթթի էս-
նատա , էօյլէ պիր գարար վիրիլպ-
տէ , թարաֆէյնտէն պիրի իշպու գա-
րարը իսթինաֆ իտէճէկինի պէեան
իլէ , տավանըն թէէլսիրի ըույեթթինի
թալէպ իտէր իսէ , իսթինաֆ մահքէ-
մէսինէ միւրաճաաթ իլլէմէք իւղրէ ,
պիր հաֆթա մէհլ վիրիլէրէք , օլ գա-
րարը գարինէյի միւթէզամմին , քէն-
տիսինէ պիր գըթա իլամ իթա օլու-
նուր . էկէր իսթինաֆ մահքէմէսի ,
մահքէմէյի իպթիտալիյեէնին պուլուն-
տուղու շէհրտէ տէյլլ իսէ , մէհլի
մէդըրիլ իւղէրլինէ , պէհէր ալթը սա-
աթ իշին , իքիշէր կիւն զամմ օլունուր :

Իլամըն իթա վէ թէպլիղի թարի-
խինտէն իթիպարէն , մէհլին իթամը-
նա գատար , իսթինաֆ իսթիտասընըն
վիրիլտիկինի միւպէյեին պիր իլմ ու
խապէր իպրազ իթմէղ իսէ , խասմինին
թալէպիլ իւղէրլինէ , ճէլպ օլունարագ ,
տավանա տէվամ օլունաճագտըր . շու-
գատարը , մէհլ ինգըզասը իլէ , տա-
վանա տէվամ օլունտուղու էսնատէ ,
իսթինաֆ օլունտուղու իսպաթ օլու-
նուր իսէ , իսթինաֆըն նէթիճէյի գա-
րարընա ինթիզար օլունաճագ տըր :

(¹) Լեպէլ գըրաէ , ոգունտուգտան սօնրա :

(²) Պէր իւլէլ , պէեագա շէքիլէրէք :

Լ Ա Ն Ի Գ Ա

Տաավինին բույեթի էսնատա հասպ էլ իճապ վիրիլէն գարարլար տէօրթ նէվ օլուր . պիրինճիսի, գարարը իտա-տի . իքինճիսի, գարարը մուվադգաթ . իւչինճիւսիւ, գարարը գարինէ . տէօր-տիւնճիւսիւ, գարարը գաթի տիր :

Գարարը իտատի , տավանն թահ-գըգ վէ բույեթինի թէսհիլ , վէ նէ-թիճէյի հիւքմիւնիւ իտատ իտէն պիր թէտպիրի միւպէյեին օլան գարար տըր⁽¹⁾ :

Գարարը մուվադգաթ , տավա սու-րէթի գաթիյեէտէ ֆասլ ու հիւքմ օ-լունմադտան էվվէլ , մուվադգաթէն իթթիլսազ օլունմասը լազըմ կէլէն պիր թէտպիրի միւթէզամմին գարար տի-մէք տիր⁽²⁾ :

Գարարը գարինէ , տավանն բույ-եթինի թէսհիլ , վէ նէթիճէյի հիւք-միւնիւ իտատ իլէ պէրապէր , իչպու հիւքմիւն նէ օլաճադընը , հէման իհ-սառ իթտիրէն պիր թէտպիրի միւպէյ-եին գարար տըր⁽³⁾ :

Գարարը գաթի տախի , տավանը ֆասլ իտէն , եանի տավա անընլա մահ-քէմէտէ խիթամ պուլան գարար տըր քի , նիհայէթ հիւքմ տիմէք տիր :

Կէրէք գարարը իտատի , վէ կէրէք գարարը մուվադգաթ , տավանն հիւք-միւնտէն սօնրա , օլ հիւքմ իլէ պէրա-պէր իաթինաֆ օլունապիլիր , եօդսա էվվէլճէ օլունամազ :

(1) Մէսէլա , պալէատէ պէեան օլունտու-ղու իւզըն , պիր տավանն միւմէյիլլէրէ հավալէ օլունմասը , վէ միւնազի իւն ֆիհ օլան ագարըն քէչֆ ու մուպէնէ իտիլմ-սի հագգընտա վիրիլէն գարարլար , գարա-րը իտատի տիր :

(2) Մէսէլա , միւնազի իւն ֆիհ օլան էչեա-նըն մահգուր վէ եա թէհլիքէտէն վ գասէ-սի իչին , մուվադգաթէն մուհաֆազա ալթը-նա ալընմասըն գարար վիրիլմէսի կիպի :

(3) Մէսէլա , պիր քիմսէնին իւզուսու թահ-լիֆի , վէ պիր չիրքէթ ագարըն տէյնիտէն

67. Պիր տավանն տէրէճէյի քիֆա-յէտէ թահգըգ վէ թէտգըգ օլուն-տուղու , մահքէմէճէ անլաշըլտըգտա , մուրաֆանն խիթամ պուլմուշ օլտու-ղու ըէյիս թարաֆընտան իֆատէ օ-լունաճադ , վէ պատէհու թարաֆէյն , հիչ պիր պէհանէ իլէ , իրատը քէլամ իտէմէեիպ , ֆագաթ , պազը իթիրա-զաթը վագըասընը միւշիր , տէրհալ ըէ-յիսէ , պիր միւզաքէմէ վիրէպիլէճէք տիր :

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

Էսպապը հէ-տ պէեանընտա գըր :

68. Հէր միւտտաի , տավասընը իս-պաթա մէճպուր տուր , ֆագաթ մէ-ճէլլէյի Ահքեամը Ատիյեէնին պին սէքիզ եիւզ ծն եէտինճի մատտէսի մուճիպինճէ , միւտտաի ալէյհ իդ-րար իտէր իսէ , իգրարըյլա իլզամ⁽⁴⁾ օլունուր , վէ իսպաթտան աճիզ գա-լան թարաֆ , խասմինէ եէմին վիրտի-րէպիլիր :

69. Կէրէք միւտտաի ալէյհին , վէ կէրէք վէքիլինին , հուզուրու հաքիմ-տէ իգրարը միւթէպէր տիր , ամմա , հուզուրու հաքիմտէն պաշգա պիր մահէլլտէ , միւտտաի ալէյհին իգրար իթմիշ օլտուղու , հագգընտա տէր-միւնան օլունան իտտանըն իգամէյի շուհուա⁽⁵⁾ իլէ իսպաթը մէսմու⁽⁶⁾ օլմազ , ֆագաթ , օլ իգրարըն սըհէ-

տօլանը չէրիք օլտուղու իտտաա օլունան շախսըն , չէրիք օլտուղու հագգընտա վիրի-լէն գարարլար տըրքի , օլ քիմսնէ ելմին իթմէզ իսէ , ալէյհինէ հիւքմ օլունաճադը , վէ օլ շախսըն չէրիք օլմասը , չիրքէթին տէյ-նիտէն մահքիւմիյեթի միւթէլլիմ օլա-ճադը միւլապէսէսիլլէ , զիքը օլունան գա-րարլար , պատէհու վիրիլէճէք հիւքմիւ իհ-սաս իթտիրիր :

(4) Իլզամ , իւզէրինէ վաճիպ գըլմազ :

(5) Շուհուա , շահիտէր :

(6) Մէսմու , միւթէպէր :

Թինէ տէլալէթ իտէր էմարաթ պոլ-
լունսուր իսէ , մէսմու օլուր , հուզու-
րու հաքիմին ղայրի մահէլլտէ , վէքի-
լին իգրար իթմիշ օլտուղու իտտաասը
մէսմու օլմաղ :

70. Իգրարըն շէրայիթ ու ահքեա-
մը , մէճէլլէյի Ահքեամը Ատլիյեհտէ ,
1572 ինճի մատտէսինտէն , 1612 ինճի
մատտէսինէ գատար միւնտէրիճ օլան
ահքեամա թէվֆիդ օլունուր :

71. Ահքեամը Ատլիյեհնին , քիթա-
պը իգրարընտա մուհարրէր օլտուղու
իւզրէ , միւտտաի ալէյին իմզասըյլա
միւմզի , վէ եա մէօհրիւ իլէ մաթթում
օլան սէնէտաթ իլէ , թիւճճարըն միւ-
թէտտիյեհ օլան տէֆթէրլէրինտէ.քի
գուեուտ , իգրարը պիւ քինաեհ օլուպ ,
թադրիրի շիֆահի հիւքմիւնտէ տիր :

Սէնէտաթ Գայի Դէլապ

72. Թէահիւտաթ վէ մուգալլէլա-
թը շամիլ օլան սէնէտաթ , իքի նէվ օ-
լուպ , պիրինճիսի թանզիմ օլունտուղու
մահէլլտէ , մէհմուրինի մախսուսէսի
թարաֆընտան , ըհամէն վէ նիզամէն
թաստիգ օլունմուշ օլան սէնէտաթ
տըր քի , պունլարա սէնէտաթը ըհս-
միյեհ , վէ իքինճիսի , մէհմուրու մախ-
սուսու թարաֆընտան թաստիգ իթ-
տիրիլմէյիպ տէ , սատէ իմզա վէ միւհ-
րիւ շամիլ պուլունան սէնէտաթ տըր
քի , պունլարա սէնէտաթը ատիյեհ
տէնիլիր :

73. Վաղիֆէսինէ այիտ օլմաեան
պիր մէհմուրուն , թաստիգիլլէ մու-
սատտագ , վէ եախօտ մէհմուրու մախ-
սուսունուն ուսուլի թաստիգտէ գու-
սուրու մուհադգադ օլան պիր սէնէտ ,
թարաֆէյին իմզասըյլա միւմզի , եա-
խօտ միւհրիւ իլէ մաթթում օլտուղու
հալտէ , ատի սէնէտ սաեւլըր :

74. Սէնէտաթը ըհսմիյեհ թէահիւտ
իտէն իքի թարաֆըն վէ վարիսլէրինն ,
վէ եէրինէ գայիմ օլանլարըն հադգ-
լարընտա միւթէպէր օլուր :

75. Էշխասը միւթէատտիտէ պէյ-
նինտէ պէր վէճհի պալէա պիր սէ-
նէտի ըհսմի թանզիմ վէ թաաթի (1)
օլունտուգտան սօնրա , վէ եախօտ
թանզիմ օլտուղու սըրատա , էշխասը
մէրգուլմէտէն պաղըսընըն , մէգրիւր
սէնէտի ըհսմինն մէհմուհի ահքեամը-
նը , վէ եախօտ ահքեամընտան պա-
ղըսընը ֆէսիս (2) իթմէք իւզրէ , պէյն-
լէրինտէ խաֆիէն (3) վէ մուգաղաա-
թէն (4) թանզիմ իթտիքլէրի մուգա-
վէլաթ , եալընըզ քէնտիլլէրի , եանի
ղիքը օլունան մուգալլէլաթը խաֆիյ-
եհեհի իմզա իտէն քիմէսնէլէր հադ-
գընտա մէրի օլուպ , էշխասը սայիրէ
հադգընտա միւթէպէր օլամաղ :

76. Թարաֆէյնի միւթէահիւտէյն
պէյնինտէ , քէնտի իմզալարըյլա միւմ-
զի , վէ եախօտ քէնտի միւհիւրլէրիյ-
լէ մաթթում օլուպ , ֆադաթ , ըհս-
մէն թաստիգ գըլընմամըշ օլան սէնէ-
տաթը ատիյեհ , իմզա վէ եա թախ-
թիմ իթտիկինի թաստիգ իտէր , վէ
եա իմզա վէ խաթէմ անըն իմզա վէ
խաթէմի օլտուղու , մահքէմէճէ թա-
հադգուդ իլլէր իսէ , օլ սէնէտ սէնէ-
տաթը ըհսմիյեհ կիպի միւթէպէր թու-
թուլուր :

77. Քէնտի միւհր վէ եա իմզասըյ-
լա ատի սէնէտ թահիր իթմիշ օլան
պիր շախս , սէնէտի մէգքիւր քէնտի-
սինէ իպրազ օլունտուգտա , միւհր վէ
իմզասընը վէ եաղըսընը իգրար վէ եա-
խօտ ինքեար իթմէկէ մէհպուր տուր .
իթմէյիպտէ , մուսիրըն (5) սիւքիւթ
իտէր իսէ , միւհրիւ (6) ատտ օլունուր :
Լաքին իշպու միւհր վէ իմզալար վաղի
վէ մուհարրիլլէրինն վարիսլէրինն վէ

(1) Թաաթի , ալմազ վիրմէք :

(2) Ֆէսիս , պօզմագ , պօշ գըլմաղ :

(3) Խաֆիէն , կիզլիճէ :

(4) Մուգաղաաթ , մուշապէրէ իթմէք :

(5) Մուսիրըն , իսրար , ինատ իտէրէք :

(6) Միւհրիւ , ինքեար իտիճի :

եախօտ եէրլէրինէ դայիմ օլանլարա իպրազ օլունտուդտա, իգրար վէ եախօտ ինքեարա մէճպուր օլմաերալ, իաթէրլէր իսէ, ինքեար ու իգրար, վէ եախօտ եալընըղ օլ իմզա վէ միւհրլուն սըհհէթ վէ ասէմի սըհհէթի քէնտիլէրինճէ մէճհուլ օլտուղունու, իֆատէ վէ թիգքեար իտէրլէր :

78. Պիր ասէմ, վիրտիկի սէնէտտէ օլան խաթէմ վէ իմզասընը, վէ խաթթընը ինքեար իտէր իսէ, վէ եախօտ վարիսլէրի վէ եա եէրլէրինէ դայիմ օլանլար թարաֆընտան թանըեամա տըգլարը պէեան օլունուր իսէ, օլ իմզա վէ եախօտ խաթթ ու խաթէմին ֆասլը մախսուսունտա պէեան օլունաճաղը վէճհլէ, թէտգըղ վէ մուգապէլէսի լաղըմ կէլիր :

Պէյեհնաւա դայիւր յէվադ

79. Պէյեինէ իւչ գըսմարըր . պիրինճիսի, շահատէթ վէ իքինճիսի, հիւճէճի (1) իաթթիյեէ, իւչինճիսիսիւ, դաւրինէյի գաթիյեէ տիր :

80. Սէնէտաթա բապթըր իրֆ (2) ու ատաթ օլան հէր տիւրլիւ թէահիւտաթ վէ մուգապէլաթ իլէ, շիրքէթ վէ իլթիգամ, վէ իգրաղա տայիր օլուպ տա, պէչ պին զուրուչու միւթէճալիղ օլան իտտաալար, սէնէտ իլէ իսպաթ օլունմաղ լաղըմ տըր : Խուսուսաթը մէգքիւրէեէ տայիր պիր սէնէտէ գարչը տէրմիեան օլունան տաւա, պէչ պին զուրուչու թէճալուզ իթմէտիկի հալտէ պիլէ, սէնէտ վէ եախօտ միւտտաի ալէյհին իգրար վէ եա տէֆթէրիլէ իսպաթ օլունմաղ լաղըմտըր :

81. Սէքսէնինճի մատտէտէ պէեան օլունան ուսուլ վէ դայիտէ, կիւզէչթէնին բէէս իւլ մալէ զամմըլա, վէ եախօտ էսասէն իտտաա օլունան պիր

դաչ գալէմ մէպլաղըն պիրլէչմէսիլէ, հասըլ օլան մրգտար, պէչ պին զուրուչու թէճալուզ իթսէ պիլէ, ճարի վէ մէրի օլուր :

82. Սէքսէնինճի մատտէտէ պէեան օլունան ուսուլ ու դայիտէ, ահվալը աթիյեէտէ ճարի օլմաերալ, իգամէյի շուհուտ իլէ իսպաթը միւտտաա օլունմաղ ճայիղ տիր : Ահվալը մէգպուրէ տախի, մէվատար աթիյեէտէն իպարէթ տիր : Պիրինճիսի, զէվճ վէ զէվճէ, վէ ուսուլ վէ ֆիւրու, վէ պիւրատէր, վէ հէմլիրէ, եա պունլարըն էվլատլարը, վէ եա բէտէր վէ մատէր վէ հէմլիրէսի, վէ գաեըն բէտէր, վէ գաեըն վալիտէ պէյնինտէ օլան մուամէլաթ : Իքինճիսի, պիր սէպէպի իլթթըրարիտէն (3) տօլաեր, եախօտ դաշունէն մաղպուլ օլան էսպատա մէպնի, սէնէտ ալմաղ միւմքին օլմաեան իտտաալարի իւչինճիսիսիւ, տաեին եէտինտէ օլան սէնէտինի գաղաէն զայ իթմիլ օլմասը : Տէօրտիւնճիսիսի, թաւրաֆէյն պիր գարիյեէտէ օլուպ տա, օլ գարիյեէտէ սէնէտ եաղապիլիր պիր քիմէսնէնին պուլունմամասըր տըր :

83. Իգամէյի շուհուտ իլէ իսպաթը միւտտաա իտէճէք օլան քիմէսնէ, էվլէլ էմրտէ իգամէ իտէճէկի շահիտլէրին իսմ ու շէօհրէթ վէ մահէլլի իգամէթլէրինի, վէ պունլարտան պաչգա, շահիտի օլուպ օլմատըղընը, վէ օլտուղու թաղտիրտէ, քիմլէր օլտուղունու, վէ պունլարըն էվաղըթ իգամէ իտէճէկինի, հուղուրու մահքէմէտէ, վէ խասմի մուլաճէհէսինտէ պէեան իտէրէք, իշպու իֆատէսի, վէ անըն իւզէրինէ իաթիմաի շուհուտ իչին թայեին օլունաճաղ կիւն, զապթ ու թահրիր օլունտուդտան սօնրա, վիրիլէճէք գարար, թարաֆէյնէ թէֆհիմ (4) օլունուր :

84. Շահիտ իգամէսի իչին վիրիլէ

(1) Հիւճէճի, հէօճէթլէր, տէվլէր :

(2) Իրֆ, սօնրատան պիլմէքլիք :

(3) Իւլլըբաբ, մէճպուրիյեէթ, նաչարըղ :

(4) Թէֆհիմ, խապէր վիրմէք :

ճէք մէհլ, էկէր շահիտլէրին իգա-
մէթկեհանը մահքէմէնին պուլունտու-
ղու շէհր վէ գասապատա, վէ եա պիր
գարիյեհտէ իսէ, իւշ կիւնտէն ծն պէշ
կիւնէ գատար տըր, վէ էկէր ասէր
պիր շէհր վէ գասապատա, վէ եա
պիր գարիյեհտէ իսէ, մահէլլինին պա-
տը (1) մէսաֆէսինէ կէօրէ, մահքէմէճէ
թայեին օլունուր:

85. Շահիտլէր, մահքէմէնին վէ թա-
րաֆէյին հուզուրունտա, այրը այրը
խթիմա օլունուր, ֆադաթ, հէր պիր
շահիտ, իսթիմա օլունմադտան էվվէլ,
իսթ ու շէօհրէթի պիս սիւալ, միւտ-
տալինին մուգատտէմա պէեան իյլէտի-
կի քէսանտան օլտուղու թէհադգուդ-
խտէր իսէ, իսթիմա օլունուր, վէ իւ-
լա (2) իսթիմա օլունմադ:

86. Եէվմի մուայեհնաէ, շահիտլէրին
պիրիսի կէլիպ տէ, տիկէրլինին էսպա-
պը միւճպէրէ վէ մէշրուաեա մէպնի
կէլէմէտիկի թէհադգուդ իտէր իսէ,
կէլլիշ օլան շահիտ, պիւ իսթիմա, տի-
կէրի իլին պիր վատէյի գալիլէ թայ-
եին օլունուր:

87. Շահիտին խաթթա օլմադընտան,
վէ եախօտ թայիֆէյի նիսատէն օլուպ
տա, մազիլէթի (3) մէշրուապընտան
տօլաեը, շահատէթինին իգամէթկեհա-
հընտա իսթիմա վէ թահրիլի թալէպ
օլունուր իսէ, օլ շահիտին իֆատա-
թընը անը իթմէք իւզրէ, մահքէմէ
թարաֆընտան պիր նայիպ, եանի պիր
մէէմուր թայեին վէ իրսալ օլունա-
րադ, թարաֆէյն հազըր օլտուդլարը
հալտէ, օլ շահիտին իֆատաթը զապթ
ու թահրիլի իլէ, քէնտուսինէ իմիլ
վէ թէմհիր իթտիրիլի:

88. Շահիտլէրին շահատէթ վէ ի-
ֆատէսի, զապթ քեաթիպի թարա-
ֆընտան, իսիւլասա վէճհլէ զապթ
իտիլիլ: Էկէր թարաֆէյնտէն պիրի,

վէ եախօտ մահքէմէ, թալէպ վէ թէն-
սիպ իտէր իսէ, իֆատաթը մէզըլիլէ,
հարֆ պէ հարֆ պիր վարադաեա գայտ
օլունուր, վէ պու սուրէթլէ, իսիւլա-
սա վէ եախօտ մուֆասալ օլարադ,
թահրիլ օլունան վարադա, շահիալէ-
րին հուզուրունտա պատէլ գրաէ,
քէնտիլէրինէ թէմհիր վէ եախօտ իմ-
լա իթտիրիլի:

89. Շահատէթին նիսապը, վէ
քէյֆիլէթի էտապը, վէ շուրութու
էսատիյեհտի, վէ տալաեա մուվաֆա-
դաթը, վէ շահիտլէրին իսթիլաֆ վէ
իֆատաթը, վէ էտայի շահատէթտէն
սօնրա, թէզըլիլէլէրի, վէ եա-
խօտ շահատէթտէն նիւրիւլլէրի խո-
սուսլարը, մէճէլլէյի ահքեամը Ատի-
եհնին քիթապը պէյեինաթընա թէվ-
ֆիդ օլունուր:

90. Պալէատէ պէեան օլունտուղու
իւզրէ, հիւճէճի իսթթիլիլէ տալի
պէյեինէտէն մաատուտ տուր Հիւճէ-
ճի իսթթիլիլէ, պէրաթը Մուլթանի,
վէ գուեուտու տէֆթէրի խադանի իլէ
միւտտաի ալէյին պիւ մուհաքէմէ,
մահքէլլիլէթինէ տայիլ պիր մահ-
քէմէյի շէրիլէ վէ նիլամիլիլէտէն
սուրէթի գաթիլիլէտէ վիրիլիպ, թասնի
վէ թէզըլիլտէն միւսլէրա (4) օլան
իլամլար օլարադ, պուսլար, սիւպու-
թու (5) միւտտաաեա քեաֆի ատտ
օլունուր:

91. Գարիլնէյի գաթիլիլէ, մէճէլլէյի
ահքեամը Ատիլիլէնին պին եէտի եիւզ
գըրդ պիրինճի մատտէսինաէ մուհար-
ընը օլտուղու իւզրէ, հատտը եադըի-
նէ պալիդ օլան էմարէ (6) տիր:

Թահլէֆէ Կայիլ Գէլուր

92. Իտտաապընը իսպաթ իտէմէ-
եհն թարաֆա, թալիպի թահլիֆ օլուպ

(1) Պա, ուզադըլդ:

(2) Վէ էլու, զըսաը հալլիւտէ:

(3) Մալիլէթ, էօղիւր պէեանը:

(4) Մէ-պէլլէ, իսթիլ, պէրի վէ արի օլմադ:

(5) Սիւպութ, սապիթ օլմադ:

(6) Էմարէ, իլարէթ, ալէամլիթ:

օլմատըղը պիս սիւալ, թալիպ օլուր իսէ, միւտտաի ալէյճ թահլիֆ օլունուր :

93. Եէմին, հուզուրու մահքէմէտէ վէ մուվաճէհէյի խասմնա օլուր :

94. Եէմինի գապուլ, վէ իճրա, վէ եախօտ դապուլ վէ իճրասընտան իմ թինա, պիզգաթ միւտտաի ալէյճէ ըաճի օլուպ, վէքիլինին դապուլ վէ իմթինաի միւթէպէր տէյլ տիր :

95. Եէմին իտէճէք օլմն քիմէսնէ, քէյֆսիզ օլմադ, վէ եա թալիֆէյի նիսատէն օլուպ տա, մաղիրէթի մէշ-րուասը պուլունմադ կիպի պիր սէպէպտէն տօյաեր, մահքէմէտէն պաշգա պիր մահէլտէ թահլիֆի լազըմ կէլտիկի թագտիրտէ, ճանիսի մահքէմէտէն պիր նայիպ, եանի պիր մէէմուր իլէ պիր դաթ թայեին վէ իրսալ իլէ, խասմի տախի հազըր օլտուզու հալտէ, թահլիֆ իթտիրիլի :

96. Թահլիֆէ տայիր մուամէլաթը սայիրէտէ, մէճէլլէյի Ահքեամը Ատլիյեհէնին պին եէտի եիւզ գըրգ իքինճի մատտէսինտէն, պին եէտի եիւզ էլլի պիրինճի մատտէսինտէ գասար, միւնտէրիճ օլմն ահքեամա թէվֆիզ հարէքէթ օլունաճադ տըր :

ՅԱՍԼԸ ՐԱՊԻ

Թեպէնէ խալի ու խալիֆ պէտանէպա Կըր :

97. Պիր քիմնէ քէնտուեէ ազվ օլունան խաթթ ու խաթէմի ինքեար իտէր իսէ, պէր վէճհի աթի, օլ խաթթ ու խաթէմ թէտգըզ, վէ եախօտ քէնտաի իսթիքթապ (1) օլունուր : վէ պիր միւթէվէֆաեա ազվ օլունան խաթթ ու խաթէմ, վէրէսէսի թարաֆընտան ինքեար օլունուր իսէ, եալընըլ թէտգըզ վէ թաթպիզ օլունուր շէյլէքի, թարաֆէյին իթթիֆապըլա, վէ իթթիֆադ իտէմէտիլէրի :

(1) Իթթիֆապ, եազըր եազտըրումադ :

հալտէ, մահքէմէճէ իւշ նէֆէրէհլի խըպրէ պիլ ինթիխապ, պու իլէ նէզարէթ իթմէք իւզըրէ, աազատան պիր տախի մէէմուր իտիլի, վէ օլ պապտէ եաքըլաճադ գարարնամէեէ, միւնաղի իւն ֆիհ օլմն սէնէտին հալի իլէ, էհլի խըպրէնին էսամիսի, վէ քէյֆիյեէթի ինթիխապը տախի տէրճ օլունուր :

98. Բէտտի աազա հագգընտա օլմն դաիտէ, սալիֆ իւլ պէեան մէէմուր վէ էհլի խըպրէ հագգընտա տախի ճարի տիր :

99. Մէէմուր օլմն աազա ճանի պինտէն թայեին օլունաճադ եէվմ ու սաաթտա, միւտտաի վէ միւտտաի ալէյճ հազըր օլտուզարը հալտէ, էհլի խըպրէ պիլ ինթիմա, պիրիլքտէ օլարադ իլէ միւպաշէրէթ իտէրլէր շէյլէքի, խաթթ ու խաթէմի ինքեար օլունան քիմէսնէնին, աթի իւլ պէեան էվրադընտան պիրի պուլունուր իսէ, անըն խաթթ ու խաթէմի իլէ, վէ պուլունմատըղը հալտէ, քէնտիսինէ եազըր եազտըրըլարադ, օլ եազը իլէ մուգաեէսէ վէ թաթպիզ օլունուր :

Էմրի թաթպիզտէ (2) էսաս վէ մրգեա թութուլաճադ էվրադ հագգընտա, թարաֆէյն իթթիֆադ իտէմէտիլէրի հալտէ, մէէմուրուն, շաեանը թաթպիզ ատտ իտէճէկի էվրադ, էվլէլա մահքէմէ վէ եախօտ մէէմուր ու մախսուա հուզուրունտա թաստիզ օլունմուշ, վէ եախօտ հուզուրու մահքէմէտէ տաալիեէ տայիր էվրադ իւզէրինէ վազ ու թահլիլ գըլընմըշ, եանի, սէնէտաթը ըէսմիյեէտէն մատտուտ օլմուշ օլմն էվրադտա մուհարէր վէ մէվդուլ խաթէմ վէ իմզատան, սանիեա, եազըսը թաթպիզ օլունաճադ քիմէսնէնին, տէվլէթ մէէմուր իյեէթինտէ իքէն եազմըշ օլտուզու էվրադը ըէսմիյեէտէն, սալիսա, միւտտայի ալէյճ թարաֆընտան իմզա վէ

(2) Թաթպիզ, գարըլաշըրումադ :

Թախթիմ օլունտուղու իգրար ու ի-
թիրաֆ օլունան սէնէտաթը ատիյեէ-
տէն իպարէթ տիր :

Միւտտայի ալէյհին միւնքիր պու-
լունտուղու ատի պիր սէնէտտէքի
խաթէմ վէ իմլա , քէնտիսինին օլտու-
ղունա , մուգատտէմա պիր մահքէմէ
թարաֆընտան հիւքմ իտիլմիշ օլսա
պիլէ , մէտարը թաթպիդ օլամադ :

100. Էսասը թաթպիդ իթթիխազ
օլունան էվրադ , մէէմուրինի տէվլէթ-
տէն , վէ եախօտ ահատտի նաստէն պի-
րինին եէտինտէ պուլունտուղու հալ-
տէ , վազթի մուայեէնտէ թաթպիդ
օլունաճադ մահէլլէ կէթիրիպ իրաէ
իթմէլի տիր :

Էվրադը մէգըիւրէնին նագլի միւմ-
քին օլմատըղը , վէ եախօտ առհապը ,
տիկէր պիր շէհր ու դասապատա մու-
դըիմ օլտուղարը հալտէ , մէէմու-
րուն թագըրի իւղէրինէ , թաթպիդը
խաթթ ու խաթէմ խուսուսունուն մա-
հէլլինտէ իճրասը զըմնընտա , մահքէ-
մէ թարաֆընտան պիր իլամ վիրիլէ-
պիլիր :

101. Ինքեար օլունան խաթթ ու
խաթէմ , մէշուր (¹) վէ միւթէարրիֆ (²)
օլտուղու հալտէ , միւթէպէր թու-
թուր :

Խաթթ ու խաթէմին մէշուր վէ միւ-
թէարրիֆ օլմասը , սահիպինին պէյի
էլ նաս , խաթթ ու խաթէմինին մա-
լիումու մասրուֆ պուլունմասը տըր :

102. Էսասը թաթպիդ իթթիխազ
օլունաճադ էվրադ օլմատըղը , վէ եա-
խօտ օլուպ տա տէրէճէյի քիֆաեէտէ
պուլունմատըղը , վէ խաթթ ու խա-
թէմ մէշուր ու միւթէարրիֆ օլմա-
տըղը հալտէ , էհլի խըպրէ թարաֆըն-
տան թէրքիպ օլունաճադ իպարէլէրլէ ,
միւնքիր օլան քիմէսնէեէ եաղը եաղ-
տըրըլարադ , մուայեէնէ վէ թաթպիդ
օլունուր :

103. Միւնաղի իւն ֆիհ օլան սէնէ-

տին եաղըլտըղընը , վէ եախօտ միւտ-
տաի ալէյհին օլ սէնէտտէ վազը խա-
թէմ վէ եա իմլա իթտիկինի կէօրէն-
լէր իլէ , հագըգաթի հալին զահիրէ
իխրաճընա մէտար օլապիլէճէք վու-
գուաթտան խապէրտար օլանլարըն ի-
ֆատէլէրի իսթիմա , վէ միւնաղի իւն
ֆիհ օլան սէնէտ քէնտիլէրինէ իպրազ
վէ իրաէ իլէ , սուրէթի իֆատէլէրի ,
պիլթահըր , քէնտիլէրինէ իմլա իթ-
տիրիլիր :

104. Թէտգըգաթը վագըա խիթա-
մընտա , սուրէթի ճէրէեանընը , վէ ին-
քեար օլունան խաթթ ու խաթէմ ,
միւտտաի ալէյհին օլուպ օլմատըղը-
նը միւպէյեին պիր գըթա թագըրի
պիլթաթանգիմ , մէէմուր օլան աազա վէ
էհլի խըպրէ թարաֆընտան թախթիմ ,
վէ միւնաղի իւն ֆիհ օլան սէնէտլէրլէ
պէրապէր , մահքէմէեէ իթա վէ թագ-
տիմ օլունուր :

105. Միւնաղի իւն ֆիհ օլան սէնէտ ,
ինքեար իտէն ատամ թարաֆընտան
իմլա վէ թախթիմ օլունտուղու թա-
հագըգուգ վէ թէպէյեիւն իթտիկի
հալտէ , խամլինին պու եիւզտէն վա-
զը օլաճադ մէսարիֆինին թապմինի
իլէ տալի մահքիւմ օլուր :

ՖԱՍԼԸ ԽՍՄԻՍ

Զարար ու դէտն գուլարըն գոյի Գէլար

106. Պիր շէյին իմալը , վէ եախօտ
մալիւմիւմըգտար էշեանըն պիր մա-
հէլլի մուայեէնտէ իթա վէ թէպիմի
զըմնընտա , ագա ու թանգիմ օլունմուշ
օլան պիր մուգապլէլլի մախսուսէ ահ-
քեամընըն ատէմի իճրասընտան , վէ
եախօտ իճրասընըն թէէխիրինտէն տօ-
լաուր , միւթահիւտտէն իտտաա օլու-
նան թագմինաթ խուսուսու , միւթա-
հիւտիւն թաահիւս իյլէտիկի մատտէ-
նին իճրասը իշին , տիկէր թարաֆտան

(¹) Մէշուր , շէօրէթ պուլունմա :

(²) Միւթէարրիֆ , պիլինմիշ , մալիում :

ուսուլի իւզըէ, ըէսմէն պիր բըթմէսթօ վարագարը իլէ, եանի թէնպիհնամէ իլէ, վէ մէվդըրի ըէսմիսի մարիֆէթիլլէ, իսթար ու թէպիլդ գըլընմատըգճա, լաղըմ կէլմէլ:

107. Ասըլ մուգավէլէ սէնէտինտէ միւթահիւտ օլան զաթ, վատէնին ինգըլասընտա, թաահիւտ իյլէտիկի չէնի իֆա իթմէտիկի հալտէ, իսթարա հաճէթ օլմագսըղըն, վատէյի մուայեէնէնին ինգըլասը, իսթար վէ թէնսիհ մագամընտա ատա օլունաճաղընա տայիր, մուգավէլէ սէնէտինտէ պիր շարթ մէվճուտ իսէ, օ շարթ մուճիլլինճէ, վատէնին ինգըլասը բրօթմէսթօ, եանի իսթար մագամընտա թուլուլաճագ տըր:

108. Պիր միւթահիւտ, թաահիւտիւնիւն ատէմի իճրասընտան վէ եախօտ թաահիւտիւնիւն թէէսիրի իճրասընտան տօլանը պիր կիւնա հիլլէսի օլմամիշ օլտա տաթի, լաղըմ կէլէն զարար ու զիեանը թաղմին իթմէկէ մահքիում օլուր, ֆագաթ, թաահիւտիւնիւն ատէմի իճրա վէ եա թէէսիրի պիր սէպէպի իյթըրարիտէն եանի քէնտիսինէ ազլ⁽¹⁾ օլունաման, վէ եէտուրի իգթիտարընտա պուլունմա եան պիր սէպէպաէն նէշէթ իթմիշ իսէ, օլ վագըթ մահքիում օլմագ:

109. Միւթահիւտ, թաահիւտիւնիւն հիլլէեէ միւլլթէնի օլմանարագ, իճրա իտէմէտիկի թագտիրտէ, քէնտիսինտէն ալընմասը լաղըմ կէլէն թաղմինաթ, տիկէր թարաֆըն, տօղրուտան տօղրուեա իթմիշ օլտուղու մըգտարը մարաուֆ զարար ու զիեանտան իպարէթ տիր:

110. Մուգավէլէնին ատէմի իճրասը, միւթահիւտիւն հիլլէ վէ տէսիսէսինտէն նէշէթ իթմիշ օլտուղու թագտիրտէ, միւթահիւտիւն վիրէճէկի թաղմինաթ, ատէմի իճրա քէյֆիլիէթ ինտէն տօլանը, տիկէր թա-

րաֆըն տօղրուտան տօղրուեա վուղու պուլան զարար, վէ մահրում դայտըր քեարընըն իֆասընտան իպարէթ տիր:

111. Տէրունի մուգավէլէտէ, թարաֆէյնտէն հէր դանդիսի թաահիւտիւնիւն իֆա վէ իճրա իտէմէլ իսէ, տիկէր թարաֆտան թաղմին օլարագ, պիր մուայեէն մըգտար մէպլաղ վիրմէսի պէեան ու շարթ գըլլընմըշ օլտուղու հալտէ, անտէն զիեատէ վէ նօգտան վիրիլմէսի ճայիլ օլմագ:

112. Ագճէ թէէտիլիէսինտէն իպարէթ օլան թաահիւտաթ իճրասընըն թէէսիրիտէն տօլանը, թաղմինաթը լաղըմէ օլարագ, եալընըլ, վէ ըէսիւլ մալին, չէհրի եիւզտէ պիրտէն, կիւզէշթէսինին իֆասը հիւքմ օլունուր:

Իշպու ֆայիլ խուսուսու, տաեին պիր կիւնա զարարա տիւշար օլտուղունու իսպաթա մէճպուր օլմագսըղըն հիւքմ գըլընըր. վէ պիր տէյին սէնէտինտէ ֆայիլ մուգավէլէսի օլմատըղը հալտէ, օլ ալաճաղըն կիւզէշթէսի, թէնպիհնամէ⁽²⁾ իլէ թալէպ օլունմուշ իսէ տէ, թէնպիհնամէ թարիսինտէն, վէ օլունամմիշ իսէ, իսթիտա պուլըրուլթուլարը թարիլիլէրինտէն հիսապ օլունմագ լաղըմ կէլիր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՏԻՍ

Մէհաֆաթը իպիէհաթիէ պէննէհա ԿԸԸ:

113. Պիր տալանըն բույեթի իչին, պիր մահքէմէեէ արղուհալ վիրիլիպտէ, մուգատտէմճէ օ տալա իչին, տիկէր պիր մահքէմէեէ տալի արղուհալ վիրիլիշ, վէ եախօտ տալանըն տիկէր մահքէմէտէ բույեթ օլունան ալսէր պիր տալանա թէպլիլդի պուլունմուշ օլտուղունու պէեան իտէրէք, իչին էվլէքի մահքէմէեէ հավալէսին, թարաֆէյնտէն պիրի, էսասը

(¹) Ազլ էլ-Գ, իպիլինէ աթմագ:

(²) Թէնպիհնամէ, բրօթմէսթօ:

տալանեա կրիւնքէն Եվլէլ թաւէպ իտէր, վէ մահքէմէճէ, գանու-նէն դապուլի լաղըմ կէլիր իսէ, հաւալէսինէ գարար վիւրիլիր. ֆադաթ, մահքէմէսին ատէմի սալահիյեթթի իտ-տասար միւսթէսնա տըր:

114. Տալէթիյեթ բուսուլալարը, վէ էսնայի մուհաքէմէտէ, թարաֆէյնին դանունէն միւսպատէլէ իտէճէքլէրի էվրադ իյինտէ, միւնտէրիճաթընըն պիւթլանընը⁽¹⁾ մուճիւլ օլաճադ գու-տուր պուլունտուղու սուրէթտէ, ասըլ տալանեա պաշլանմաղտան էվլէլ իթէլ-րուղ օլունմադ լաղըմ տըր. սօնրա ի-թիրաղ օլունուր իսէ, մէսմու տէկիլ տիր:

115. Մէճէլլէյի ահքեամը Ատիյեթ-նին 1637 ինճի մատտէսինտէ մուհար-րէր օլտուղու վէճէլէ, հինի մուհա-քէմէտէ պուլունմալարը մէշրութ օ-լան էշաստան մատտա պիր մատտէ-տէ, միւտտաի ալէյհ իպթիտայի մու-հաքէմէտէ օլ տավատան տօլաւը պիր շախսը սալիսէ բիւճուա հադդ ու սա-լահիյեթթի օլտուղունու իսպաթ իլէ, օլ շախսըն մահքէմէտէ ճէլպ ու իհ-ղարընը թալէպ իտէր, վէ միւտտաի տախի, իշպու սալահիյեթթի տէֆ ի-տէմէզ իսէ, շախսը սալիս⁽²⁾ տախի, պիր միւտտէթի դալիլէտէ⁽³⁾ ճէլպ ու իհղար օլունուր: Վէ շախսը սալիս ի-լէ օլան տավա, տավայի ասիյեթ իլէ պիրիլըտէ բույեթթ ու հիւքմ օլունմադ միւմքին իսէ, իրիսի պիրտէն ֆասլ օ-լունուր. միւմքին տէյիլ իսէ, եէկտի-կէրինտէն պիթ թէֆրիդ, էվլէլ էմիր-տէ, տավայի ասիյեթ, վէ պատէհու տավայի հատիսէ, պաշգա պաշգա ֆասլ ու իլամ իտիլիր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՊԻ

Մահալաթի Բիւսալէ Բիւսալէ Էնի

116. Պիր տալանըն հիւքմ տէրէ-ճէսինէ կէլտիկի, եանի թարաֆէյնին իֆատաթը իսիթամ պուլուպ, մասլա-հաթ մահքէմէճէ միւզաքէրէ օլունա-ճաղը, ըէյիսի մահքէմէ ճանիպինտէն թարաֆէյնէ թէֆհիմ օլունտուգտան սօնրա, վուղուլի վէֆաթ, վէ եախստ զաթ վէ սրֆաթճա թէպտիլաթ, ի-լամըն սուտուրի թէպլիլինէ մանի օլ-մաղ:

117. Թարաֆէյն պէյնինտէ օլան պիր տալանըն բույեթթ օլունտուղու էսնատէ, պիր շախսը ախէր, օլ տավա-եա միւտախէլէ իթմէք հադդ ու սա-լահիյեթթի միւսպէյեթն ուսուլի վէճէ-լէ, պիր արղուհալ թադտիմիլէ, մու-հաքէմէտէ պուլունմասընը թալէպ ի-տէր, վէ հադդը միւտախէլէսինի, թա-րաֆէյն միւվաճէհէսինտէ, իսպաթ ի-տէր իսէ, գապուլ օլունուր. անճադ, իշպու միւտախէլէ, հիւքմ օլունմադ հալինէ կէլմիշ օլան տավայի ասիյեթ-նին իլամընը թէէլիլ իտէմէզ:

118. Մահքէմէտէ արղուհալ վիրէն, ալթը այ մուհաքէմէտէ միւրաճաթ իթմէզ իսէ, զիքը օլունան արղուհալ պաթթալ իտիլիր. վէ միւճէտտէտէն արղուհալ վիրմէտիքճէ, տավասը իս-թիմա օլունմաղ:

119. Իսնայի մուհաքէմէտէ, թա-րաֆէյն պիթ թէրաղի⁽⁴⁾ տավաւը թէրք վէ թէէիլը իտէպլիլիր. ֆա-դաթ, պու հալտէ, մահքէմէտէ պիր պէեաննամէ իթասընա մէճպուր տուր-լար:

(¹) Պէլլէ, պաթըլ, պօլ օլմադ:

(²) Սալիս, իւշիւննիւ:

(³) Գալէլ, աղ:

(⁴) Պէլլէրալի, իքի թարաֆտան լաղի օլմաղ:

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

Ա. Հ. ՔԵԱՍՐԸ ԻՊԹԻՏԱՒԻՅԵՆԷ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԸՐԻ:

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԵԼ

ՀԵՒՆԷ ՎԵՃԱՆԻ ՀԱՔԳԸՆԿԱ ԿԸՐ:

120. Մուրաֆաա խիթամ պուլ-տուգտա, թարաֆէյն տիշարբա չը-գարըլարազ, հէյնէթի մահքէմէ, հէ-ման, իթայի հիւքմէ միւգթէտիր իսէ, ըէյիս, աաղանըն ըէյլէրինի թօրլար, վէ էկէր իթայի ըէյտէն մուգատուէմ միւզաքէրէքէ լիւզում կէօրիւլիւր իսէ, հէյնէթի մահքէմէ, միւզաքէրէ օտա-սընա չէքիլիր:

121. Միւզաքէրէ օտասընտա, ըէ-յիս վէ եախօտ թարաֆընտան թայ-եին իտէճէկի աաղա, միւտտաինին իս-թիտասըլլա, իսպաթը միւտտաա զըմ-նընտա իպրազ իյլէտիկի սէնէտաթըն մէֆահիմինի⁽¹⁾, վէ իրատ իյլէտիկի է-տիլլէեի⁽²⁾, վէ միւտտաի ալէյհին իֆա-տաթընը, վէ եախօտ տէֆինի⁽³⁾, իճ-մալէն⁽⁴⁾ թէքրար իյլէտիքտէն սօնրա, իճապը պիլ միւզաքէրէ, հէյնէթի մէճ-լիս իթայի ըէյտէ միւգթէտիր օլա-պիլտիկի հալտէ, տէրազապ, մէճլիս օտասընա ալտէթլէ, սուրէթի հիւքմ ու գարարը, ըէյիսի մահքէմէ, ալէ-նէն թարաֆէյնէ պէեան իտէր. վէ էսնայի միւզաքէրէտէ, պիլը կիւնա գարար վիրիլէմէմիշ իսէ, պէեանը հիւքմ մատտէսի իշին, պաշգա կիւն թայեին, վէ թարաֆէյնէ թէֆհիմ օ-լունարազ, օլ կիւնիւն վիրուտինէ գա-տար օլան միւտտէթտէ, պիլմիւզա-քէրէ, տալա հիւքմ ու գարար ալ-թընա ալընրը:

122. Միւզաքէրէ քէյֆիյեթի եա-

նի իթթիխազ օլունան հիւքմիւն թաֆ-սիլաթը, վէ իլէլ⁽⁵⁾ վէ էսպապը, վէ մէվատուր դանուկիյեէսի, նիհաեթի-իւշ կիւն վարֆընտա թահրիր, վէ ճն ինճի մատտէտէ մուհարրէր զապթա իլալէ օլունմազ շարթըլլա, սուրէթի հիւքմ ու գարար մուլի թասարէն, տէֆ-թէրի մախսուտունա հէման գայտ ի-լէ, ըէյ վիրէն ըէյիս վէ աաղա թա-րաֆընտան իմզա օլունտուգտան սօն-րա, թարաֆէյնէ պէեան օլունուր:

123. Վիրիլէճէք հիւքմլէր, ըէյիս իլէ պէրապէր պիլ ճիւմլէ աազանըն իթթիֆազ, վէ եա էքսէրիյեթի աա-րասըլլա, եանի մէճմուկինին նըսֆըն-տան զիւրաւտէսինին, պիլը ըէյտէ պու-լունմասըլլա հասըլ օլուր:

124. Միւթէսալիեէն⁽⁶⁾ իսթիլա-ֆը⁽⁷⁾ աարա վուգուլինտէ, ըէյիսին վէ եա ըիւեսէթէ գայիմ օլան զաթըն պուլունտուգու թարաֆ, էքսէրիյեթի գաղանմըշ իթիպար օլունուր:

125. Թարաֆէյնտէն պիրինին թահ-լիֆի լիւզումունա գարար վիրիլտիկի հալտէ, դանդի մատտէլէր իւզէրինէ թահլիֆ օլունաճաղը, վէ նէ սուրէթ-լէ եէմին իտիլէճէկի, մուսարրահէն⁽⁸⁾ թահրիր օլունտուգտան սօնրա, մու-ճիպինճէ իճրա իթտիրիլիր:

126. Զարար ու զիւսան թաղմինի տալա օլունուպ տա, պունուկն քէյֆի-եթ վէ միւֆրէտաթը պիթ թէտզըզ-ասըլ տալա իլէ պէրապէր հիւքմ օլու-նամամըշ իսէ, պաշգաճա հիւքմ օլուն-մազ իւզրէ, միւսթէտի թարաֆընտան միւֆրէտաթ տէֆթէրինին մահքէմէ-եթ իթասը պէեան ու թէնպիհ օլու-նուր:

127. Մէտեուկուն զարարտիտէ օ-լուպ տա, սահիհէն պիր հալի միւզա-յիգատա պուլունտուգու թահազգուգ վէ թէպէյեիւն իթտիկի, վէ թէտիյ-

(1) Մէֆահիմ, մէֆհումլար:

(2) Էթիլլէ, տէլիլլէր:

(3) Տէֆի գալա իլիպ, օլունան տալտեը ճէր-

(4) Իճմալ, խիլապա:

հէ չալըմազ:

(5) Իլէլ, լլլէթէր, էօղիւրէր, սէպէպլէր:

(6) Միւթէսալի, միւսապի, պիր հալտէ օլմազ:

(7) Իթիլէթ, ունուլմամազ, զըստ օլմազ:

(8) Մուսարրահ, ալիքեար սուրէթտէ:

եւ յի տէ յն իշին , քէնտիսինէ պու հայր տէն տօլանը , միւթէտիլ(¹) պիր մէհլ իթասը , մահքէմէճէ միւնասիպ կէօ-րիւտիւկիւ հայտէ , ասրլ տալանն հիւքմիւլլէ պէրապէր , վիրիլէճէք մէհլ-լին միգտար վէ սէպէպլէրի , իլամա տէրճ օլունուր :

128. Մէտեուուն մալի , տիկէր ա-լաճաղլըլարն իսթիտալլա սա-թըլըլը , վէ եա հայի իֆլաս վուգու պուլմու , վէ ֆիրար իտիպ տէ ալէյի-նէ դրեապէն տալա օլունմու , վէ եա տաեկինէ պա սէնէտ վիրմիլ օլունուր թէէմինաթա խալէլ կէթիլմիլ օլուն իսէ , թէէտիլէյի տէ յն իշին , պիր մէհլ իսթիհայլինէ նալիլ օլամաեա-ճաղը միսիլլու , իթա օլունմու օլան մէլտէն տաիի իսթիֆաստէ իտէմէլ :

129. Պիր տալայի ալիլիլէնին լուլ-եթիի էսնասրնտա , ծաա միւթաալլիգ պիր տալա թահատիւս իթմիլ իսէ , մահքէմէ իքիսինէ պիրտէն , պիր ի-լամ իլէ հիւքմ իթմէկէ մէճպուր տուր-անճաղ , իքիսինէ պիրտէն հիւքմ օլու-նաամարըլը , վէ տալայի ալիլիլէնէ հիւքմ օլունմաղ , տալայի հատիսէ-նին հիւքմիւնէ միւթէվաղը պուլուն-տուգու հայտէ , օլ տալայի հատիսէի ֆասլ իտիպ , պատէհու ասրլ տալա-նրն իճապընա պաղաճաղ տըր :

130. Վաղը օլան իտտասա , պիր սէ-նէտի իէսմի , վէ եա մէտեուուն միւ-թէրիֆ(²) օլունուր պիր թաահիւտ , վէ եա իսթիհաֆ օլունմալիլ օլան պիր հիւքմիւ սապըգ իւգէրինէ միւէսսէս օլունուր հայտէ , ծաա տալիլ հիւքմ լահիգ օլունուր սոնրա , իսթիհաֆը իշին իսթիտա օլունսա պիլլէ , իտտա-ալիլ մէգրիւրուն հիւքմ ու գարարըլլա պէրապէր , մուվաղաթան իճրասրնա հիւքմ օլունասիլի . ֆաղաթ , պու հալ-տէ սահիպ իտտաստան քէֆիլ եա թէէմինաթը գալլիլէ ալընը . վիրէ-մէտիլի սուրէթ տէ , մահքիւմիլի աղ :

ճէ պիթ թահսիլ , մահքէմէտէ էմանէ-թէն թէվըգ օլունուր :

131. Պիր իտտասա , 130 ունճու մատ-տէտէ պէեան օլունան իտտասաթ իւգէրինէ միւէսսէս օլամեղ տա , իճ-րասը միւսթաճէլ պուլունտուղու հալ-տէ , մուվաղաթան իճրասը ճալիլ օլուպ , ֆաղաթ , տաեկին , թալէպ իլ-լէտիլի շէյին իէտտի գըմիլնտա , քէ-ֆալէթի միւթէպէրէ իրաեէ իթմէ-տիքճէ , մուվաղաթան իճրասը հիւքմ օլունամաղ . միւսթաճէլ օլան մէվաոտ , իսթիհաֆա տէկին թէէթիլ իճրասըն-տա մաղարարաթ , միւթէհաղըգ պու-լունան իտտասաթ տան իպարէթ տիր :

132. Եիւլ օթուգունճու , վէ եիւլ օթուլ պիրինճի մատտէլէրտէ պէեան օլունան իճրայի մուվաղաթ , նէֆաի աղար տալալարնտա հիւքմ օլու-նամաղ :

133. Մահքէմէ հիւքմ իլլէտիլի մատտէնին , մուվաղաթէն իճրասընը տաիի պէրապէրճէ հիւքմ իթմէտիլի սուրէթ տէ , արթըլ . մուսիսարէն , տի-կէր պիր գարարա հիւքմիւնէ միւգ-թէտիլ օլամաեղ . ֆաղաթ , թա-լաֆէյնտէն , հէր գանդիսի թալէպ ի-տէր իսէ , մահքէմէյի իսթիհաֆտա , էվիլէլ պէ էվիլէլ , իլամն իճրայի հիւք-միւնիւ թալէպ իտէպիլ :

134. Տալասրնտա հաղաղըլ չըգան էշիսաս , բրօթէսթօ , վէ իսթիտա , վէ իլամ խարճլարը , վէ սալիլ նիղամէն մաղպուլ օլան տալա մէսարիֆինի թէէտիլէնէ մահքիւմ օլաճաղ իսէ տէ , հէր հայտէ , վէ հաթիթա դիլը օլունան խարճ վէ մէսարիֆ , տիկէր թարաֆըն գարար ու դիեանընա մու-գապիլ թուլմաղ իւղրէ հիւքմ օ-լունսա պիլլէ , իլպու հիւքմիւն , մու-վաղաթաթէն իճրասը թէճվիլ օլու-նամաղ :

135. Հէր պիր տալանըն հիւքմ ու գարարը , թէֆհիմ օլունտուղու թա-

(¹) Միւթէտիլ , իթիտալ , գարար իւղրէ :

(²) Միւթէտիլ , իթիտա , իգրար իտիհի :

ընդհանուր իրավարարէն, ներհանգեթ ծն պէշ կիւն զարֆընտա, իլամը թանգիւմ վէ իթա օլունմագ լազըմ կէլիպ, իշպու միւտտէթտէ չըգմաւաճագ օլուր իսէ, թէէնիթրինէ սէպէպ օլանլար մէսուլ թուլթուլուր:

136. Հիւքմ իլամլարը ֆասլընտա մուհարրէր զապլթը տաւլա վարադաւաւընա մուլթապըզ, վէ վիրիլէն հիւքմիւն իլէլու էսպապը իլէ, մէվատտը գանու նիյեէսի, վէ օլ հիւքմիւն թարիսի իթասը իլէ իթթիֆադը, վէ եա էքսէրիյեէթի աարա իլէ վիրիլտիկինի միւթէզամին օլմագ լազըմ կէլիպ, պունուն միւսվէտտէսի գալէմէ ալընաւադ, վէ բէյիս վէ աազայի մէվճուտէ հուզուրունտա լէտէլ գրաէ թաստիգ գըլընտըգտան, վէ սէքիլինճի մատտէտէ մուհարրէր օլտուզու վէճհլէ, տէֆթէրի մախսուսունա գայտ վէ թէմհիր օլունտուգտան սօնրա, վարազայի սահիհէ իւզէրինէ պիթթէպէիզ, մահքէմէնին միւհրիւյլէ մէմհուր⁽¹⁾, վէ բէյիսին իսկասըլլա միւմզի օլարագ, մահքիւմլէհէ վիրիլը: Վէ պիր գըլթա նիւսիսէյի մուսատտագասը, մահքիւմալէյհէ թէպլիլ գըլընըր:

Իլամաթըն թէպլիլը քէյֆիյեէթի, տալէթ բուսուլալարընըն թէպլիլը հագգընտաքի ուսուլէ թէվֆիդան, մահքիւմալէյհին պիզգաթ քէնտիսինէ, վէ եախօտ իգամէթկեահընա իթասընտան իպարէթ օլուպ, օլ վէճհլէ միւպաշըր մարիֆէթիլլէ, պիթթէպլիլը, ալընաճագ իլմ ու խապէր տախի մահքէմէ քեաթիպի թարաֆընտան, պատէթթաստիգ, մահքիւմլէհէ եէտինէ վիրիլը, վէ հէր պիր իլամպու վէճհլէ թէպլիլ օլունմատըդճա, հիւքմիւ իծրա օլունմագ:

137. Մահքիւմալէյհ, միւլթէատտաիտ օլտուզու հալտէ, հէր պիրինէ

պաշգա պաշգա, պիր սուրէթ թէպլիլ օլունուր. շու գատար քի, պիր շիրքէթ ազասը իսէ, միւտիրինէ, վէ ումում պիր գարիյեէէհէ հալիսի իսէ, պիր գըլթա սուրէթ, վէքիլ իլէ միլթարա իթա օլունտուգտան պաշգա, պիր սուրէթ, գարիյեէէնին մէճմուի նաս օլան պիր մահէլինէ թասալիգ օլունուր:

138. Տաւալընտա հագգալը չըգան թարաֆ, տալանըն մէսարիֆաթընը թէէտիյեէէէ մէճպուր տուր. ֆագաթ, տալանըն պիր գըսմընտա, միւտտաի, վէ տիկէր գըսմընտա միւտտաի ալէյհ հագգալը չըգար իսէ, օլ հալտէ մէսարիֆի վագըա, թարաֆէյնտէն միւշթէրիքէն ախը ու իսթիֆա⁽²⁾ օլունուր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Հէ-+Հէ- շէ-ապէ պէ-անընտա պըր

139. Պիր տալանըն բույեէթի իլին թայեին օլունան կիւնտէ, ուսուլինէ թէվֆիդան, տալէթ գըլընան միւտտաի վէ միւտտաի ալէյհին իքիսի, վէ եախօտ վէքիլլէրի, մահքէմէէէ կէլմէտիլլէրի հալտէ, մուախիարէն պիր կէլիպ տէ, խասմինին միւճէտտէտէն տալէթ վէ իհզարընը թալէպ իտինճէէէ գատար, տալա թէէնիթր օլունուր:

140. Թարաֆէյնտէն պիրի կէլիպտէ, տիկէրինին կէլմէմէսի մէվանի⁽³⁾ սահիհէտէն նէշէթ իթտիկինէ, մահքէմէ զահիպ⁽⁴⁾ օլուր իսէ, տալանըն բույեէթի տիկէր պիր կիւնէ, վէ էկէր կէլէէէնին մաադիրէթի⁽⁵⁾ աղըրճա պիր խասթալըդ կիպի պիզգաթ կէլմէկէ, վէ եախօտ վէքիլ թայեին վէ իրսալ իթմէկէ մանի օլուր տէրէճէտէ պիր մաադիրէթի մէշրուէ իսէ,

(¹) Մէմհուր, միւհիւրլէնմիլ:

(²) Իսթիֆա, թէմամէն ալմագ:

(³) Մէվանի, մանիլէր, էնկէլլէր:

(⁴) Զահիպ, զահիպ օլմագ, պիր զանն ու իթիգատա գայիլ օլմագ:

(⁵) Մաադիրէթի, էօղլուր, սէպէպ կէսթէրմէք:

օլ մաղիրէթ էսպապընըն ինտիֆաւ-
նէ (¹) գատար, թէէսիր օլունուր.
պէր մինվալը մուհարրէր, մաղիրէթի
սահիհէ վէ մէշրուէ (²), մահէլլէ մըլի-
թարընտան, վէ եախօտ իքի իւշ նէ-
ֆէր մահէլլէ միւթէպէրլէրլինտէն պիր
դըթա իլմու խապէրլէ, մահ.քէմէնէ
պէնան օլունմադ լաղըմ կէլիր:

141. Մահ.քէմէնէ կէլմէմէսի մէվա-
նիի սահիհէտէն նէշէթ իլլէտիկլինէ,
մահ.քէմէնէ զէհապ օլունմանան, վէ
եախօտ մաղիրէթի մէշրուէսինտէն
մահ.քէմէնէ խապէրտար իթմէնէն, վէ
եախօտ վիրիլէն մէհլին ինդըզասընտա
տախի, մահ.քէմէնէ կէլմէնէն շախս,
միւթէմէրրիտ (³) ատտ օլունուր:

142. Մահ.քէմէնէ կէլմէքտէն թէ-
մէրրիւտ (⁴) վէ իմթինա իթմիշ օլան
թարաֆ, միւտտաի օլտուլու հալտէ,
միւտտաի ալէյհ, քէնտի ալէյհնտէ
օլան իտտաանա ճէվապ վիրմէկէ մէճ-
պուր օլմադսըղըն, հադգը մուհարէ-
մէնին, մուվադգաթէն սիւքիւթինէ
տայիր պիր դարարը զընապի թալէպ
վէ թահալ իտէպիլիր:

143. Հադգը մուհարէմէնին մու-
վադգաթան սիւքիւթի, միւտտաի
թարաֆընտան վիրիլէն իսթիտանըն
իպթալլիլէ պէրապէր, վուգու պու-
լան քեաֆֆէյի մէսարիֆին, վէ միւտ-
տաի ալէյհ թարաֆընտան պու եիւզ-
տէն սօլանը վուգուի խապաթ օլունա-
պիլլէճէք դարար ու զինանըն թաղմի-
նինտէն իպարէթ օլուպ, եօգսա հադ-
գը տալա վէ մուհարէմէյի իսդաթ
իտէմէլ:

144. Մահ.քէմէնէ կէլմէքտէն թէ-
մէրրիւտ վէ իմթինա իտէն թարաֆ,
միւտտաի ալէյհ օլտուլու հալտէ,
քէնտիսինէ իւշէր կիւն միւտտէթլէ ի-
քինճի, վէ եինէ կէլմէտիկի թաղտիր-
տէ իւշիւնճիւ տէֆա, պիր վարապայի
տալէթիյնէ իրսալ օլունարադ, իշպու.

տալէթիյնէ վարադասընտա թայնին
օլունան կիւնտէ տախի կէլմէլ, վէ
վէքիլ կէճնտէրմէլ իսէ, միւտտաինին
թալէպիլլէ, մահ.քէմէնէ օնա պիր վէքիլ
թայնին, վէ միւտտաինին տալա վէ
պէյնէնէսինի իսթիմա իտէճէկի թահ-
լիր վէ իսթար օլունուր. շու գատար
քի, միւտտաի ալէյհ մահ.քէմէնին պու-
լունտուլու շէհը վէ գատապատա տէ-
կիլսէ, միւտտէթի մէզպուրէ գախտէ-
սինէ թէվֆիդան, թէմտիտ իտիլիր:

145. Եիւզ գըրգ տէօրտիւնճիւ մատ-
տէտէ պէնան օլունան իւշիւնճիւ վա-
րադայի տալէթիյնէ թէպիլլ օլու-
նուպ տա, միւտտաի ալէյհ կէլմէտի-
կի, վէ վէքիլ կէճնտէրմէտիկի, վէ
միւտտաի տախի հիւքմի զընապի վի-
րիլմէսինի թալէպ իթտիկի թաղտիր-
տէ, արթըգ մահ.քէմէն, միւտտաի ա-
լէյհին հուգուգունու մուհաֆազա ի-
տէպիլլէճէք պիր քիմսէնի վէքիլի միւ-
սէխսիր նասպ իտիպ, մուվաճէհէսին-
տէ, միւտտաինին տալապընը, ուսուլի
վէճհլէ, բույնէթ ու ֆասլ իտէր, վէ
իլամընը թանդիմ վէ իթա իլլէր. վէ օլ
հալտէ, մահ.քիւմ ալէյհին եալընըգ
տէֆի տալանա հադգը գալըր:

146. Վէքիլի միւսէխսիր, միւթէմէր-
րիտին հուգուգունու մուհաֆազա ի-
տէպիլլէճէք տէրէճէտէ, տալանըն միւ-
թէպիլլ օլտուլու, ահքեամը գա-
նունիյնէ վէ նիզամիլլէնէ վադըֆ օլ-
մասը լաղըմ կէլիպ, մահ.քէմէն հէյնէ-
թինին խարիճինտէ օլմադ իւզրէ, պու-
նուն ինթիխսապ ու թայնինի, մահ-
քէմէնէ այիտ տիր, վէքիլի միւսէխ-
սիրէ, մուհարէմէտէ հէր դաշ կիւն
պուլունուր իսէ, պէհէր կիւն իլին էլ-
լի զուրուշու թէճալուզ իթմէմէք իւզ-
րէ, մահ.քէմէնէ, միւնասիպ մըգտար
իւճրէթ տախի, պիլթթայնին, իլամա
տէրճ գըլընըր:

147. Վէքիլի միւսէխսիր (⁵), ան.

(¹) Ինդիֆա, տէֆ իթմէլ:

(²) Մէշրու, շէրիաթա մութապըլ:

(³) Մէ-թէ-թէրրի, ինատ իտիճի:

(⁴) Թէ-թէրրի, ինատ իթմէլ:

(⁵) Վէ-թէ-թէ-թէ-թէ, մահ.քէմէն թարաֆըն-
տան թայնին գըլընան վէքիլ:

ճագ, տավատա զայլալին հուգու-
գունու մուհաֆազա իւլին, հէր տու-
լիւ միւտաֆատա պուլունմասը լա-
ղըմ կէլիպ, միւտաալինին խտաասը-
նը իգրար վէ իթիրաֆ խտմէզ, վէ
միւտաալինին խապաթտան աճիզ դալ-
տըղը թագտիրտէ, իշպու վէքիլի միւ-
սէխսիրէ, եէմին թէվէճճիւհ իթմէզ:

148. Միւտաալի ալէյհ մահքէմէեէ
կէլիպ տէ, խտաալի վագըա ճէվապ
վիրմէեէքէք սիւքիւթիւնտէ խորար ի-
տէր խտէ, մէճէլէյի Ահքեամը Ատ-
լիյեէնին 1834 իւնճիւ մատտէպինտէ
մուհարքէր օլտուղու վէճհէ, միւտ-
աալտէն պէյեինէ թալէպ օլունուր,
վէ միւտաալի ալէյհ սիւքիւթ իթմէ-
յիպ տէ, պիր կիւնա մաալիրէթի ու-
հիհէ վէ մէշրուասը օլմաղաղըն,
մահքէմէեէ տուրուշմագտան թէմէր-
րիւտ վէ իմթինա իյէր խտէ, քէնտի-
սինէ իքինճի վէ իւչիւնճիւ վարագայի
տալէթիյեէ կէօնտէրիյէքէք, եինէ թէ-
մէրրիւտ իյէր խտէ, վէքիլի միւսէխսիր
թայիինիյէ, հագգընտա հիւքմիւ զը-
եապի վիրիլի, վէ պու թէմէրրիւտ
վէ իմթինա միւտաալի թարաֆընտան
վագը օլտուղու թագտիրտէ, հագ-
գընտա մահքէմէեէ կէլմէքտէն իմթի-
նա խտէն միւտաալիյէր միսիլու մուա-
մէլէ օլունուր:

149. Թարաֆէյն մուվաճհէսին-
տէ լահիզ օլան հիւքմէր նէ սուրէթլէ
թէպլիղ օլունուր խտէ, զըեապէն լա-
հիզ օլան հիւքմ վէ գարարլար տա-
խի, մահքիւմ ալէյհ թարաֆընա
օլ սուրէթլէ թէպլիղ օլունուր. էկէր
պիղղաթ շախսը մահքիւմ, վէ եա ի-
գամէթկեհհընտա քիմէննէսի պուլու-
նամուեարագ, հիւքմ վէ իլում քէն-
տիսինէ վէ եախօտ իգամէթկեհհընա
թէպլիղ օլունմագ միւքիլին օլամագ ի-
սէ, օլ հիւքմ վէ իլամին սուրէթի,
մագպուղ սէնէտի ախղ իլէ, մահէլ-
լէսի միլթարընա թէսլիմ օլունարագ,
տիկէր պիր սուրէթի տախի, մահքէմէ
տիվանիսանէսինէ թաալիզ, վէ զա-

ղէթաեա տէրճ ու թէնմիզ իլէ իլան
օլունուր:

150. Հիւքմիւ զըեապէնին թէպլի-
ղի թարիխինտէն իթիպարէն, օթուզ
պիր կիւն միւրուր իթմէտիքճէ, իճրա-
սը ճայիզ տէյիլ տիր: Մէկէր քի մու-
վագաթլէն իճրասընա տախի հիւքմ
օլունմուշ օլա:

ՊԱՊԸ ՍԱՏԻՍ

ՊԱՏԵՒ ՀԻԻԲՄ ՎԱԳԸ ՕԼԱՆ ԻՏՏԱԱ ՎԷ
ԻԹԻՐԱԶԼԱՐԸՆ ԱԳՍԱՄԸ, ՎԷ ՍՈՒՐԷԹԻ
ՐՈՒՅԵԹ ՈՒ ՖԱՍԼԸ ՀԱԳԻԸՆՏԱ ՏԸՐ:

ՖԱՍԼԸ ԵՎՎԵԼ

Հիւքմ զըեապէն իւչէրէն, դէֆի գալա, եւնէ
էլէր-շալէ հիւքմ գիւնընա գըր:

151. Միւտաալի ալէյհ հագգընտա,
զըեապէն հիւքմ լահիզ օլտուղու հալ-
տէ, իշպու հիւքմի զըեապի ալէյհի-
նէ իթիրաղ խտէպլիլի:

152. Իթիրաղը ալէլ հիւքմտէն միւ-
րատ, զըեապէն օլունան հիւքմ ու ի-
լամին իճրասընա մուխալիֆէթլէ միւտ-
աալինին տավասընը տէֆ իթմէք, վէ
իշպու հիւքմիւ, գանղի մահքէմէ վիր-
միշ խտէ, անտէն ըիւճու իյէմէսինի
թալէպ իթմէքտէն իպարէթ տիր:

153. Ղըեապէն օլունան հիւքմ ու
իլամին թէպլիղի թարիխինտէն իթի-
պարէն, օթուզ պիր կիւն միւրուրինէ
տէկլին, իթիրաղ օլունմասը ճայիզ օ-
լուպ, անտէն սօճրա տէֆի տավա իս-
թիտալարը, գապուլ օլունմագ. վէ օ
հալտէ, հիւքմի զըեապի, հիւքմի վէ-
ճահի հալինի քէսպ խտէր:

154. Եիւզ էլլի իւչիւնճիւ մատտէ-
տէ պէեան օլունան միւտտէթ զար-
ֆընտա, եիւզ էլլի պէչինճի մատտէ-
տէ մուհարքէր օլան շէրայիթէ թէվ-
ֆիգան, վուգու պուլան իթիրաղը ա-
լէլ հիւքմ իսթիտասը, լահիզ օլան

հիւքմիւն իճրասընը թէէխիւր իտէճէք. ֆադաթ, եիւզ էլլինճի մատտէ մուճիպինճէ, մուլադգաթէն իճրասընա հիւքմ վիւրիւմիւ իսէ, ոլ հալտէ իճրասը, թէէխիւր օլունմաեաճադ տըր. մա մաֆիւ, հիւքմիւն իճրասը, թէէխիւր օլունտուղու հալտէ, իշպու իլամ մուճիպինճէ, սահիպի հադգ օլան թաւաֆ, հուգուգուռուն վիգաեէսի զըմ նընտա, հաճղ իթտիւրմէք կիպի, թէտապիւր լաղըմէ իթթիւսաղ իթմէկէ, հադգը օլաճադ տըր:

155. Իթիւրաղը ալէլ հիւքմ, մահքիւմէն թարաֆընտան սէպդաթ իտէն տաւաեը, վէ անըն իւզէրինէ զըեապէն լահիգ օլան հիւքմու իլամը տէֆ վէ ճէրհ իտէր էսպապ ու իլէլի միւհթէվի պիւր գըլթա արգուհալ իլէ օլուր:

Վէ իշպու արգուհալ, տօղրուտան տօղրուեա մահքէմէեէ վիւրիւր. զիւր օլունան հիւքմ ու իլամըն իճրասը զըմ նընտա, թէպլիղ վարադասը իւզէրինէ մահքիւմալէյն թարաֆընտան, տէֆի տաւա իտէճէկինի միւպէյեիւն պիւր շէրհ եաղըլտըրը հալտէ, մադպուլ օլուր իսէ տէ, թարիլի շէրհտէն սէքիղ կիւն զարֆընտա, վէ իճապը թադտիւրինտէ, իշպու միւտտէթէ, մահէլլին պատիյեթիւնէ կէօրէ, պէհէր ալթը սաաթտա, կէլինէճէք մէսաֆէ իլին, պիւր կիւն զամմ ու իլավէսիյէ, հասըլ օլաճադ էյեամ իլինտէ, իթիւրաղ ալէլ հիւքմ արգուհալընը թադտիւմ իթմէկէ մէճպուր օլուպ, իթմէտիկի սուրէթտէ, անտէն սօնրա վիւրիւլէճէք իսթիտասը մադպուլ օլունաճադ, վէ իճրասը խուսուսունա տալի տէվամ օլունաճադ տըր:

156. Իթիւրաղը ալէլ հիւքմ արգուհալը, միւթէրիլլին խաամի թարաֆընա, պիւր թէէխիւր թէպիւրիլլէ պէրապէր, իհգար ֆասընտա մուհարրէր ուսուլէ թէվֆիդան, թարաֆէյն, մահքէմէեէ թայեիւն օլունան կիւնտէ կէլմէլէրի իլին, տաւէթիյեէ վարադալարըյա տաւէթ օլունուր:

157. Թայեիւն օլունան կիւնտէ, թարաֆէյն մահքէմէեէ չաղըրըպ, էվլէլ էմիւրտէ, իթիւրաղը ալէլ հիւքմ իսթիտասը, նիզամընա մուվաֆըգ օլուպ օլմասըրը, վէ վադթիւնտէ իտիւրպ իտիւմէտիկի, բույեթ վէ մուպեէնէ օլունուր:

158. Իթիւրաղը ալէլ հիւքմ իսթիտասը, նիզամընա թէվֆիդան թանդիւմ, վէ վադթի մուպեէնինտէ թադտիւմ օլունտուղու թահադգուգ իտէր իսէ, գապուլ օլունուր, վէ օլ հալտէ, տէֆի տաւալար, ուսուլ վէ գաւաիտինէ թաթպիւդան, կէրէք օլ կիւնտէ, վէ կէրէք եէվմի ախէրտէ, պիւրույեէ հիւքմի էվլէլ թաստիգ, վէ եախօտ ճէրհ ու իպթալ, վէ եա թատտիլ ու իսլահ օլունաճադ տըր. շու գատարքի, զըեապէն օլունան հիւքմիւն իէսմ ու մէսարիֆի, զըեապէն մահքիւմ օլմուշ թարաֆըն, հէր հալտէ իւհտէսինէ պըրաղըլաճադ տըր:

159. Իթիւրաղը ալէլ հիւքմ մատտէսինին մուհաքէմէսի իլին, թայեիւն օլունան կիւնտէ, միւթէրիլլ օլան տտէմ, եինէ մահքէմէեէ կէլմէտիկի հալտէ, իսթիտասընըն իէտտինէ գարար վիւրիւր. վէ օլ պապտէ, վիւրիւլէճէք իլամ ալէյնինէ արթըգ իթիւրաղ իթմէք հադգը սադըթ օլուպ, ֆադաթ, տիլէտիկի վէ տաւա գապիլ օլունուր սուրէթտէ, իսթինաֆ իտէպիլիւր. պիւրաքս, պունուն խասմի, եէվմի մէզքիւրտէ, մահքէմէեէ կէլմէտիկի թադտիւրտէ, զըեապէն ալէյնինէ, լահիգ օլաճադ գարար իւզէրինէ, եիւզ էլլի իւլինճիւ, վէ եիւզ էլլի պէշինճի մատտէլէրտէ մուհարրէր մէհլ ու շէրայիթ մուճիպինճէ իթիւրաղ օլունապիլիւր:

160. Մահքէմէեէ կէլմէքտէն, վէ եախօտ մուհաքէմէեէ տուրուշմադտան իսթինա իտէն միւտտաիլէր տալի, հադգլարընտա վիւրիլէն գարարը զըեապի իւզէրինէ, օթուգ պիւր կիւն գարֆընտա իթիւրաղ իտէպիլիւր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ԻՐԵՐԱՆ ԻՆ ԴՆՅՐ ԴԵՆԵՆԴԱՄ ԴԵՐ

161. Պիր տավատա , թարաֆէյն-տէն օլմանան , եանի կերէք ասալէ-թէն վէ կերէք վէքեալէթէն , մահքէ-մէեէ ճէլա ու իհլար օլունմամը , վէ քէնտիսի տախի տախիլ օլմագ իւզրէ , իսթիտա թագտիմ իթմէմիլ օլան պիր շախսը սալիսին զընապընտան , հու-գուգունա տօգունուր պիր հիւքմ վա-զը օլտուղու հալտէ , օլ շախս , հիւք-միւ մէզպուր ալէյհինէ իթիրազ իտէ-պլիր :

162. Կերէք մէհաքիմի իպթիտալի-եէտէն , վէ կերէք մէհաքիմի իսթի-նաֆիյեէտէն լահիգ օլան , հէր նէվի հիւքմ ու գարար ալէյհինէ , շախսը սա-լիսին իթիրազա հագդը օլուպ , եալը-նըզ հիւքմէրին գարարնամէլէրինէ ի-թիրազ օլունմամազ , վէ հիւքմէրին հիւքմիւ , քէնտուլէրինի հաքէմ նասպ ու թայեին իտէն թարաֆէյնին զայ-րիսի հագդընտա նաֆիզ ու ճարի օլ-մագ :

163. Իթիրազ իւլ զայր , ասլը վէ թարի իթիպարըյլա , իքիեէ թագտիմ օլունուր : Իթիրազը ասլը ալէյհինէ ի-թիրազ օլունան , հիւքմ ու իլամա նա-լիլ օլան քիմէանէ իլէ , շախսը սալիս պէյնինտէ պիր կիւնա տալա սէպգաթ իթմէմիլ իքէն , միւճէտտէտէն վագը օլան իթիրազտան իպարէթ տիր (1) :

Իթիրազը թարի տախի , պիր տա-վանըն ըույեթի էսնասընտա , թա-րաֆէյնտէն պիրի ճանիպինտէն , իս-

պաթը միւտտաանա տէլիլ օլմագ իւզ-րէ , իպրազ օլունան պիր իլամը սապըգ ալէյհինէ , վագը օլան իթիրազ տըր (2) :

164. Իթիրազը ասլի , ուսուլի իւզ-րէ արզուհալ թագտիմիլլէ օլուպ , իշ-պու արզուհալ , ճէրհ միւրատ օլու-նան հիւքմիւ գարարը վիրմիլ օլան մահ-քէմէեէ հալալէ , վէ թարաֆէյն տա-լի , ուսուլի վէճհլէ ճէլա ու իհլար օլունուր :

165. Իթիրազը թարի , ասլը տա-վանը ըույեթի իթմէքտէ օլան մահ-քէմէեէ , շիֆահէն վէ եախտ թահրի-րէն պէեան օլունուր : Եէնիտէն ար-զուհալ թագտիմինէ , վէ թարաֆէյ-նին իհլարընա հաճէթ եօգ տուր . ֆա-գաթ , մահքէմէ , ճէրհ միւրատ օլու-նան իլամը վիրէն մահքէմէտէն տուն օլտուղու թագտիրտէ , միւլէրիզ թա-րաֆընտան , պիր արզուհալ թագտիմ օլունարագ , իլամը վիրէն մահքէմէեէ հալալէ օլունմագ , վէ օրատա թարա-ֆէյն ուսուլի վէճհլէ ճէլա ու իհլար իտիլմէք լազըմտըր :

166. Իթիրազ իւլ զայր մատտէսի , ճէրհ միւրատ օլունան իլամըն ահ-քեամը իճրա օլունունճանա տէկին , ճայիլ օլաճաղը միսիլու , օլ իլամտա միւնտէրիճ օլան ահատուր թարաֆէյն հագդընտա հիւքմիւ իճրա օլունմուլ օլտա տախի , շախսը սալիս , իթիրազա էսաս իթիթիսազ իթտիկի հուգուգուն-տան , միւրուրը զէման գայիտէսի իճա-պընճա սագըթ օլմատըգճա , իթիրա-զա գըեամ իտէպլիր :

167. Շախսը սալիս թարաֆընտան , իթիրազը թարի վուգուլինտէ , մահքէ-

(1) Մէսէլա , պիր տախինին , ալաճաղընը քէֆիլալէն թահսիլինէ տայիր պիր հիւքմ ու իլամ իսթիսալ իթտի կինի , մէտեունուն պիլ իսթիթալար , քէնտիսինի իպրա իլլէտիկինտէն պահալ , օլ հիւքմ ու իլամա իթիրազ իթ-մէսի կիպի տիր :

(2) Մէսէլա , պիր միլլի , միւլթէրէքէն սա-թըն ալմը օլտուղալը հագդընտա , միւտ-տախին վագը օլան իտտաասընա միւգապէ-

լէթէն , միւտտաի ալէյհ , միլլի մէզքիւր-տէն տօլաեը , միւղատտէմա պաշգա պիր առէմ իլէ պիլ միւհաքէմէ , միլլի մէզքիւր թէմամէն քէնտիսինին օլտուղունա տայիր , իսթիթալ իթմիլ օլտուղու պիր հիւքմի սապըգ իլամընը իպրազ իլլէտիքտէ , միւտտախին , պիր օլունան իլամ հագդընտա իթիրապս գըեամ իթմէսի կիպի տիր :

մէ, իճապընա կէօրէ, օլ տալաներ բույ-
նէթ իթմէնէրէք, պապմագտա օլտու-
ղու տաըլ տալաներ ֆապ խոէպիլիր .
վէ էկէր իթիրազը մէգըիւր իւղէրինէ,
լահիզ օլաճագ հիւրմ, ասըլ տալա-
նըն հիւրմիւնիւ, թաղէիր խոէպիլէճէ-
կինի հիստ իյլէտիլի հալտէ, ասըլ տա-
վանըն հիւրմիւնիւ, իշպու իթիրազ
իւլ զայր տալաւորնըն ֆապ ու բույնէ-
թինէ թապլիզ խոէր :

168. Իթիրազ իւլ զայր, ճէրհի մի-
րատ օլունան իլամ հիւրմիւնիւն իճ-
րասընը թէէխիր իթմէզ. ֆագաթ,
օլ հիւրմիւն իճրասընտան պիր թէհ-
լիքէ վէ եա զարար վուգուի միւթէ-
պէյնին օլտուղու սուրէթտէ, զիքր օ-
լունան իթիրազ տալաւորնըն արզ օլուն-
տուղու մահքէմէ, հիւրմիւ մէգըիւ-
րուն իճրասընը պիր միւտտէթ թէէ-
խիրէ զարար վիրէպիլիր :

169. Իթիրազ իւլ զայր մատտէսի,
մագպուլ վէ էսասըլ օլտուղու թա-
հագգուզ իթտիլի հալտէ, ճէրհի
միրատ օլունան հիւրմու իլամին, եա-
լինըզ միւթէրիզ օլան քիմէսնէնին,
հուգուզ վէ մէնաֆիինէ անիտ օլան
ճիհէթի ճէրհ օլունուպ, գուսուր ահ-
քետմը իպգա, վէ ֆագաթ, իլամը
մէգըիւրուն հիւրմիւ, գապիլի թէֆ-
րիզ օլման պիր մատտէնէ տայիր
իսէ, օլ հալտէ, իլամը մէգըիւրուն օլ
իլամտա միւտտաի վէ միւտտաի ա-
լէյհ պուլունանլարա այիտ օլան հիւր-
միւ, ճէրհ տալի օլունուր :

170. Իթիրազ իւլ զայր տալասը,
զայրը մագպուլ, վէ եա պի էսաս օլ-
տուղու թահագգուզ իյլէտիլի թագ-
տիրտէ, միւթէրիզ օլան քիմէսնէ,
պունտան տօլանը, տիկէր թարաֆ
հագգընտա, թէրէթթիւպ իթմիշ օլա-
ճագ զարար ու զիւնանը տալի իթանէ
մահքիւմ օլաճագ տըր :

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

Իւլէնաֆ հագգընտա տըր :

171. Մէհաքիմի իպթիտաիյնէտէն
պէշ պին զուրուշ, վէ տահա զիւնտէ
պիր մէպլազ իւղէրինէ, վէ օլ մըգ-
տար դըյմէթտէ, վէ եա սէնէվի պէշ
եիւզ զուրուշ, վէ տահա զիւնտէ ի-
րատ վէրիր էմիլըլ զայրի մանգուլէ
հագգընտա, թէրէվիլին իտէն տաա-
վիւնէ տայիր վիրիլէն հիւրմէր, գա-
պիլի իսթինաֆ տըր :

172. Գապիլի իսթինաֆ օլան պիր
տալա, բույնէթ օլունտուղու մահքէ-
մէնին վագիֆէսինէ անիտ, վէ ասհա-
պը տալի, ֆաիլի մըլթար օլուպ տա
իսթինաֆ օլունմամագ իւզրէ, բույնէ-
թինէ բազը օլտուգլարընը հալի, թա-
րաֆէյն մահքէմէնէ սէնէտ վիրմիշ օլ-
տուգլարը թագտիրտէ, իսթինաֆ օ-
լունմազ :

173. Միւտտալինին, պէշ պին զու-
րուշտան տուն պուլունան տալաւորնա
մուգապէլէթէն, վէ եախօտ մաթլու-
պունա մահսուպէն, միւտտաի ալէյ-
հին տալի, պէշ պին զուրուշտան տուն
պիր տալաւ փուգա պուլուպ տա,
պիրլէշաիրիլաիլի հալտէ, իքիսինին
մըգտարը պէշ պին զուրուշու թէճա-
վուզ իթմէ տալի, իսթինաֆը ճայիզ
տէնիլ տիր. ֆագաթ, պիրիսի պէշ պին
զուրուշու միւթէճալուզ իսէ, օլ հալտէ
իքիսի պիրլիքտէ իսթինաֆ օլունուր :

174. Գապիլի իսթինաֆ օլման
պիր տալա, միւտտաի վէ միւտտաի ա-
լէյհ թարաֆլարընտան պիլ մուվաֆ ֆա-
գա իսթինաֆը իսթիտա օլունտա, վէ
եախօտ պիտանէթ իլամընտա, հիւր-
միւն սուրէթի գաթիյնէտէ օլտուղու
պէնան օլունմամըշ, վէ եախօտ իսթի-
նաֆ օլունտապիլմէսի, հէր նասըլա
թատրիհ գըլընմիշ օրա պիլէ, եինէ
իսթինաֆ օլունմազ :

175. Ազ ճէճէ մըգտարը, զայրի մու-

այե՜ն օյան իտտաալար իւզէրինէ ,
 թէրէթթիւս իտէն հիւքմէր գապլի
 իսթինաֆ տըր . զայրի մուայե՜ն տէնի-
 լէն իտտաալարն հատտը զաթինտէ ,
 թագտիրի գըյմէթ միւմթին օլաման
 եախօտ միւմթին օլուպ տա , թարա-
 ֆէյնտէն թագտիրի գըյմէթ գըլըն-
 մանան միւտտաալարն իպարէթ տիր .
 թագտիրի գըյմէթ մատտէսի , միւտ-
 տալինն իտտաալարն տա , եախօտ հինի
 մուհաքէմէտէ , թարաֆէյնին վագը
 օլաճագ իֆատէլէրինտէ պէեան օլու-
 նուր :

176. Թայեինի հուտուտ միսիլու ,
 գըյմէթ իւզէրինէ ճէրէեան իթմէե՜ն
 տավար , գապլի իսթինաֆ տըր :

177. Պիր տավանըն , պիր գաչ ճի-
 հէթի օլուպ տա , ումումի հագգընտա
 հիւքմ լահիգ օլմագսըլըն , պիր ճի-
 հէթինն թէֆրիգլիլէ , իսթինաֆը ճա-
 եիզ տէյի տիր . անճագ , գապլի իս-
 թինաֆ օլտուլու պալէատէ թաատաա
 օլունան տաալի հագգընտա , հիւք-
 մին լիւհուգսնտան էվիլէլ , վիրիլէն
 գարարը գարինէլէրին իսթինաֆը ճա-
 եիզ տիր :

178. Պիր մահքէմէե՜ հավալէ օլու-
 նան տավանըն բույեթի , քէնտի վա-
 զայիֆի տախիլինտէ օլուպ օլմատըղը
 հագգընտա , վիրտիլի հիւքմ ու գա-
 րար իսթինաֆ օլունուր . անճագ , օլ
 տավա , մահքէմէնին վաղիֆէսի տա-
 խիլինտէ օլուպ տա , գանունէն ճայիզ
 օլան պիր սէպէպտէն տօլաեը , տիկէր
 մահքէմէե՜ նագլ ու հավալէսի , մու-
 հաքէմէե՜ պէտ օլունմագտան էվիլէլ ,
 իսթիտա օլունմամըլ իսէ , օլ պապտէ
 վիրիլէճէք գարար իսթինաֆ օլունա-
 մալ :

179. Պիր տավատա , միւրուրի դէ-
 ման օլուպ օլմատըղընա տայիր , վիրի-
 լէն գարարար գապլի իսթինաֆտըր :

180. Իսթինաֆը տավա , միւտտաի
 վէ եա միւտտաի ալէյհ , վէ եախօտ
 հուգուգճա պունլարըն եէրինէ գայիմ

օլանլար թարաֆընտան օլմագ չարթ
 տըր : Թարաֆէյնին հուգուգճա մա-
 գամլարընա գայիմ օլանլար , վէրէսէ ,
 վէ վասի , վէ իսթինաֆա մէէլուն օլան
 վէքիլէրի , վէ չիրքէթ միւտիրլէրի , վէ
 տէվլէթի Աալիյեէնին իտարէ մէէմուր-
 լարը , վէ սինտիք , եանի զուրամա վա-
 սիլէրի տիր :

Գէզալիք , իսթինաֆ , եալընըղ թա-
 րաֆէյն սըֆաթըյլա պուլունմուշ օ-
 լան միւտտաի վէ եա միւտտաի ալէյհ ,
 վէ եախօտ պունլարըն մագամլարընա
 գայիմ օլանլար ալէյհինէ իճրա օլու-
 նուր :

181. Մէհաքիմի իպթիտաիյեէնին
 հիւքմ ու գարարլարը իւզէրինէ , տա-
 վայի իսթինաֆ իչին , ալթմըլ պիր
 կիւն մէհլ թայեին օլունմուշ տուր .
 մէհլի մէղքիւր , թարաֆէյն հագըր
 օլտուգլարը հալտէ , տավա հիւքմ ու
 ֆասլ օլունմուշ իսէ , սուրէթի իլամըն
 թարաֆէյնէ պիզզաթ , եախօտ իգա-
 մէթկեահընա թէպլիղի թարիխինտէն ,
 վէ էկէր զըեապէն հիւքմ օլունմուշ
 իսէ , իթիրաղ ալէլ հիւքմ իչին , թայ-
 եին օլունան միւտտէթին ինգըզասըն-
 տան իթիպարէն հիսապ օլունուր :

182. Միւսթէնիֆին իգամէթկեա-
 հը , իսթինաֆ մահքէմէսինին պուլուն-
 տուղու պէլտէտէն , ծն պէլ մէրհալէ
 վէ եա տահա զիեատէ մէսաֆէտէ ,
 վէ եախօտ մէմալիքի էճնէպիյետէ ,
 վէ եախօտ մունթաղամ վաբօր իչէ-
 մէե՜ն ատալարտա պուլունտուղու
 հալտէ , մէհլի իսթինաֆ տօգսան պիր
 կիւն իթիպար օլունուր :

183. Հիւքմ ու գարար , պիր սախ-
 թէ սէնէտ իւզէրինէ վագը օլմուշ , վէ
 եախօտ թարաֆէյնտէն պիրինին հիւք-
 մէ մէտար օլաճագ պիր սէնէտի օ-
 լուպ տա , խասմինն եէտտի քէթմին-
 տէ պուլունտուղունտան տօլաեը ,
 մահքիւմ պուլունմուշ օլտուղու հալ-
 տէ , միւտտէթի մէհլի իսթինաֆ , օլ
 սախթէ սէնէտին , խասմի թարաֆըն-

տան իգրար վէ թաստիդ , վէ եախօտ պիլմուհաքէմէ իսպաթ օլունտուղու , վէ քէթմ օլունան սէնէտ տախի սա- հրպինէ իատէ դըլընտըղը , վէ եա- խօտ պիր սուրէթլէ էլինէ կէչտիկի թարիխլէրտէն իթիպար օլունուր . շու գատար քի , սէնէտի մէքթումուն (¹) եէտինէ կէչտիկի կիւնիւ , պիր իսպաթ թահրիրի իլէ , թէպէյեիւն իթտիր- մէկէ մէճպուր օլաճադ տըր :

184. Միւտտէթի մէհլի իսթինաֆ , մահքիւմ օլան քիմէսնէնին վէֆաթըյա- լա թէվգըֆ օլունուպ , միւտտէթի պագըյենին իպթիտասը , հիւքմիւն , միւթէվէֆանըն իգամէթկեհանտա , վէրէսէնէ թէպլիղի թարիխլէնտէն ի- թիպար օլունուր :

185. Միւտտէթի մէհլի իսթինաֆըն ինգըղասըյա , հագգը իսթինաֆ թա- րաֆէյնտէն գանդիսի օլուր իսէ օլ- սուն , հէր պիրի հագգընտա սագըթ օլուր . ֆագաթ , օլ միւտտէթ զար- ֆընտա , հուգուգճա թարաֆէյն մա- դամընա գայիմ օլանլար թարաֆլա- րընտան իսթինաֆ օլունմատըղը ճի- հէթլէ , միւթէգարրուր օլանլարըն , անլէր ալէյհինէ պիտաեթ մահքէմէ- սինտէ տավա իթմէկէ հագգըլարը օլա- ճադ տըր , վէ մէհլի իսթինաֆըն ին- գըղասըյա , հագգը իսթինաֆ , պէր մինվար մուհարըէր , սագըթ օլաճադ իսէ տէ , թարաֆէյնտէն պիրի իսթի- նաֆ իլլէտիկի հալտէ , անըն տավասը ֆասլ ու բույեթ օլունունճաեա տէ- կին , միւտտէթի իսթինաֆ , միւնդա- ղիյեթ օլսա պլիլէ , միւսթէնիֆ ալէյհ օլան տիկէր թարաֆըն տախի իսթի- նաֆ իթմէկէ սալահիյեթի վար տըր :

186. իսթինաֆը տավա , արղուհալ թագատիլլէ օլուր . վէ պու արղու- հալ , սօղրուտան տօղրուեա իսթինաֆ մահքէմէսինէ վիւրիւր , վէ մահքէմէ- եէ թագատիմ , վէ գայտը թարիխի

տավայի իսթինաֆա մէպտա (²) ատտ օլունուր : իշպու արղուհալտա , միւս- թէնիֆ վէ միւսթէնիֆ ալէյհին իսմ ու շէօհրէթ , վէ սանաթ , վէ մահէյ- լի իգամէթլէրի , վէ իսթինաֆ օլու- նան հիւքմ ու գարար իլէ , օլ հիւքմ ու գարարըն գանդի մահքէմէտէն սու- տուր իթմիւ , վէ միւսթէնիֆէ գանդի թարիխտէ թէպլիղ օլունմուշ օլտու- ղու , վէ իսթինաֆըն էսպապը , վէ գանունէն թայեին օլունան միւտտէթ զարֆընտա , միւսթէնիֆ ալէյհին , վէ եախօտ վէքիլինին , մահքէմէեէ կէլ- մէսի թալէպի , վէ միւսթէնիֆ հագգ- սըղ չըգար իսէ , միւսթէնիֆ ալէյ- հին իսթինաֆ մուհաքէմէսի մասրա- ֆըյա , գանունէն թաստիդ օլունաճադ- մէսարիֆի սէֆէրլիյեէ վէ զարար ու զիեանըն թաղմինինէ պիր գավիլ քէ- ֆիլ կէօսթէրլիլպ , մէվգըլ բէսմիտէն մուսատտագ քէֆալէթ սէնէտինին ար- ղուհալէ բապթ իտիլտիկի մատտէլէ- րի , թահրիր օլունմագ- լագըմ կէլիւր . շէրայիթի մէշրուհաեը ճամի օլմանն իսթինաֆ իսթիտասը , մագպուլ օլամա- երպ . ֆագաթ , միւտտէթի իսթի- նաֆ հէսուղ թէքմիլ օլմամըշ իսէ , նօգսան օլան շէրայիթ իքմալ իթտի- րիլիւր . վէ էկէր , եէնիտէն իսթիտա թանդիմինէ հաճէթ կէօրիլիւր իսէ , միւսթէնիֆին միւճէտտէտէն իսթիտա թագատիմինէ հագգ ու սալահիյեթի օլուր :

187. իսթինաֆ արղուհալընըն մահ- քէմէեէ իթասը թարիխինտէն իթիպա- րէն , պիր հաֆթա զարֆընտա , միւս- թէնիֆ , իտտաա վէ իթիւրաղարընը շամիլ արղուհալ վարագասը իւզէրլինէ , պէնտ պէնտ եաղըլմըշ պիր դըթա լա- յիհա թանդիմ , վէ իսթինաֆ արղու- հալը , վէ քէֆալէթ սէնէտի , վէ մէղ- քիւր լայիհանըն պիրէր գըթա սուրէթ- լէրլիլէ պէրապէր , իսթինաֆ մահքէ-

(¹) Մէհլէ , կիզլէնիլիլ օլան :

(²) Սէպտ , պաշանկըն :

մէսինէ թագաւոր իտէրէն, մէղքեր սուրէթէրի, պատէթ թատիգ⁽¹⁾, թաւափէնին մուհաբէմէսի իշին դանուհէն թապերն օրունաճագ եւելմի մաւսս միւպէյնին տալէթիլնէ բուսուլարը պէրապէր, միւսթէնիֆ ալէյէթ թէպլիղ իթաւրմէյէ մէճպուր տուր:

188. Երեւոյսէն եւտիննի մատտէտէ զիբը օրունան սուրէթէրէ, տալէթիլնէ բուսուլար, միւսթէնիֆ ալէյէթ թէպլիղ օրունաճագ հալտէ, պու տալի տալէթ օրունաճագ կիւնէ տէկին, ճէվապարընը միւսթէյնին վէ արզուհալ վարագասը իւղէրինէ, մուհարբէր պիւր գըթա լալիհա վիւմէկէ, վէ դանուհէն թապերն օրունան ինչոր միւստէթիլ գարֆընտա, կէրէր միւսթէնիֆ վէ կէրէր միւսթէնիֆ ալէյէթ պիւրաթ, մահաբէմէյն իսթինաֆա հազըր օլմաղա, վէ եախօտ մուրախսաթ վէրիլ կէօնտէրմէկէ մէճպուր տուր. իսլաֆը թագաւորինտէ, հազըր պուլունան թաւափըն թալէպիլ իւղէրինէ, զըեապէն հիւքմ օրունապիլիւր. ֆաղաթ, պու սուրէթէ մահաբիւմ օլուն շախս, շէրալիթիլ դանուհէյնէնէ թէվիֆիգան, մահաբէմէյն իսթինաֆտէ իթիւրազը ալէլ հիւքմ իտէպիլիւր:

189. Պիւր հիւքմ վէ եա գարարը գարինէյի շամիլ օլուն իլամուա, օլ հիւքմին վէ եա գարարը գարինէյնին մուվաղաթէն ինքսը տէրճ օրունամիլ իսէ, ալէյէթնտէ օլուն իսթինաֆ իլամընըն ինքսընը թէթիլիլ իտէր:

190. Իսթինաֆ օրունապիլէճէր հիւքմ ու գարարըն մուվաղաթէն ինքսը, դանուհէն ճալիլ օլուպ տա, իլամուա պէեան ու թաւրիհ գըլընմամըլ օլուն թագաւորտէ, միւսթէնիֆ ալէյէթ, տալալիլ իսթինաֆըն բույնէթինտէնէ վիլէլ պիւր իսթիտա թագաւորիլ, վէ մահաբէմէյն իսթինաֆըն նէթիճէյն

հիւքմինտէ հաղաբըլ չըգար իսէ, մէպլաղը մահաբիւմն ինքստի իշին պիւր քէթիլ իրաէսի իլէ, մուվաղաթէն ինքսընը, մահաբէմէյն իսթինաֆտան թալէպ իտէպիլիւր. քէպլիլ, պիտաւ եւթ մահաբէմէյն, սուրէթիլ գաթիլնէտէ հիւքմէ մէկըն օլունաղա հալտէ, վիւրիլիլ իլամուա, հիւքմին նէվինի թաւրիհ իթմէմիլ, վէ եախօտ տէրէճէյն էվիլէլտէ տէյն թաւրիհ իլէմիլ իսէ, միւսթէնիֆ ալէյէթ օլ հիւքմին, մուվաղաթէն ինքսընը, դախտէյն մէղքերէնէ թալթ պիլիւան թալէպ իտէպիլիւր:

191. Պիտալէթ մահաբէմէյն, դանուհէն ինքս իթմէթիլի հալտէ, պիւր հիւքմին մուվաղաթէն ինքսընա գարար վիւմիլ իսէ, միւսթէնիֆ, միւսթէնիֆ ալէյէթ, սէրիտան մահաբէմէյն իսթինաֆա, ուսուլի վէճէթ ճէլլ ու տալէթ իթաւրէրէր, օլ հիւքմին մուվաղաթէն ինքսընը մէնն իթաւրմէկէ սալահիլէթի վար տըր. պիտաւէթ մահաբէմէյնին դանուհէն մէկըն օլունաղա, տէրէճէյն գաթիլնէտէ վիլմիլ օլունաղա հիւքմին, մուվաղաթէն ինքսը հաղաբընտա տալի, իւլու գախտէ ճարի տիւր:

192. Իսթինաֆտա եւնի պիւր տաւա, եանի տէրէճէյն ուլէա մահաբէմէյնտէ տէրմիւն օլունմիլ օլուն իտաւարտան պաղպա պիւր տաւա իհտասը ճալիլ օլմաղ. ֆաղաթ, ասըլ իտաւա օլունան աղճէ մուգապիլինտէ թէգաւս⁽²⁾ վէ մահաբէմէյն իթաւրմէր իտաւասը, վէ եախօտ իտաւալի սալըյի ճէրհ ու իսթալ, վէ եա թէեյնիտ իտէճէր տէլալիլ ճէտիտէ իսլաղը, վէ տէրէճէյն էվիլէլտէ թէրէթիլիւպ իտէն հիւքմին սնըրա, ասըլ միւտաւա պիլիլ իլէմիլ օլուն կիւղէթէ, վէ ինքս, վէ պունա միւթէֆէրլի օլաճագ մէսարիֆ իլէ, հիւքմի

(1) Պաթիլ, թատիգտէն սօնրա:

(2) Թէգաւս, ալաճաղը վիլէճէկէ հալալէ իթ:

մէգըրտէն սօնրա վուգու պուլա-
ճադ զարար ու զիւան իտտալարը ,
մէամու օլուր :

193. Թարափէ յնտէն պաշգա , հիւ-
րիմէանէնին , տալաճը սըֆաթըլա ,
իսթինափա տուխուլի ճայիդ օլամադ .
ֆադաթ , իսթինափ օլունան հիւրմ
ալէյհինէ , իթիրադ իւլ զայր խու-
տուտունա , նիզամէն հադ-դը օլան իւ-
չիւնճիւ քիմնէլէր , իսթինափա տա-
լալէթ իտէպիլի :

194. Միւսթէնիֆ , տալաւընը , ալ-
թը մահ պիլա էօղը , միւսթէմատիէն
թէրը իտէր իտէ , միւսթէնիֆ ալէյ-
հին իսթիտասը իւղէրինէ , իսթինափ
տալասընըն տուգուլթունա դարար
վիրիլի , վէ օլ հալաթ , պիտաւէթ
մահքէմէսինին հիւրմիւ , սուրէթի դա-
թիյէտէտէ վիրիլիլ աւտա օլունուր :

195. Մահաքէմաթ հադ-դընտա ,
մէհաքիմի իպթիտալիյէտէ ճարի օլան
ուսուլ ու դալայիտ , սայիր մահքէ-
մէյի իսթինափտա տալիս , այնիլէ մէ-
րի օլաճադ տըր :

196. Էկէր , իսթինափը տալա , ու-
տուլ ու դալաթսինէ թէվֆիդան իճրա
օլունուլ տա , զաթէն պի էսաս օլ-
տուղու թէպէյիւն իտէր իտէ , րէտտ
օլունուլ , պիտաւէթ մահքէմէսինին
հիւրմ ու դարարը թաստիդ օլունուր ,
վէ պիլ աքս , իսթինափ խուսուտու ,
հադ-դը օլտուղու թահադ-դուդ իթ-
տիլի թագալիտէ , պիտաւէթ մահ-
քէմէսինին իլամը ֆէսիս իլէ , տալա
էէնիտէն րույէթ ու հիւրմ օլունուր :

197. Տէրէճէյի ուլէա մէհաքիմի
նիզամիյէտի թարափընտան վիրիլէն
դարարը դարինէ ալէյհինտէ , իսթի-
նափ վուգու պուլուր , վէ դարարը
մէգըրտէ , մահքէմէյի իսթինափիյէտէ
ֆէսիս օլունմադ լաղըմ կէլիլ , վէ է-
սասը տալա տալիս , դարարը գալթի վի-
րէպիլմէք տէրէճէսինտէ թէհադ-դուդ
իթմիլ պուլունուր իտէ , մահքէմէյի
իսթինափիյէտէ , զիւր օլունան դարա-

րը դարինէյի ֆէսիս իլէտիլի իլամ
իլէ , էսասը տալաւը տալիս ֆապու
հիւրմ իտէպիլի : Տէրէճէյի ուլէա
մէհաքիմիտէն վիրիլէն դարար , գա-
թի օլուլ տա , իսթինափճա ֆէսիսի
իլթիլա իտէր իտէ , էսասը տալաւը
ֆապու ու հիւրմ իտէր :

198. Էմրի իսթինափտա , թարա-
փէ յնտէն հէր դանդիսի հադ-դարը չը-
դար իտէ , էվվէլ ու ախըր նիզամէն
վուգու պուլան պիլճիւմէ տալա մէ-
սարիֆինին թէէտիյէտինէ մահքիւմ
օլուր :

199. Մահքէմէյի իսթինափտա , զը-
նապէն վուգու պուլան հիւրմէր ա-
լէյհինէ իթիրադ օլունտուղու հալաթ ,
իչպու իթիրադ ալէլ հիւրմ տալասը ,
ուսուլ ու դալաթսինի մախսուտէսի իւ-
ղէրինէ , եինէ մահքէմէյի իսթինափ-
տա րույէթ օլունուր :

200. Էմրի իսթինափտա , կէրէր թա-
րափէյն մուլաճէհէլէրինտէ վուգու
պուլան , վէ կէրէք զընապէն օլուլ
տա , իթիրադ ալէլ հիւրմ իլին , թային
օլունմուլ օլան միւտտէթ զարֆընտա ,
ալէյհինէ իսթիտա վուգու պուլմա-
նան հիւրմ , սուրէթի դալթիյէտէ
աւտա օլունուր . անճադ , նիզամի մախ-
սուտունա թէվֆիդան , իչպու հիւրմ
ալէյհինէ իտտէյի մահաքէմէ ճայիդ
օլուլ , պու տալիս վուգուլնտէ , եի-
նէ մահքէմէյի իսթինափտա , րույ-
էթ ու դալթ օլունուր :

ՖԱՍԼԸ ՐԱՊԻ

Իտտէյի յահաթէ շէրայիլի գէտնէրա րը :

201. Մէհաքիմի իպթիտալիյէտէն
վէ իսթինափիյէտէն , թարափէյն մու-
լաճէհէլէրինտէ , տէրէճէյի ախիրէ-
տէ լահիդ օլան , վէ րէզալիք տէրէ-
ճէյի ախիրէտէ զընապէն վիրիլիլ տէ ,
իթիրադ ալէլ հիւրմիւ դապուլ իթ-
մէնէն հիւրմ ու իլամ ալէյհէլինէ ,

պէր վէճհի աթի պէտան օլունան էս պապտան տօլանը , թարաֆէ յնին , վէ եախօտ անլէր մագամընա գայիմ օլանլարըն պիրիսի ճանիպինտէն , թագալիմ օլունաճագ արղուհալ իւղէրինէ , իատէյի մուհաքէմէ օլունապիրի :

202. Իատէյի մուհաքէմէ իչին թայելին օլունան էսպապ , էվվէլա տալա օլունամարչ պիր շէյին հիւքմ օլունմուշ օլմասը . սանիւհա , տալա օլունմուշ օլան միգտարտան ֆաղլա շէյ հիւքմ օլունմասը . սալիսա , տալա օլունան մէվատտան պաղըսընըն հիւքմ եէրինտէ մէսքիւթիւն անհու գալմասը . րապիա , պիր մահքէմէյի իպթիտալյեէտէն , վէ եախօտ պիր մահքէմէյի իսթինաֆիլի-եէտէն , իքի թարաֆ պէյնինտէ թէքէվիւն իտէն պիր տալա հագգընտա իլամ վիրիլտիքտէն սօնրա , թարաֆէյնին զաթ վէ սըֆաթլարը թէպէտտիւլ վէ թաղելի իթմէտիկի , վէ խոտաալարը , էսկի տալալարընտան իպարէթ պուլունտուղու , վէլ հասըլ , օ իլամա մուղայիր , միւճէտտէտէն պիր իլամ սուտուրինէ գանունէն սէպէպ օլապիւլէճէք պիր մատտէ զուհուր իթմէտիկի հալտէ , եինէ օլ մահքէմէ , օ իլամըն հիւքմիւ խիլաֆընտա , հիւքմ ու գարար վիրմէսի . խամիսա , պիր իլամտա , պիր պիրինէ միւպայլին հիւքմէր պուլունմասը . սատիսա , տալանըն էսնայի ըույեթինտէ , սահիպ իսթիտանըն խասմի թարաֆընտան զուհուր իթմիլ , վէ մահքէմէնին հիւքմ ու գարարնա թէէսսիրի օլմուշ պիր հիյլէնին վուգու պուլմասը . սապիա , հիւքմ ու գարարա էսապ իթթիլազ օլունմուշ օլան էվրագ վէ սէնէտաթըն , պատէլ հիւքմ սախթէ օլտուղու իգրար վէ եա իսպաթ օլունմուշ օլմասը . սամինա , հիւքմէ մէտար օլուպ , խասմի թարաֆընտան քէթմ օլունմուշ , վէ եա իթտիրիլմիլ պաղը էվրագ վէ սէնէտաթըն , պատէլ հիւքմ մահքէմէնէ իպրաղ օլունմասը . թասիա , ուսուլի

մուհաքէմէնին , օլ շէրայիթի քի , կէրէք հինի հիւքմտէ , վէ կէրէք գապլէլ հիւքմ , անլէրէ ըրայէթ վաճիպ , վէ ըրայէթ օլունմատըղը հալտէ , հիւքմ ֆասիտ օլա , վէ մահքիւմալէյի վագթիլլէ սիւքիւթ իտիպ տէ , հագգը շիքեայէթինտէն սագըթ օլմուշ օլմանա , իշթէ պու շարթլարտան պիրինէ ըրայէթ օլունմամըլ օլմասը . վէ ալըրա , տէվլէթ , վէ եա գասապա , վէ գարիյէ էհալիսի , վէ էսպիլէյի ամիրիյեէ վէ մէվգուֆէ , վէ եախօտ իլթամ ալէյինտէ տալա օլունուպ , հուգուգլարընըն մուհաֆազասը իչին , թարաֆլարընտան պուլունմասը լաղըմ կէլէն վէքիլ , վէ եա վասի , վէ եա միւթէվէլլի օլմագսըղըն , հիւքմիւլահիգ օլմասը խուսուսլարը տըր :

203. Իատէյի մուհաքէմէ միւտտէթի , իսթինաֆի իչին թայելին օլունան միւտտէթ օլուպ , իատէյի մուհաքէմէ արղուհալը , իշպու միւտտէթի մուայեէնէ զարֆընտա թագալիմ օլունմագ լաղըմ տըր :

204. Իքի եիւզ պէշինճի , վէ իքի եիւզ ալթընճը , վէ իքի եիւզ եէտինճի մատտէլէրտէ միւնտէրիճ օլան խուսուսաթտան մատաա , իատէյի մուհաքէմէ իսթիտասընըն միւտտէթի լահիգ օլան հիւքմ , թարաֆէյն մուվաճէհէսինտէ վագը օլմուշ իսէ , իլամընըն պիղզաթ թարաֆէյնէ , վէ եախօտ իգամէթկեհալարընա թէպիլիլի թարիլինտէն , վէ զըեապէն վուգու պուլմուշ իտէ , իթիրաղ ալէլ հիւքմ իչին թայելին օլունան միւտտէթին ինգըղասընտան իթիպար օլունուր :

205. Մուհաքէմէտէ , վէլի , վէ եա վասի , վէ եա պուլնլարըն վէքիլլէրի պուլունմամըլ օլան եէթիմլէր հագգընտա , միւտտէթի մէղքիւրէ , վիրիլէն իլամըն , հատտի պիւլուղա իրտիքտէն սօնրա , պիղզաթ քէնտիլլէրինէ , վէ եա իգամէթկեհալարընա իճ

րա օլունաճադ թէպիղի թարիխն տէն , հիսապ օլունուր :

206. Իպրազ օլունան սէնէտաթըն սախթէ օլտուղու , վէ եա սահիպ իսթիտանըն խասմի թարաֆընտան հիլէ վուգուա կէլտիկի , վէ եախօտ մէքթում օլուպ , հինի մուհաքէմէտէ իպրազ օլունաման պազը էվրագըն , մուախիքէն էլէ կէչիրիլմէսի խուսուսլարը , իատէյի մուհաքէմէտէ սէպէպ օլմուշ իսէ , օլ հալտէ , լի էճիլլ իսթիտա , թայեին օլունան միւտտէթ , օլ սէնէտաթըն սախթէլիկի , վէ եա խասմին հիլէսի թահագգուգ իթտիկի , վէ եախօտ էվրագըն մէքթումէնին էլէ կէչիրիլտիկի կիւնտէն , իթիպար օլունուր . ֆագաթ , եէվմի մէգըլուրուն իթիճաճա սալիհ էվրագ էլէ իսպաթ օլունամասը լազըմ տըր :

207. Մահքիւմ ալէյհին վէֆաթը , իատէյի մուհաքէմէ միւտտէթինին խիթամընտան էվլէլ վագը օլուր իսէ , իշպու միւտտէթ թէվզըֆ օլունուպ , միւտտէթի պագընէնին իպթիտասը հիւքմին վէրէսէնէ թէպիղի թարիխինտէն իթիպար օլունուր :

208. Իատէյի մուհաքէմէ իլին , թայեին օլունան միւտտէթ , միւնգաղիէնէ օլտուգտան սօնրա , արթըգ մահքիւմուն , թագտիմի իսթիտա եա հագգը օլումաղ . անճագ , իատէյի մուհաքէմէտէ , միւտտաի ալէյհ պուլունան քիմէսնէ , իլամըն ահքեալընտան պազըսը , քէնտի լէհինտէ օլմագ ճիհէթիլէ , ալէյհինտէ օլան տիկէր հիւքմէր հագգընտա , վագթիլէ իատէյի մուհաքէմէ իլին , իսթիտա իթմէմիշ օլսա պիլէ , եինէ տիկէր թարաֆըն իսթիտասը իւզէրինէ օլաճագ մուհաքէմէնին խիթամընա գատար , մարէլ զիքը ալէյհինտէ պուլունան հիւքմէր հագգընտա , օ տախի իատէյի մուհաքէմէնի իսթիտա իտէպիլի :

209. Իատէյի մուհաքէմէ իսթիտասը , պիր արգուհալ իլէ օլուպ , իշպու

արգուհալ , բէտտ օլունան իլամը վիրմիշ օլան մահքէմէնէ թագտիմ օլունուր : Զիքը օլունան իսթիտա , իլամը վիրմիշ օլան մահքէմէնին զայրի պիր մահքէմէտէ , ախէր պիր տավանըն բույնէթի էսնասընտա իպրազ օլունուպ տա , վագը օլան իթիրազ իւզէրինէ , իատէյի մուհաքէմէ իսթիտա օլունմուշ օլսա պիլէ , իշպու իսթիտա , եինէ իլամը մէգըլուրու . վիրմիշ օլան մահքէմէնէ հալալէ օլունուր , ախէր տավանըն բույնէթ իթմէքաէ օլան մահքէմէ տախի , օլ տավանըն իճապընա կէօրէ , իսթիտայի մէգըլուրուն հիւքմինէ գատար թաալիգ վէ թէվզըֆ իտէր , վէ եախօտ հիւքմ ու ֆասլընա տէվսամ իլլէր :

210. Տէվլէթէ այիտ օլման հէր պիր իատէյի մուհաքէմէ իսթիտասընը թագտիմ իտէճէք քիմնէ , խասմինին զարար ու զիեանընը թաղմինէ մէտար օլմագ , վէ պատէհու , զիեատէ զարար իտտասըն հագգընա տախի խալէլ վիրմէմէք իւզրէ , պէշ եիւզ զուրուշ , պէր վէճհի բէլին , մահքէմէ սանտըղընա թէսլիմ իթմէտիքէ , իսթիտասը գապուլ օլունամաղ :

211. Իատէյի մուհաքէմէ իսթիտասը , իատէսի իտտա օլունան հիւքմին իճրասընը թէէսիր իթմէզ , վէ թէէսիր իճրասը թալէպ օլունսա պիլէ , մահքէմէ թարաֆընտան հիլ պիր վէճհիլէ մուվաֆագաթ օլունամաղ :

212. Իատէյի մուհաքէմէ իսթիտասը իւզէրինէ , վագը օլաճագ մուհաքէմէտէ , իքի եիւզ իքինճի մատտէտէ պէեան գըլընան էսպապտէն պաշգա պիր սէպէպ , մէվուրի պահս օլունամաղ :

213. Իատէյի մուհաքէմէ իտտասսը , պի էսա օլտուղու թէպէյեին իտէրէք , բէտտ օլունտուղու հալտէ , միւսթէտիտէն եիւզ զուրուշտան պէշ եիւզ զուրուշա գատար ճէզպի նագտի ալընմասընա , վէ պէտէյի թաղմին

օլարագ, մէվգուֆ (¹) օլան ագճէնին, խասմինէ իթա օլունմասընա, վէ պունտան զինատէ վարար ու զինան վուգու պուլմուշ խսէ, անըն տաթի իթա-սընա սահիպի իսթիտա մահքիւմ իտիլիը :

214. Իատէյի մուհաքէմէ իչին, տէրմիւհան (²) օլունան էոպապ, վադը, վէ գանունա մուվաֆըդ կէօրինտիւկիւ հալտէ, իատէյի մուհաքէմէ իսթիտաորնըն գապուլինէ, վէ պէր վէճհի մուհարէր, մահքէմէ սանարդընա էմանէթէն թէսլիմ օլունան մէպալիլին, սահիպինէ բէտա օլունմասընա, վէ իլամը սապըդ հիւքմիւնին, թէէսիլի իճրասընա դարար վիլիլտիքտէն սոնրա, իատէյի մուհաքէմէյի միւսթէլզիմ օլան ճիհէթ, թարաֆէյն մուվաճէհէսինտէ պատէլ լույնէ, հիւքմիւ սապըդ ուսուլ վէ նիզամընա թէվֆիգան, թատալ ու իսլահ օլունարագ, միւճէտտէտէն իլամա բապթ օլունուր. շու գատար քի, իլամը սապըգտա, մահքիւմ, պիր դաշ մատտէ օլուպ տա, իատէյի մուհաքէմէ, մէվատտը մէդքիւրէտէն պաղըսընա միւթտալիլի խսէ, տիկէլլէրինին իճրատը թէէսիլ օլունմագ :

215. Գապուլ օլունան իատէյի մուհաքէմէ իսթիտապը, իքի իլամըն պիր պիրինէ միւպային օլմասընտան նէշէթ իլլէտիկի հալտէ, էվվէլճէ վիլիլմիշ օլան իլամըն պիր ահքետմը, թէմսմիլլէ իճրա օլունաճագ տըր :

216. Իատէյի մուհաքէմէ իսթիտապը իւզէրինէ, վիլիլէն հիւքմ ու իլամըն ալէյհինէ, թէքրար իատէյի մուհաքէմէ իսթիտապը գապուլ օլունամագ :

ՊԱՊԸ ՍԱՊԻ

ԹԵՄԵԻՁԷ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ.

217. Մէհաքիմի իսթինաֆիլլէտէն, վէ սուրէթի գաթիլլէտէ օլարագ, մէհաքիմի իսթիտալլէտէն, թարաֆէյնին մուվաճէհէսի իւզէրինէ իթա օլունան, վէ եաթիտա հիւքմիւ զընապիւրի միւթէզամմին օլուպ տա, իթիրաղ ալէլ հիւքմ, միւտտէթի միւնգապիլլէ օլան հիւքմիւ գաթի իլամլարը իլէ, մէհաքիմի իսթիտալլէտէն գապիլլի իսթինաֆ օլարագ վիլիլիպ տէ, մէհի իսթինաֆըն միւրուրիլլէ, սուրէթի գաթիլլէ քէնպ իտէն հիւքմ իլամլարը, գապիլլի թէմեիլ տըր :

218. Գարարը իտատի, վէ գարարը գարինէլլէ, տալանըն էսնայի լույնէթինտէ, հատիս օլան իտատալար հագդընտա վիլիլլէն գարար, ասըլ տալանա հիւքմիւ գաթի լահիլ օլմսպտան էվվէլ, թէմեիլ օլունամագ. ֆագաթ, պիր գարարը գարինէ քի, հիւքմիւ գաթի սուտուրինէ տէկին, թէէսիլի թէմեիլլինտէ, թարաֆէյնտէն պիրինէ թէլաֆիսի (³) գապիլլ օլունան պիր գարարը, իսթիլլամ իտէճէկի էվվէլճէ մայիւմ վէ միւթէհագդըր տըր, օլ գարար, ասըլ հիւքմ լահիլ օլմսպտան մուգատտէմ, թէմեիլ օլունապիլլի :

219. Մէհի թէմեիլ տօգսան կիւնտէն իպարէթ տըր. միւտտէթի մէգպուրէ, թէմեիլի իսթիտա օլունաճագ իլամ, հիւքմի վէճահիւրի միւթէզամմին խսէ, ուսուլլինէ թէվֆիգան, թէպլիլի թարիլիլտէն, վէ հիւքմի զընապիլլի միւթէզամմին խսէ, իթիրագ ալէլ հիւքմ միւտտէթինին միւնգապիլլէ օլտուզու կիւնտէն, վէ իսթի-

(¹) Մէվգուֆ, պը գօնուլմուշ :

(²) Տէրմիւհան օլունան, մէյոտանտա օլան :

(³) Թէլաֆի, ֆէվթ օլան պիր շէյի թէտարիք իթմէք :

նաֆ օլունմամըչ պիր պիտաեթ իլամը իսէ, միւտտէթի իսթինաֆըն խիթամը կիւնիւնտէն պէտ իտէր. ֆագաթ, թէմեիղ իսթիտասընտա պուլունմագսըղըն, միւտտէթի մէղքիւրէ զարֆընտա, վէֆաթ իտէն թարաֆըն վարիսլէրի, իլամը մէղքիւր քէնտուլէրինէ, վէ իլլէրինտէ եթիթմ վար իսէ, վասիսինէ թէպլիղ օլունուպ տա, տօգսան կիւն կէչմէտիքճէ, թէմեիղ տավասընտան սագըթ օլմաղ:

220. Թարաֆէյնտէն պիրի, թէմեիղ իսթիտա իթտիկի հալտէ, անըն տավասը ֆասլ օլունուճա գատսըր, տիկէր թարաֆ, մէհլի թէմեիղ միւրուր իթմիչ օլսա պիլէ, կէրէք մախսուսէն իսթիտա թագտիմիլլէ, վէ կէրէք միւտտահինին լայիհասընա ճէվապէն վիրէճէկի լայիհատա իթիրապթընը պէեան իլէ, օ տախի թէմեիղի իսթիտա իտէպիլիր, վէ իթտիկի հալտէ, շէրայիթի սայիրէ իճրասընտան մաֆիւվլ թութուլուր:

221. Թէմեիղ իսթիտալարը, արզուհալ թագտիմիլլէ օլուր, վէ պուարզուհալ, Տէրսատտէթտէ իսէ, տօղրուտան տօղրուեա մահքէմէյի թէմեիղի հուգուգ տայիրէսինէ, վէ թաշրատա իսէ, եա պիտաեթ մահքէմէսինէ, վէ եախօտ իսթինաֆա մէմուր մահքէմէսէ վիրիլիր, վէ մէվաղըրի մէղքիւրէսէ իթասըյլա, գայար թարիլի տավայի թէմեիղէ մէպտա ատա օլունուր. արզուհալտա եթվմ, վէ շէնր, վէ սէնէ թարիլլէրի, վէ միւտտաի վէ միւտտաի ալէյհին իսմ ու շէօհրէթ, վէ մահէլլի իգամէթլէրի, վէ թէմեիղի իսթիտա օլունան իլամըն, գանդի մահքէմէսէն վիրիլմիչ, վէ նէվաղըթ թէպլիղ օլունմուշ օլտուղու, վէ գանոււն վէ նիզամա նէ ճիհէթլէ մուղայիր իտուկի պէեան օլունմագ լաղըմ տըր:

222. Հէր պիր թէմեիղ արզուհալընա, թէմեիղի իսթիտա օլունան իլա-

մըն, մէհաքիմ վէ եա տաավի գալէմլէրինտէն մուսատտագ սուրէթիլլէ, միւսթէտինին սուրէթի իտտաա վէ էտիլլէսինի, վէ իթիրապթընըն իլգահ վէ թագտիլլէնը շամիլ պէնտ պէնտ եաղըրմիչ պիր գըթա լայիհա, վէ թէմեիղ իսթիտասընտա, հագգսըղ չըգտըղ թագտիրտէ, իսամինին նիզամէն թայեին իտէճէք մէսարիֆի մուհաքէմէսիլլէ, գարար ու զիեանընը իֆասեա քէֆալէթ օլունտուղունու միւշիր, պիր մէվգըրի լէսմիտէն մուսատտագ, պիր գըթա քէֆալէթ սէնէտի, վէ զիքը օլունան լայիհա վէ սէնէտին իսամինէ թէպլիղ օլունմագ իւզրէ, պիրէր գըթա սուրէթլէրի լապթ օլունմագ լաղըմ տըր:

223. Իքի եիւզ եիկիրմի պիրինճի, վէ իքի եիւզ եիկիրմի իքինճի մատտէլէրէ մուվաֆըղ օլմանն իսթիտա լէտա օլունուր, վէ մէհլի թէմեիղ, միւրուր իթմէմիչ օլուր իսէ, միւսթէտի, շէրայիթինէ մուվաֆըղ սուրէթլէ, եէնիտէն պիր իսթիտա թանդիմ վէ թագտիմ իտէպիլիպ, մէհլի թէմեիղ, միւրուր իթմիչ օլուր իսէ, թէմեիղ հագգը սագըթ օլուր, շուգատարքի, պու մագուլէ իսթիտա վագթու զէմանիլլէ լէտա օլունմանարաղ, պու արատա մէհլ միւրուր իլլէմիչ իսէ, շէրայիթի լաղըմէնին իքմայի իչինճն պէշ կիւն մէհլ վիրիլիր, վէ պու մէհլ զարֆընտա, իքմայի շէրայիթ օլունմատըղը հալտէ, արթըղ իսթիտա պիւթիւն պիւթիւն լէտա օլունուր:

224. Թէմեիղ իսթիտասը, ագար հագգընտա օլան իլամըն, իճրայի հիւրմիւնիւ թէէսիր իտէր իսէ տէ, ագճէ, վէ էմվալը մէնգուլէ թահսիլի հագգընտա օլան իլամըն, իճրայի հիւրմիւնիւ թէէսիր իթմէղ. անճագ, միւսթէտինին ինտէլ թէմեիղ, հագգսըղ չըգտըղ թագտիրտէ, մահքիւմ պիհի, էտա վէ թէսլիմ իտէճէկինէ տալիր, քէֆալէթի գավիյնէ կէօթէրի,

վէ եախօտ մահքիւմ՝ օլան նուգուտ վէ էշեանը, պիր մէվգըրի ըէսմիւնէ տէ-բօղիթօ իտէր, վէ եա խասմի թարա-ֆընտան, էմլաք ու էմվալը հաճղ օ-լունմուշ, վէ եա թահթը թէվգըֆա ալընմըշ պուլունուր իսէ, հիւքմիւն իճրասը թէէխիր օլունուր :

Զիքր օլունան քէֆալէթ վէ թէէ-մինաթ, թէմեիզ իսթիտասընըն իթա-սընտան սօնրա տախի վիրիլէպիլիր, վէ հէր նէ վազըթ վիրիլիր իսէ, իճրա մատտէսի թէէխիր գըլընըր. տէքօ-ղիթօ իտիլէճէք ագճէ վէ էշեա, Տէր-սաատէթտէ Ատիյեէ նէզարէթի վէզ-նէսինէ, վէ թաշրատա, մալ սան-սըրգլարընա, պա իլմ ու խապէր վաղ ու թէսլիմ օլունուր :

225. Թէմեիզ իսթիտալարընըն, մահ-քէմէյի թէմեիզէ իթասը թարիխն-տէն իթիպարէն, նիհանէթ պիր հաֆ-թա զարֆընտա, իսթիտաեա մէրպուլթ օլան իթիրաղ լայիհասը, վէ քէֆալէթ սէնէտինին սուրէթլէրի պատէթ թաս-տիզ, միւտտաի ալէյհէ թէպլիզ օլուն-մագ լաղըմտըր, միւտտաի ալէյհ տա-խի, քէնտիսինէ վազը օլան թէպլիզ թարիխնտէն իթիպարէն, նիհանէթ պիր հաֆթա զարֆընտա, միւսթէ-տի թէմեիզին իթիրաղաթը վազըա-սընա գարշը, իրատ իտէճէկի իֆա-տաթ վէ միւտաֆաաթը, վէ պիլ ճիւմէ էտիլլէսինի միւպէյեին պիր գըթա ճէ-վապ լայիհասընը պիթթանղիմ, մահ-քէմէյի թէմեիզէ իթա վէ թագտիմ իթմէկէ մէճպուր տուր :

226. Թաշրատա թէմեիզ իսթիտա-սը, միւսթէտի թէմեիզ թարաֆըն-տան պիղզաթ, վէ եախօտ պիտաեթ մահքէմէսի ըէյիսի վասըթասըլա, մահքէմէյի իսթինաֆիյեէ ըիեասէթի-նէ իթա օլունուր. մահքէմէյի իսթի-նաֆիյեէ ըէյիսի տախի, իսթիտաեա մէրպուլթ լայիհա վէ քէֆալէթ սէնէ-տինին սուրէթլէրինի, պատէթ թաս-տիզ, տէրհալ միւտտաի ալէյհէ

թէպլիզ իտէրէք, պիր հաֆթա զար-ֆընտա, անըն տախի ճէվապ լայիհա-սընը ալտըգտան սօնրա, թարաֆէյ-նին էվրագընը, թահրիրաթընա լէֆֆ իտէրէք, պիրինճի բօսթա իլէ, մահ-քէմէյի թէմեիզէ իրսալէ մէճպուր տուր :

Միւսթէտինին, պէր մինվալը մու-հարրէր, մահքէմէյի իսթինաֆիյեէ ըի-եասէթինէ իթա օլունան իսթիտասը, շէրայիթի միւգթաղիյեէեի ճամի կէօ-րիւնմէտիկի թագտիրտէ, իքմալ ու իսլահը խուսուսու, քէնտուսինէ իի-խար վէ թէնպիհ օլունուր իսէ տէ, իքմալ ու իթմամ իթմէտիկի, վէ եա-խօտ միւտտաի ալէյհ, պիր հաֆթա զարֆընտա ճէվապ լայիհասընը վիր-մէտիկի թագտիրտէ, թէմեիզ իսթի-տասը թէէխիր օլունմանըպ, հէման մահքէմէյի թէմեիզէ կէօնտէրիլիր. վէ օ հալտէ, իսթիտանըն իթասը թարի-խի, վէ միւսթէտիեէ վազը օլան իի-թարաթ ու թէնպիհաթ քէյֆիեա-թըլա, լայիհանըն միւտտաի ալէյհէ թէպլիզի թարիխի, սալիֆ իւլ պէեան միւղէք. քէրէեէ տէրճ ու իլալէ օլուն-մագ լաղըմտըր. խուսուսաթը մէզ-քիւրէեէ ատէմի ըիաեթթտէն, վէ եա-խօտ իսթիտանըն թէէխիր իրսալին-տէն տօլաեը, թարաֆէյնտէն պիրի-նին միւթէզարրուր օլմասընա սէպէ-պիյեէթ վիրէն մէճմուր, վէ եա մահ-քէմէ, մէսուլ թուլթուլուր :

227. Թէմեիզ իսթիտալարընըն մահ-քէմէյի թէմեիզէ վիրուտիլլէ, միւտ-տաի ալէյհէ թէպլիզ օլունտուգտան պիր հաֆթա սօնրաճա, վէ տէֆթէ-րի մախսուսունա գայտը սըրասընճա, թարաֆէյնին միւվաճէհէ վէ իս-թիճվապը իչին, մահքէմէեէ կէլէճէք-լէրի կիւն, պիթ թայեին, եէվմի մէզ-քիւրտէ, պիղզաթ քէնտուլէրինին վէ եախօտ միւտտաաղ վէքիլլէրինին, մահքէմէտէ հաղըր պուլունմալարը-նը միւպէյեին, թարաֆէյնէ, ուսուլի

վէճհէ, տավէթ բուսուլասը պիթ-
թանգիմ, քէնտուլէրինէ վէ եախօտ
իգամէթկեաճլարընա իրսալ ու թէպ-
լիլ օլունուր: Իհզար բուսուլասընտա
կէօսթէրիլէճէք մէհլ, թարաֆէյն,
Տէրաաատէթտէ իսէ, բուսուլանըն
քէնտուլէրինէ թէպլիլի կիւնիւնտէն
իթիպարէն, պիր հաֆթատան ագալլ
օլամազ, վէ թաշրատա պուլունտուգ-
լարը հալտէ, մահէլլինին մէսաֆէսի
հէր գաշ սաաթ իսէ, պէհէր ալթը
սաաթտա կէլինէճէք մէսաֆէ իչին,
պիր կիւն իթիպարըյլա մէհլի մէզ-
քիւր իւզէրինէ զամմ ու իլավէ օլու-
նուր:

228. Թաշրաեա կէօնտէրիլէճէք իհ-
զար բուսուլարը, մահքէմէյի թէմ-
եիլ ըիեասէթի թարաֆընտան, պիր
գըթա թահրիրաթա լէֆֆէն, մահէլ-
լի պիսաեթ մահքէմէսի ըիսսէթինէ
կէօնտէրիլի, օլ մէհմուր տախի, բու-
սուլանը վիրուտի անտէ, տավէթ օ-
լունան չախսըն, պիլզաթ քէնտուսի-
նէ, վէ եախօտ իգամէթկեաճլանա պիթ
թէպլիլ, թէպլիլ օլունտուղունու միւ-
շիւր օլան իլմ ու խապէրի, հէման պիր
գըթա ճէվապնամէսինէ լէֆֆ իսէրէք,
ըիեասէթի միւշարիլէյհաեա իրսալ
իթմէկէ մէճպուր տուր:

229. Մահքէմէյի թէմեիլ, տավանը,
էվրագ իւզէրինէ ըույեթ վէ թէտ-
գըգ իսէր, վէ թարաֆէյնին, մահ-
քէմէեթ տավէթ օլունմալարը, միւ-
ճէրրէտ վիրմիլ օլտուգլարը իսթիտա
վէ լայիհալարտա պէեան օլունան ի-
ֆաատէ վէ իթիրաղ, վէ ճէվապլարընը
իյլահ իչին տիր, պլինայէն ալէյհ, եէվ-
մի մուայեէնտէ, թարաֆէյնտէն հա-
ղըր պուլունանլար մուվաճէհէսինտէ,
էվրագը մէվճուտէ պատէլ գըրաէ,
իֆատէլէրի իսթիմա օլունտուգտան
սօնրա, վէ կէլմէեթն օլտուղու թագ-
տիրտէ, զըեապընտա թէտգըղաթը
թէմեիլիլէեթ միւպաշէրէթ օլունուր:
վէ օլ վէճհէ, զըեապէն վիրիլէճէք

գարար, թարաֆէյնին մուվաճէհէսի
իւզէրինէ, վիրիլմիլ հիւքմիւնտէ թու-
թուլուր. ֆագաթ, միւտտաի ալէյհ,
մահքէմէեթ կէլմէմիլ, վէ ճէվապ լայի-
հաաը տախի վիրմէմիլ օլուրիսէ, զիյր-
տէ պէեան օլունաճաղը վէճհէ, վի-
րիլէճէք գարարա իթիրաղ իտէպլիլի:

230. Եէվմի մուայեէնտէ, տավա-
նըն ըույեթ վէ թէտգըգը խիթամ
պուլմանըպ տա, եէվմի ախէրէ թա-
ալլիգ օլունտուղու հալտէ, թէքլար
կէլէճէքլէրի կիւն պիթ թայեին, թա-
րաֆէյնէ թէֆհիմ օլունուր, վէ եէվ-
մի մէզքիւրտէ կէլմէտիլէրի թագ-
տիրտէ, զըեապէն իքմալը տավանա
տէվամ օլունուր. պիր տավանըն ըույ-
եթի էսնատէ, անա միւթէֆէրի օ-
լուպ տա, կէօրիւլմէսի լագըմ կէլէն
էվրագը սայիլէ տախի, մահքէմէճէ-
ճէլպ վէ միւթալաա օլունապլիլի:

Մահքէմէեթ տավէթ օլունուպ տա
կէլմէմիլ օլան թարաֆ, թէքրար տա-
վէթ վէ իհզար օլունապլիլէճէկի կիպի,
քէնտիսի տախի մահքէմէեթ պիր իսթի-
տա թագտիլիլէ, ճէլպ վէ իսթիլմապ
օլունմասընը թալէպ իտէր իսէ, իճա-
պը իճրա օլունուր:

231. Թէմեիլպէն միւրատ, միւթէ-
րիլ իւն ֆիհ օլան իլամըն թէտգըգըյ-
լա միւթէպամլին օլտուղու տավանըն
սուրէթի ըույեթ ու հիւքմիւ, գա-
նունա, վէ ուսուլի մուհաքէմէեթ մու-
վաֆըգ իսէ, թաստիգ իթմէք, տէյիլ
իսէ, նագլ իլէ եէնիտէն պիր հիւքմ ու
իլամա ըապլթ իթտիրմէքտէն իպարէթ
տիր:

232. Իլամաթըն նագըընը իճապ ի-
տէն էսպապ, տէօրթ նէվ օլուպ, պի-
լինճիսի, իլամը վիրէն մահքէմէնին սէ-
լահլիլէթ վէ մէհպունիլիլէթի նիլու-
միլիէսի խարիճինտէ օլարագ, տավա-
եա պագմըլ օլմաը. իրինճիսի, իսի-
լաֆը գանուն հիւքմ օլունմուշ պու-
լունմաը. իւլինճիսի, ուսուլի մու-
հաքէմէեթ մուտալիֆ սուրէթտէ իճ-

լա իսիրլիշ օլմասը . տէօրտիւնճիւսիւ, սլիր մատտէ հագգընտա վիրիլէն իւլամլարըն եէկտիկէրէ միւպային պուլունմասը տըր :

233. Պիր տավա , էսսսէն սլիտ օլտուղու մահրէմէտէն զայրի պիր մահրէմէտէ , մէսէլա , ումուրու թիճարէթտէն իրէն , հուգուգու ասիյեէ մահրէմէսինտէ , վէ եախօտ հուգուգու ասիյեէ տավասը օլտուղու հալտէ , մահրէմէյի թիճարէթտէ , վէ եախօտ մէվատտը շէրիյեէտէն օլտուղու հալտէ , պիր մահրէմէյի նիզամիյեէտէ , վէ եախօտ պիտաեէթ մահրէմէսինտէ ալիտ իրէն , իսթինաֆտա , եախօտ իսթինաֆա բաճի իրէն , պիտաեէթ մահրէմէսինտէ , վէ եա իսթինաֆ մէրճալինին զայրիսինտէ , բույեէթ օլունմուշ օլուր իսէ , էսնայի բույեէթինտէ , պունտան տօլաեը կէրէք պիտաեէթ , վէ կէրէք իսթինաֆտա թարաֆէյնտէն պիր իթիրաղ վագը օլմամըշ օլսա պիլէ , օլ պապտէ օլսն իլամ նագղ օլունուր . ամմա , տավա պիր մահրէմէյի թիճարէթէ ալիտ իրէն , տիկէր թիճարէթ մահրէմէսինտէ , վէ եախօտ պիր գաղա պիտաեէթ մահրէմէսինտէ ալիտ իրէն , տիկէր գաղա պիտաեէթ մահրէմէսինտէ կէօրիւլմիւշ օլուպ տա , հիյնի բույեէթինտէ , թարաֆէյնտէն հիշ պիր իթիրաղ տէրմիւեան օլունմամըշ իսէ , օլ պապտէ օլսն իլամ , նագղ օլունմագ :

234. Պիր մատտէ հագղընտա վիրիլիշ օլսն իլամ , օլ մատտէնին հիյնի վուգուլնտէ , տիւսթուր իւլամէլ օլսն գանուեա մուխալիֆ օլմատըղճա , նագղ օլունմագ :

235. Պիր իլամըն հիւքմիւ , զաթէն պիր մատտէյի գանուելիյեէէ մութասլըղ օլսա պիլէ , էսպապը մուճիպէ սրրատընտա , եանըլ մանէա վիրիլէրէք , տիկէր պիր մատտէյի գանու-

նիյեէէէ թաթալիգ օլունմուշ իսէ , նագղ օլունուր :

236. Պիր մուգավէլէտէն թահատաիւս⁽¹⁾ իտէն տավանըն բույեէթինտէ , օլ մուգավէլէտէ տայիր օլսն սէնէտին միւֆատը սարիհինէ⁽²⁾ , վէ եախօտ մուգավէլէտէ թաալիւղ իտէն գանուեա նիզամըն հիւքմիւնէ , պաշգա տիւրլիւ մանէա վիրիլիշ օլուր իսէ , օլ մուգավէլէտէ տայիր օլսն տավանըն իլամը նագղ օլունուր :

237. Նագղը իսթիտա օլունան իւլամտա , հիւքմէ մէտար օլմագ իւղրէ , միւնտէրիճ օլսն ահվալ ուքէյֆիեաթ , մահրէմէյի թէմեիզտէ , մուհագղագատտ օլունուր . անճագ , պունուեա էսսսը օլսն զապթ վարագալարընա , վէ եախօտ հիյնի մուհարէմէտէ , թարաֆէյնտէն իպրաղ օլունան սէնէտաթ վէ էվրագա կէօրէ , օլ ահվալ վէքէյֆիեաթ , մէճրուհ օլտուղու թէպէյեիւն իտէր իսէ , վիրիլէն իլամըն հիւքմիւ նագղ օլունուր :

238. Պիր մահրէմէտէ , ուսուլի մուհարէմէտէ մուխալիֆ օլարաղ , բույեէթ օլունան տավանըն , մահրէմէյի թէմեիզտէ նագղ օլունապիլմէսի , օլ մահրէմէտէ ալիտ վաղաեիֆտէ , ուսուլի մուհարէմէնին իսլալ օլունմատընա , վէ իշպու գուսուր ու իսթմանըն լուհիգ օլսն հիւքմիւ թաղեիր իտէճէք տէրէճէտէ պուլունմատընա , վէ եա միւտտաի , վէ եա միւտտաի ալէյի թարաֆընտան , ուսուլի մուհարէմէնին թաղեիր ու իսլալ օլունաուղու ու իսպաթ իտէճէք տէրէճէտէ իթիրաղ օլունուպ տա , մահրէմէճէ թէագրգ գըլընմամըշ օլմատընա մութէվաղղըթ տըր :

239. Իքի մահրէմէտէն , պիր տավա հագղընտա , վէ միւտտաի , վէ միւտտաի ալէյի իլէ , տավանըն րէնկի տէկիլմէմիշ օլտուղու հալտէ , եէկտիկէ-

(¹) Թահատաիւս , գուհուրա կէլէն :

(²) Մէֆաղը սարիհ , խալիս մանէտ :

ընեն միւսայլին օլարագ վիրելէն իւլամլարըն իրինծիսի, վէ էկէր մուսալիֆի դանուն կէօրիւնիւր իսէ, էվվէլքիսի տախի նագղ օլունուր :

240. Պիր մահրէմէտէն, վէ եախստ պիր իսթինաֆ մահրէմէսինէ մէրպուլթ պիտաւէթ մահրէմէլէրինտէն եէկտիւկէրինէ միւսայլին իլամլար վիրելիպ տէ, ուսուլինէ թէվֆիդան, իատէյի մուհաքէմէ, վէ եա իսթինաֆ սուրէթլէրի իլէ, ֆէսի օլունմատըղը թագաիրտէ, մահրէմէյի թէմեիզտէն նագղ օլունուր :

241. Պիր իլամըն նագղը իչին, տէր միւն օլունան իթիրաղաթ, նագղաքեաֆի օլմաստ պիլէ, օլ իլամ, սարահէթէն դանուն վէ ուսուլի մուհաքէմէնէ մուղայիր կէօրիւնիւր իսէ, նագղ օլունուր :

242. Մահրէմէյի թէմեիզ, նագղ իթտիկի հիւրմիւն թահթընտա պուլունան տալանը, մուհաքէմէսինէ կիւրիշմէեքէք, իճապ իտէն մահրէմէեէ հալալէ իյլէր, վէ էկէր տալանըն սուրէթի մուհաքէմէսի, ուսուլինէ, վէ իլամըն հիւրմիւն, դանունա մուվաֆըդ իսէ, թէէյեիտ վէ թաստիդ իտէր :

243. Պիր իլամ, մահրէմէսին ատէմի սալահիյեթ վէ վաղիֆէսինտէն տօլանը, նագղ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, մահրէմէյի թէմեիզ, տալանըն բույեթինի, տօղրուտան տօղրու եա այիտ օլտուղու մահրէմէեէ հալալէ իտէր :

244. Պիր իլամ, ուսուլի մուհաքէմէնէ խաթա վուգուլինտէն տօլանը, նագղ օլունտուղու թագաիրտէ, օլ իլամը թանդիմ վէ իթա իտէն մահրէմէտէ, մուճիպի նագղ օլան խաթանըն վուգուլինէ գատար, ճէրէեան իտէն թահգըդաթ, վէ վիրելիլ օլան գարարըլար, միւթէպէր թուլթուլուպ, խաթանըն վուգուլինտէն սօնրա, իթթի-

խագ խտիլմիլ օլան գարարըլար, իլգա (1) օլունուր, վէ շու հալտէ, թարաֆէյն պատէլ մուվաճէհէ, իքմալը մասլահաթ օլունուր, վէ էկէր պու խաթա, տալանըն պիտաւէթի բույեթինտէ զուհուր իթմիլ իսէ, օլ իլամ, թէմամիլլէ մէնգուղ (2) օլուպ, տալա մուճէտտէտէն բույեթ վէ հիւրմ օլունուր :

245. Պիր իլամըն հիւրմիւն, դանունա մուղայիր պուլունմասը ճիհէթլէ նագղ օլունուր իսէ, թասհիհ օլունմագ իլգրէ, օլ իլամը վիրմիլ օլան մահրէմէեէ իտէ օլունուր, վէ օլ մահրէմէ, սարլ մատտէնին թէքրար մուրաֆաասընա կիրիշմէեքէք, եալընըղ նագղ օլունան հիւրմիւն թարաֆէյն մուվաճէհէսինտէ թասհիհ իտէր :

246. Տէրէճէյի ախիրէտէ, եէկտիւկէրէ միւսայլին օլարագ վիրելմիլ օլան իքի գըլթա իլամըն պիրինծիսի, մուվաֆըդը դանուն կէօրիւնիւպ տէ, իքինծիսի նագղ օլունուր իսէ, տալանըն պիր մահրէմէտէ, թէքրար բույեթինէ հաճէթ դալմաղ. վէ էկէր իքիսի պիրտէն նագղ օլունուր իսէ, իճապընա կէօրէ պիլ բույեթ, մուճէտտէտէն իլամա բապթ օլունմագ իլգրէ, աեիտ օլտուղու մահրէմէեէ հալալէ օլունուր :

247. Գանունա վէ եա ուսուլի մուհաքէմէեէ մուղանիր օլմասընտան տօլանը նագղ օլունան իլամլարըն խալահը, մահրէմէսինէ այիտ իսէ տէ, թարաֆէյն մուվաֆագաթ իթտիքլէրի թագաիրտէ, մահրէմէյի թէմեիզ, տալանը, իլամը մէնգուղու վիրմիլ օլան մահրէմէսին տէրէճէսինտէ օլարագ, պաշգա պիր մահրէմէեէ հալալէ իտէպիլիր :

248. Նագղ օլունան պիր իլամ, հիւրմիւնին այիտ օլտուղու մահրէմէտէ թասհիհ, վէ եախստ տալանըն բույեթին իչին, սահիպ տա-

(1) իլգա, լաղվ, իպթալ իթմէր :

(2) Մէնգուղ, նագղ օլունմուշ, պօղուլմուշ :

վա թարափընտան, միւճէտտէտէն իս-
թիտա թագտիմինէ հաճէթ օլմանըպ,
մահքէմէյի թէմեիզին իլամը, իպրազ
ու իրաէ օլունմագ քեաֆի տիր:

250. Պիր իլամ, էսպապը նագդլյ-
եէտէն պիրինին, վէ եախօտ պիր գա-
չընըն վիճուտինէ մէսինի, մահքէմէյի
թէմեիզտէ նագդ իլէ, թէքրար թէտ-
գըդ իտիլմէք իւզըէ, պիր մահքէմէ-
եէ հալալէ օլունտուգտա, մէվզուի
պահս օլան տալաւա տայիր վիրիլէն
իքինճի իլամին հիւքմիւ, իլամը մէն-
գուզուն հիւքմիւնտէ իսթինատ օ-
լունան իլէլ ու էսպապա պինա օլու-
նուպ տա, թէքրար նագդը միւտտաի
վէ եա միւտտաի ալէյճ թարափըն-
տան իսթիտա գըլընըր իսէ, մահքէ-
մէյի թէմեիզին հէյեթթի ումումիյ-
եէսինտէ, թէքրար թէտգըդ իլէ, ին-
տէլ իճապ նագդ օլունուր, վէ իշպու
իքինճի նագդըն հիւքմիւ տախի, իպ-
թիտաքի իլամին նագդընտա մէտարը
հիւքմ օլան էսպապա միւպթէնի օլուր
իսէ, տալանըն հալալէ օլունտուզու
մահքէմէ, մահքէմէյի թէմեիզտէ վի-
րիլէն գարարա իսթիտալէ մէճպուր
տուր:

250. Մահքէմէյի թէմեիզ, հու-
գուգ տայիրէսինտէ, պիր մատտէնին
գարարը, իսթիֆադ վէ եա էքսէրլյ-
եէթի արա իլէ վիրիլիր պիր մատտէ-
տէ, թէսավիլի տարա (1) վուգուլինտէ,
րէյիսին պուլունտուզու թարափ թէր-
ճիհ (2) իսիլմէյիպ, մահքէմէյի թէմ-
եիզին հէյեթթի ումումիյեէսինտէ, օլ
մատտէեէ գարար վիրիլիր:

251. Մահքէմէյի թէմեիզ իլամա-
ընտա, թարափէյնին իսմ ու շէօհ-
րէթ, վէ սանալթ, վէ մահէլի իգա-
վէթլէրի, վէ թէմեիզ օլունան իլամըն
հիւքմիլյէ, թարափէյնտէն տէրմիւն
օլունան իսթիտալթ ու էսիլլէնին

խիւլասալարը, վէ օլ հիւքմիւն նագդ
վէ եախօտ թաստիգ էսպապը մու-
ճիպէսի կէօսթէրիլիր:

252. Մահքէմէյի թէմեիզ գարար-
լարը իւզէրինէ, իսթիտալ ալէլհիւքմ,
վէ իատէյի մուհաքէմէ իսթիտասը
ճայիզ տէկիլ տիր. անճագ, անվալը
ալթլյեէտէն պիրինին վիճուտի թագ-
տիրինտէ, թարափէյնտէն պիրի, մահ-
քէմէյի թէմեիզ գարարընըն քէնտի-
սինէ թէպլիլի թարիխինտէն իսթիպա-
րէն, նիհաեթթ պիր մահ ղարփընտա,
իսթիտալթ միւպէյեին, մահքէմէյի
թէմեիզէ պիր արզուհալ իսթասըլա,
վիրիլէն գարարըն թասհիհինի թա-
լէպ վէ իսթիտա իտէպիլիր:

253. Անվալը մէգըիւրէնին պիրին-
ճիսի, մահքէմէյի թէմեիզտէ, միւտ-
տաի ալէյճ սըֆաթընտա պուլունան
քիմէսնէնին, վագթիլլէ խասմինին ի-
թիրաղաթընա գարըը, ճէվապ լայի-
հասընը վիրմէմիշ, վէ քէնտիսի տախի,
հէր նասըլսա, մահքէմէյի թէմեիզտէ
իսթիմվապ օլունմամըլ օլմասը. իքին-
ճիսի, պիր թարափըն վիրմիշ օլտու-
ղու լայիհատա, պիր մատտէյի գա-
նունիյեէեէ իսթինատէն, տէրմիւն
իսթիլ օլտուղու պիր իսթիտալ վէ եա
ճէվապըն, իլամտա մէվզուի պահս
իտիլմէյիպ, պիւթիւն պիւթիւն մէս-
քիւթիւն անհու պըրագըլմըլ օլմասը.
իւշիւնճիւսիւ, մահքէմէյի թէմեիզ ի-
լամընտա, պիր մատտէյի գանունիյ-
եէեէ մուղայիր, վէ եախօտ եէկտի-
կէրլինէ միւպային գարարլար պու-
լունմասը. տէօրալունճիւսիւ, մահքէ-
մէյի թէմեիզէ իպրազ վէ իրաեէ օ-
լունմուշ օլան էվրագտա պիր սանիա (3)
վէ սախթէլիք օլուպ տա, մահքէմէնին
գարարընա թէէսսիր իսթիլ օլմասը
խուսուսլարը տըր:

254. Իքի եիւզ էլլի իքինճի մատ-

(1) Թէսավիլի տարա, րէյլէրին պյնի սանը-
տա օլմասը:

(2) Թէրճիհ, իւսթիւն թուլթմագլըդ:

(3) Սանիա, հիլլէ, տէսիսէ:

տէտէ մուհարրէր արգուհալ, մահըք-
մէյի թէմէիդտէ պիւ միւթալաա, միւս-
թէտիւնին իթիրադը, մուվաֆըդը նէֆս
իւլէմը (¹) կէօրիւնտիւկիւ թագտիրաէ,
գապուլ օլունուր, վէ օլ հայտէ, թա-
րաֆէյն պիր քէրրէ տալէթ օլունա-
րադ, կէլիրլէրիսէ, իսթիճկապ օլուն-
տուգտան սօնրա, վէ կէլմէզլէր իսէ,
էվրադը մէվճուտէլէրի իւզէրինէ, ի-
լամը սապըգ իսլաճ իտիլիր:

ՊԱՊԸ ՍԱՄԻՆ

ԻՇԹԻԲԵԱՍ ԱՆԷՆ ՀԻԻԲԻԲԵԱՄ
ՀԱԳԳԸՆՏԱՍ ՏԸՐԻ:

255. Իշթիքեա անէլ հիւքքեամ, պիր
տալատա, թարաֆէյնտէն պիրինէ,
մահըքմէնին ըէյիս վէ եա ապսընտան
պիրլի, վէ եա պիր գաչը, վէ եալսաո
հէյեթի մէճուտաը ճանիպինտէն,
գապտէն իտիլէն դատր ու զուլմտան
շիքեաէթ տիմէր տիր:

256. Իշթիքեա անէլ հիւքքեամ տա-
վաընըն սէպէպլէրի իքի տիր, պիրլի
իշթիքեա օլունան հաքիմին մուհարէ-
մէնէ, վէ եա հիւքմի իլամա հիլլէ ու
խիւտէ իլէ ֆէսատ գարըյարըմըշ,
վէ եալսաո ըլուշվէթ արմըշ օլմասը տըր-
տիկէրի, իհգադը հագգտան, իսթին-
քեաֆ իլլէմէսի տիր:

257. Հաքիմին հիլլէ վէ խիւտէսի,
թարաֆէյնտէն պիրլի հագգընտա օ-
լան թառահուպ վէ եա իլթիլալմընտան
վէ եա նէֆսանիյեթիտէն տօլաեր,
ատլէ (²) մուգալիր, վէ գանուռ ու նի-
զամա մուխալիֆ ամէլ ու հարէքէթ-
տէ պուլունմասը տըր. մէսէլա, միւտ-
տաի ալէյհին, վէ եալսաո իսթիմա օլու-
նան շահիտլէրին իֆատլէրին թէպ-
տիլ վէ թաղէիլ իթմիշ, վէ եա էվ-

րադ վէ սէնէտաթը մէվճուտէտէն
հիւքմէ մէտար օլաճագ պիրլինի, վէ
եա ապսընըն քէթմ վէ իխֆա իլլէ-
միշ, վէ եա ըիզպ օլտուղունու պիլ-
տիկի ասվալ ու քէյֆիեաթը, սահիհ
վէ մուհագգադ թանըմըշ, վէ եա-
խաո սէհվ ու իսթատէն օլմասարադ,
գապտէն դատր իթմէք արգուսիլլէ,
նիզամա մուղալիր հարէքէթտէ պու-
լունմուշ օլմասը տըր:

258. Հաքիմին, թէրվիճի (³) մէ-
րամ իչին, պիլզաթ, վէ եա պիլզա-
սըթա, ասհապը տաալիտէն ալտըզը
շէյ, ըիւշվէթ սալըլըր:

259. Իհգադը հագգտան իսթին-
քեաֆ իթմէք, նիզամէն գապուլէ շա-
եան օլան պիր իսթիտա վէ եա ար-
ղուհալը, պիլա մուճիպ ըէտտ իթմէք,
վէ եալսաո պիր տալա, ըույեթէ հա-
ղըր պուլունմուշ, վէ սըրասը կէլմիշ
իքէն, պիր թագըմ իիզարը (⁴) վահիյ-
եէ պէեաանիլլէ, հագգգաթէն սուլի
գապտէն նալի, ըույեթէ թէշէպ-
պիւս ու տէվամ իթմէք տիր:

260. Հիլլէ վէ խիւտէ վէ ալսըր ըիւշ-
վէթ մատտէլէրինին իսպաթը, անճագ
սէնէտաթ վէ էվրադը միւթէպէրէ իպ-
րադը, վէ եալսաո պիլզարադ քիմէս-
նէլէրին շահատէթլէրիլլէ պէրապէր,
գարլինէյի գաթիլինէնին վիճուտի իլէ
օլուր, իհգադը հագգտան իսթին-
քեաֆ օլունտուղունուռ իսպաթը տա-
խի, միւշթէրի թարաֆընտան հիւք-
քեամա հալալէ մէճուրու վասըթա-
սըլլա, միւթէսէլիլլէն իւշ տէֆա օ-
լարադ, իհգադը հագգ օլունմասը
դըմընտա, մուխթիրէ վիրլիպ տէ,
եինէ տալաեա ալադըլմամըշ օլմասըյ-
լա օլուր. ֆագաթ, իշպու իւշ գը-
թա մուխթիրէ արալարընտա, ագալլի
իքիշէր հաֆիթա միւտտէթ կէլմէտիք-
ճէ, իլթա օլունմասալ:

(¹) Նէֆս էւլէհ, հագգգաթ, սահիհիք:
(²) Աղա, ատալէթ:

(³) Թէրվիճ, գապուլ իթտիլմէք:
(⁴) Իիշըր, էօղլուրէր:

261. Պիտաեէթ մահքէմէլէրինտէն պիրինին , հէյեէթի մէճմուաւը , վէ եախօտ աաղաւընտան պիրի , վէ եա պիր գաչը ալէյհինէ վաղը օլան իշթիքեա ան էլհիւք.քեամ տաւաւընըն բույեէթի , օլ մահքէմէնին մէնտուպ օլտուղու իսթինափ մահքէմէսինէ , վէ պիր իսթինափ մահքէմէսի , վէ եա պունուն աաղաւըն ալէյհինէ վուղուա կէլէն տաւանըն բույեէթի , մահքէմէյի թէմեիզին հուգուգ տայիրէսինէ բաճի տիր :

262. Իշթիքեա - ան -էլ-հիւք.քեամ տաւաւընը իտէճէք օլան քիմնէ , իշպու տաւաւըն քիմին ալէյհինտէ օլտուղու , վէ էսպապը գանունիյեէսինէ իտուկի , վէ նէտէն նէշէթ իյլէտիկի , վէ նէ իլէ իսպաթ օլունաճաղը խուսուպարընը միւպէյեին , վէ թարիխ իլէ միւվէրուա , վէ քէնտի իմգաւըն իլէ միւմգի , վէ եա միւհրի իլէ մէմհուր օլարագ , պիր արգուհալ թագտիմ իթմէկէ մէճպուր տուր , շերտյիթի մէզպուրէյի ճամի օլմահան արգուհալ , գապուլ օլունմաղ :

263. Եաղը , վէ իմգաւըն , վէ միւհրի օլմահան առամին իսթիտաւը , քէնտիսինին էմրի իւղէրինէ , ախէր քիմէնէնին իմգաւըն իլէ միւմգի օլարագ , քէնտի իսթիտաւըն օլտուղու , պիր մահէյի բէսմի ճանիպինտէն մուսատտագ օլմատըգճա , գապուլ օլունմաղ :

264. Իշթիքեա - ան-էլ-հիւք.քեամ արգուհալը , պիր վէրիլ թարափընտան տախի վիրիյէպիլիպ . ֆագաթ , եէտիստէ պունուն իշին վէքեպէթի մախսուսէսինէ տայիր , մուսատտագ պիր սէնէա օլմատըգճա , վէ իսթիտաւըն մէրպուլթ պուլունմատըգճա , գապուլ օլունմաղ :

265. Միւշթէքի , իսթիտաւընտա շիւքեաեէթինի մուճիպ օլան աշվալ ու քէյիլեաթը , պէր թափալ պէեանէ մէզպուն իտէտէ , հիւք.քեամ վէ մահքէմէ հագղընտա , հիւրմէթ ու առա-

պա մուղայիր , քէլմաթը զայրի լաեիգա մուհարէր օլտուղու հալտէ , մահքէմէնին գարարըյա , միւսթէտիտէն եիւղ զուրուշտան պին զուրուշա գատար ճէզաեի նագտի ալընըր :

266. Իշթիքեա անէլհիւք.քեամ արգուհալը , այիտ օլտուղու մահքէմէնէ իթա օլունտուգտա , միւշթէքի իւն անհիւ ճէլպ ու իսթիճվապ օլունմաեարագ , եալընը միւշթէքիտէն իյգահաթը լաղըմէ ախպ ու իսթիհսալ գըլընարագ , մահքէմէճէ պիլմիւթաւա , եօլունտա թանղիմ վէ թագտիմ օլունմատըղը , վէ եա էսպապը գանունիյեէսի միւնտէրիճ պուլունմատըղը հալտէ բէտտ օլունուր . պիլարա , իսթիտա իշպու պապը սամինտէ միւնաէրիճ մէվատտա մուվափիլըգ օլուպտա , գապուլէ շաեան կէօրիւլտիւկիւ թագտիրտէ , մուսխարէն տաւանըն բույեէթի իլէ հիւք.ք. օլունմագ իւղրէ , հէման պիլ գապուլ , միւշթէքի իւն անհիւեա թէպիլը օլունմատընա գարար վիրիլը :

267. Սըղուհալին գապուլինէ տալիր գարար , իթաւըն թարիլինտէն , նիհասէթ սէքիղ կիւն զարփընտա , մէզքիւր գարարնամէնին , պիր գըթա սուրէթի տախի , միւշթէքի իւն անհիւեա թէպիլը օլունտուգտան սօնրա , միւշթէքեա ալէյհէ տախի թէպիլը թարիլինտէն իթիպարէն , զն պէշ կիւն իշինտէ ճէվապնամէսինի թահրիր , վէ մահքէմէնէ իթանա մէճպուր օլուր :

Միւշթէքի , իշպու ճէվապնամէսին սուրէթինի ալըպ , օլ տախի պունա ճէվապ իթա իտէպիլիր :

268. Միւշթէքի-իւն-անհիւ մար էլ պէեան , իսթիտա վէ գարարնամէսուրէթէքի քէնտուսինէ թէպիլը օլունտուգտան սօնրա , արթըգ տաղաւընտան օլտուղու մահքէմէտէ պուլունաճագ , կէրէք միւշթէքինին , վէ կէրէք աղրապաւընտան պիրինին տաւալարընա գաթան միւտախէլէ իտէ-

